

BEBEK ANNE

NEDEN YAZDIM

Ben, bir roman yazarı değilim. TRT İstanbul Radyosundan emekli bir tanbur san'atçısı ve Türk Musikîsi bestecisiyim. Kendimi tanıdığım yaşta, musikînin engin denizinde bulmuştum. Yaşamının en zor günlerini, elindeki kemani ve musikîsiyle yaşanır hale getirmesini bilen Annem, benim ilk hayat ve musikî öğretmenimdi.

Onun, çok değerli ve hiç unutamadığım sözleri vardır.

-Ana var, anacık var!.

-Sevgi ve sadakat, sözle olmaz. Yaşanır ve yaşatılır.

-Tüm acıların en etkili ilâcı, sabır ve iradedir.

-Hüzünlü anlarınızın teselli ve tedavisini musikîyle bulabilirsiniz.

Annem, yaşamı boyunca tüm ailemize ve bana, bu değerli sözlerin gerçek hayata nasıl yansıtılacağına örnek olan gerçek analardan biriydi. Hayatta iken ona vermeye çalıştığım hizmetlerim, benim için her zaman eksik ve doyumsuz olmuştur. O, herşeyin en fazlasına lâyıık bir anneydi.

Bir anne düşünün. Saçını okşadığımız zaman, tüm kederinizi alır götürür. Bir anne düşünün. Merhamet dolu bakışıyla, gözlerinizden ruhunuza sevgi dolusu akar. Bir anne düşünün. Ağzından çıkan her tatlı söz, en güzel musikîden daha etkinesine ve bir daha çıkmamak üzere kulaklarınızı doldurur. Sevgi ve sabır yumağına sarıp sarmaladığı altı çocuğına var yok demeden tüm yaşamını veren bir anne. Ve birgün, o anneyi kaybettiğimizi düşünün. Teselli kaynağıınız yok artık. Nasıl teselli olabilirsiniz?

Onu unutarak değil.. Onunla yaşayarak ve onu yaşatarak. Sevgisini saklayarak değil.. Herkese duyurarak.

İşte; bu kitap, bu duygularla onu yeniden yaşatabilmek için yazıldı. Okurken, sıcacık duygularınızda onunla yaşayacağınıza inanıyorum.

Tüm annelerimiz, sevgi sözcüğünün çok ötesindeki sevgi ve saygıya değer en mukaddes varlıklarımızdır. Onlara lâyük evlâtlar olabilirsek, ne mutlu bizlere.

Tanbûri, Özcan Korkut

Tanbûri, Özcan Korkut

BEN KİMİM?

Ailemizin, İstanbul-Erenköyde 150 yıla yakın bir mazîsi vardır. Atalarım, ailem ve benden büyük ikisi kız, üçü erkek kardeşlerimin tümü Erenköylü oldukları halde ben, babamın devlet hizmeti içinde onyediyedi yıl süren tayinleri sebebiyle 16-Ağustos-1935 Cuma sabah ezanında, Bolu'da son çocukları olarak dünyaya gelmişim.

İlk okula da Boluda başladım. Bozöyük, Ankara ve Erenköy Zihni Paşa ilk okulunda bitirdim.

Saraybosna ordusunda Albay Zülfikâr Beyin oğlu olan babam İsmail Hakkı Bey, Kadıköy Maliye Tahsil şubesinde şeflik görevinde iken 1949 yılında 53 yaşında vefat etti.

Annem, Kemanî Lâmia Müjgân Hanım, Cidde Valisi Osman Paşanın saraydan evlendiği Fatma Hanım isminde Çerkez hanımından torunudur. Küçük yaşındaki kabiliyeti ve musikî aşkını sezen ağabeyi Doktor Yusuf İzzettin Bey tarafından Darül Feyzi Musikî (şimdiki Üsküdar Musikî Cemiyeti) ye kaydettirilmiş, merhum hocaları Udî Sâmi Bey nezdinde Selâhattin Pınar, Necati Tokyay, Muzaffer İlkar, Emin Ongan ve daha birçok değerli arkadaşları ile birlikte musikî tahsil etmiştir. Babamın Anadolu hizmetlerinde de kemanını yanından ayırmayan annem, her gittikleri yörede talebeler yetiştirip, musikî zevkini ve hizmetini sürdürmüştür. Piano tuşlarına da kemanı kadar hakim olan annem, daha ilk okul yıllarımda benim de ilk hocam ve ilham kaynağım olmuştur.

Ağabeylerimden birini, daha ben doğmadan, ikibuçuk yaşındayken kaybetmişim.

1949 da Babamı, bir yıl içinde de büyük iki ağabeyimi kaybetmiş olmamın üzüntüsü, beni, bir teselli kaynağı olarak iyice musikînin içine itti. Daha ondört yaşında idim. Elimde yeni yeni

öğrenmeye çalıştığım tanburum, bir yanda geçim derdi, bir yandan tahsilimi tamamlamağa çalışıyordum.

Çok başarılı bir öğrenci olmama rağmen, Kadıköy Birinci Orta Okulunun (şimdi Evren Paşa Lisesi) ikinci sınıfını zorlanarak geçtim. Çalışıp, anneciğime ekmek götürmek arzum ağır basıyordu. Fakat annem, ısrarla beni Haydarpaşa ortaya yatılı olarak verdi ve mezun olmamı sağladı.

Musikî cemiyetlerinden birçok arkadaşım gibi, ben de o zaman Tepebaşı'nda olan, İstanbul Belediye Konservatuarına müracaatla imtahanları kazandım. Aynı yıl da yine o zaman Beyoğlunda olan Sular İdaresinin Etüd Proje bürosuna ücretli olarak girdim. İşyerim okula çok yakındı. Hem çalışıyor, hem konservatuarda okuyabiliyordum. Amirlerim de benim musikî tahsilim için, sonsuz teşvik ve toleranslarını kullandılar. Onları her zaman minnetle anarım.

O yıllarda okulda enstrüman dersi yoktu. Anneciğim, ailenin yakın dostu üstad Selâhattin Pınar'a rica etmiş ve tanbur derslerimi kendisinden alıyordum. Bir süre sonra, 'Sen, beni taklit etmeye başladın. Git, kendini bul.' dedi.

O zamanki Erenköy, şairlerin, müzisyen ve bestecilerin yerleşim yeri olan bir cennetti. İçinde enstrümanı bulunmayan bir ev veya köşk yoktu. Yıllar sonra yeni nesiller, bu antik değerli yapımları maalesef eskicilerle paylaştılar. Ben, nerede tanbur sesi duyarsam, oradaydım. Kazaskerde, asıl mesleği köşklere soba kurmak olan Sobacı Sait Usta adında, çok leziz tanbur çalan yaşlı bir zat vardı. Elinde, göğsü özellikle ortadan delinmiş eski bir tanburu vardı. Aylarca yalvarıp, kendime acındırarak o tanburu 25 lira karşılığında aldığım zaman 14 yaşında babamı ve iki büyük ağabeyimi kaybetmiş, cebinde beş kuruş harçlığı olmayan bir çocuktum. O yaz okul tatilimde, bakkal yanında çalışarak, o parayı ancak temin edebilmişim. İkinci tanburumu ise 1952 yılında, zamanın emniyet teşkilatında cinayet masası şefi merhum Şerafettin Kılınçtakan, dönemin meşhur yapımcısı Onnik Ustaya yaptırmış ve bana doğum günümün hediyesi olarak vermişti.

Evimizde piano, keman, mandolin, ud, akordeon vardı. Annem keman öğrenmemi çok istedi ama, benim ruhumu cezbeden tanbur sesinden başkası değildi. Merhum üstad tanbûri İzzettin Ökteyi duyduğum zaman radyoyu kucaklar, öyle dinler, parmaklarını nasıl kullandığını gözlerim kapalı hayal ederdim.

Konservatuardaki nazariyat hocamız merhum Şefik Gürmeriç, benim o yaşta yazdığım şarkılarıma, şiirlerime büyük ilgi duymuş ve beni fevkalade teşvik etmiştir. Bugün hepsi merhum olan M. Nurettin Selçuk, Kemal Niyazi Seyhun, Mesut Cemil Bey, Sinekeman Nuri Bey, Dürrü Turan ve tüm hocalarımı, her zaman minnet ve rahmetle anarım. O günden bu güne, gerek radyo ve TV lerde, gerek bugünkü konservatuarlarda hocalık ve icraatlarını sürdüren tüm arkadaşlarım, bu değerli üstadların eserleridir.

Ayrıca; yaşadığımız Erenköyde Tanbûri Şuayip Elkutlu, Tanbûri Talât Bey, Yesarı Asım Arsoy, Zeki Arif Ataergin, Rebâbi Sabahattin Volkan gibi ustalardan feyz almış olmak da benim için büyük bir şans ve mutluluktur.

Civardaki evler ve köşkler gibi, evimizde de musikî anneciğimin sayesinde bir gün unutulmadı, ihmal edilmedi. Boş gün ve saatlerimde, İstanbulun neresinde ne kadar musikî cemiyeti veya toplantısı varsa ben orada idim. Bu sebeple, hayatımda kahvehane ve sinemaya dahi alışamadım, zamanım olmadı. Derdimi musikî ile avuttum. Zevkimi musikî ile yaşadım.

Askerlik görevimi müteakip, ilk profesyonel sahne hayatım, 1958 yılı kış sezonunda, Tepebaşı Kazablanka Gazinosunda, zamanın gerçekten büyük ismi Zeki Mürenle başladı. O günden bugüne, sayabileceğiniz tüm büyük solistlere tanburumla eşlik ettim. Hatta o günlerde hepsi revaçta olan Müzeyyen Senar, Hamiyet Yüceses, Perihan Altındağ Sözeri, sonraları Behiye Aksoy, Emel Sayın, Bülent Ersoy, Muazzez Abacı, vb. Radyodaki hizmet yıllarımda birlikte icraat yaptığım ustaları, saymakla bitiremem.

Şunu mutlulukla söylemem gerekir; sazıma ve san'atıma güvenimle, eşlik edeceğim solistleri daima kendim seçtim. Hiçbir zaman mecbur olarak çalmadım. Her zaman 'San'at eşittir, kalite' inancımı korudum.

Bir de benim, tüm şarkılarımı plâklarda en iyi yorumuyla okuyan, altın sesli Sevim Tanürek'im vardı. Uzun yıllar sahne beraberliğimizin zevkini unutamam ve sesi asla kulaklarımdan gitmez.

Bunca yıl, bunca şöhretle geçen acı tatlı hatıraları yazmaya yıllar ve kitaplar yetmez.

Bir hevesle ömrümü adadığım TRT İstanbul Radyosundan aldığım ücretlerle, hiçbir zaman evimin maişetini temin edemedim. Ancak, yol parası sigaram ve akşama kadar arkadaşlarıma ısmarladığım tepsi tepsi çaylarla radyo maaşımı tüketmek, benim en büyük zevkim idi. Bu sebeple de radyodaki arkadaşlarım arasında adım, çaycı Özcan olmuştu.

1981 yılı aralık ayında hizmet süremini doldurarak kendi isteğimle TRT den emekli oldum. Herşeye rağmen, o zamanki usta sazlar ve usta seslerle geçirdiğim yıllar, musikimiz adına saygıyla anılmaya değer.

İlkokuldan beri şiir yazma merakım vardı. Sonraları uygun olanlarını musikiyle süsleyerek, beste çalışmalarına başladım. Birçok denemeden sonra, kürdîlihiczakâr makamında 'Aydan sorarım, derdime derman gecelerde' isimli ilk şarkımı 1952 yılında 17 yaşında besteledim. Her yazdığım şarkının bir hatırası vardır ve güftesi bana aittir.

1960 yılında evlenerek, mutlu bir hayat yaşadığımız eşim Ayten Korkut'u 1998 ocak ayı sonunda maalesef kaybettim. İlk çocuğumuz olan kızım İtir 1966 yılında 5 yaşında iken bir trafik kazasına kurban gitti. O yıllarda yazdığım şarkılarımın çoğu, bu büyük ızdırabımı anlatır.

2-Mart-1968 de yeniden bir kız çocuğum oldu. Şebnem ismini verdiğim kızım, çocukluğundan beri olan musikî tutkusunu, İ.T.Ü. Türk Musikîsi Konservatuvarında tanbur öğrencisi olarak

sürdü ve onbir yıllık bir eğitimden başarı ile mezun oldu. Fevkalâde de bir sese sahiptir. Şimdi evli ve bana Cemre ve Emre isimlerinde bir kız, bir erkek torun hediye etti.

Bana musikî ilham ve zevkini veren anneciğimi 1984 yılında 76 yaşında kaybettim. Birbirimize olan sevgi ve düşkünlüğümüz dillere destandı. Peygamberimizin ‘CENNET ANALARIN AYAKLARI ALTINDADIR.’ Sözü, benim başlıca düsturum olmuştur. Ne mutlu ki; vefatından dört yıl kadar önce kendisine yazdığım Hicazkâr makamındaki ‘ANNEM’ isimli şarkımı, ona yıllarca dinletmek fırsatını bulabildim.

Tanbûrumu, radyo stüdyolarında daima mızraplı çaldım. Sahne, plâk, film ve TV çalışmalarında yaylı tanbûru tercih ettim. Dolayısıyla ikisini de küstürmemiş oldum.

Spor, deniz ve doğayı çok severim. Musikîyle spor ve doğanın bütün olduğuna inanırım. Çünkü; hepsinin özünde temiz ahlâk ve fazilet vardır.

Tüm temennim; Türk olmanın şartı kadar, gerçek bir Türk sazı olan tanbûru da gençlerimizin benimseyip, severek, bu ilâhi aşkı nesilden nesile götürmesidir. Elimdeki tanbûrum, hayatım boyunca benim en iyi dostum, tesellim, sırdaşım ve arkadaşım olmuştur. Onun dilinden anlayan herkes için bu geçerlidir. Cenabı Hak, her kuluna bahşetmediği bu nadide duyguyu, bizden sonrakilere de nasîbetsin.

Derdi aşkım, ızdırabım inleyen tanbûr olur.

Ağlasam da, inlesem de dinleyen tanbûr olur.

Hasretinden kanlı yaşlar döktüğüm her akşamın,

Her seherde son ümîdi, inleyen tanbûr olur..

Tanbûri, Özcan Korkut

Kemanî Lâmia Müjgân ve oğlu Tanbûri Özcan Korkut
(Yıl 1953)

BAŞLARKEN

Gazetelerde, televizyon ekranlarında zaman zaman okur veya görürüz. Anneleri tarafından kundağına iliştirilen birkaç satır yazı, bazan ona bile gerek duymadan gecenin soğuk ve karanlığında parklara, cami bahçelerine terkedilen masum, zavallı yavrular..!! İnsanın içi parçalanır.. Bu nasıl bir annelik sevgisidir? Karnında dokuz ay taşıdığı canından kopan o yavruyu, sokak köpeklerinin önüne atar. Yüklendiği vicdan azabını bir ömür gönlünde nasıl taşır? O köpekler bile, yavrularının başından bir an ayrılamaz. Açlıktan kıvrır, iskeleti görünür yine de yavrularını sarar, ısıtır ve kuruyuncaya kadar memelerini emzirir. ‘Köpekler ana olmasın’

sözünü, annelik duygusundan uzak olanlara sanki hatırlatmak isterler. Annelik duygusuna gerçekten sahibolanlar, kendi aç kalır, sürünür, dilenir, herşeyini feda eder yavrularını doyurur, giydirir, yalnız onlar için yaşar Bu kitaba konu olan (Bebek Anne) Lâmia Müjgân da dünyada eşine ender rastlanan, yetmişaltı yıllık ömrünü sadece yavrularına adayan, örnek annelerden bir tanesidir. Bu kitap hayâl mahsûlü bir roman değildir. Lâmia Müjgân hanımın gerçek hayat hikâyesidir. İsimler dahi değiştirilmeden yazılmıştır. Bu kitap, evlâtlarına verdiği sevgi, merhamet ve bir ömre karşılık, vefatından sonra da anneye hizmet aşkıyla, en küçük oğlu Tanbûri Özcan Korkut tarafından annesi Lâmia Müjgân hanımefendinin aziz ruhuna ithaf edilmiş olup, onları tanıyanların dillerinden düşürmedikleri, Ana Oğulun yüce sevgilerinin eseridir. Her anne ve evlâda böyle bir sevginin nasîbolmasını dilerim.

1-Mayıs-1984
Tanbûri, ÖZCAN KORKUT

BEBEK ANNE LÂMİA MÜJGÂN

ERENKÖY

Yıl 1908.. İstanbulun kışı, durur durur da şubat ayında kudurur. Acı acı esen karayel, çamların dallarındaki karları hallaç pamuğu gibi savuruyor. Sokaklardaki havagazı lâmbaları aradabir parlayarak, sanki rüzgârla kavga ediyor.

Erenköyün sevgi dolu insanları böyle bir kış gününde bile birbirinden ayrılmamış, üçer beşer aile ayrı ayrı evlerde toplanmışlar, hoşça vakit geçirmeye çalışıyorlardı. Rüzgârın sesi azaldıkça, ahşap evlerdeki kahkahalar veya şarkı sesleri yakın bahçelerdeki evlere kadar geliyor.

Hoş Sokağın karşısında 105 numaralı evde ise bir başka telâş var. Şevket Ustanın eşi Lütfiye Hanımın doğum sancıları tutmuş. Mahallenin tecrübeli ebesi ve komşu hanımlar büyük bir hazırlık içindeler.

Hâlbuki, doktorlar birkaç ay önce, Lütfiye Hanımın karnındaki şişliğe ur demişlerdi. Lütfiye Hanım, iki erkek çocuk annesi idi. Büyüğü İhsan yirmiiki, Yusuf İzzettin yirmi yaşında. Onlardan sonra bir daha hamile kalmamış ve doğurmamıştı. Yıllarca bir kız çocuğu olmasını ne kadar istemişti. Ama olmamıştı işte..

Şevket Usta, asabî mizaçlı ters biriydi. Bahçenin ön tarafındaki ahşap dükkânında, o zaman oturak değirmenleri denilen ahşap kasalı, çarkları çelik, dört köşeli kahve değirmenlerinin yapımcısıydı. Körüğü kendi çeker, çeliğe kendi su verir, yaptığı değirmen bozulmaz diye de ün yapmıştı. Sabah karanlığında gaz lâmbasıyla dükkânını açar, örsün üstüne vurduğu çekicinin temposunu, güzel sesindeki şarkılara uydurarak, komşularını çalar saat gibi uyandırır.

Eşeğinin heybesine doldurduğu nevalesi ile çiftesini ve iki av köpeğini alarak, Kayışdağına avlanmağa gitmek, hafta sonlarında Şevket Ustanın en büyük zevki idi. Zaten istediği zaman, istediği

kadar çalışırdı. Ustalığına güveni olduğundan, müşterilerini kovsa gitmezlerdi. Fazla parada gözü de yoktu. Nasılsa eşi Lütfiye Hanımın da fazla bir isteği yoktu. Lütfiye Hanım, aileden varlıklıydı. Mahallede adı Harun Reşite çıkmıştı!.. Kocasının aksine, oğullarının eğitimi ve gelecekleri için oldukça hassastı. Sonunda onları istediği gibi okutmuştı da. İhsan, askeri okuldan subay çıkmış, Yusuf İzzettin de Haydarpaşa Tıbbiyesinden kulak boğaz burun doktoru olarak mezun olacaktı. Artık gözü arkada değildi.

Gecenin soğuk saatleri ilerliyor, salondaki rakkaslı saat üçü vuruyordu. Demek 25 şubattan üç saat geçmiştı. Karşı evden gelen Hacer hanım başına kar beyaz bir örtü örtmüştü, tertemiz bir yüzle ellerini açmıştı durmadan dua ediyor. Bir başkasının aradabir kömür attığı sobanın üstünde sıcak su devamlı kaynıyordu.

Salonun karşı odasındaki hanımlar, odun sobasının üstündeki çaydanlıktan aradabir çay dolduruyor, bir tanesi tabakasından tütün sarıyor, Lütfiye hanımın zaman zaman sıklaştıran feryatlarına kulak vererek;

-Hayırlısıyla çabuk kurtulsa diye, dua ediyorlardı.

Birisi perdeyi aralayıp, camın buğusunu silerek dışarıya baktı.

-Rüzgâr kesilmiş ama kar lâpa lâpa yağıyor, dedi.

Herkes susmuş, çıt çıkmıyordu. Derinden çok derinden bir ezan sesi duyuldu. Erenköy'ün tren istasyonundaki Zihni Paşa Camiinden geliyordu. Minarede donmamak için olacak, müezzın acele bir tavırla okumağa çalışıyordu.

-Sabah ezanı diye, fııldadı biri. Yaşlıca olanı sardığı sigarayı söndürürken,

-Kısmet burada imiş, namazımı kılayım diyerek, yere bir seccade yaydı. Allahüekber deyip, ellerini kavuşturdu.

Karşı odadan canhıraş bir feryat koptu. Arkasından bir daha, bir daha.. Hepsi merakla birbirine bakıştılar. Bir an yine, ortalık sessizliğe gömüldü. Namaz kılandı başka hepsi, hırkalarını ve mantolarını alıp, yavaşça kapıdan çıktılar ve soğuk salondan geçip doğum odasının kapısına doğru yürüdüler. Aynı anda da bir çocuk

viyaklamasıyla irkilerek oldukları yerde kalakaldılar. Sessizlik çabuk bozuldu. Kimi gülerек, kimi sevinç gözyaşlarıyla birbirlerine sarılıyorlardı.

-Kurtuldu,.

-Şükürler olsun,.

-Gözümüz aydın olsun,..

Hacer hanım, beyaz başörtüsü omzuna düşmüş, halâ elleri havada dua ederek aceleyle odadan çıktı ve müjdeyi verdi.

-Şükürler olsun nur yüzlü bir kızımız oldu. Pespembe yanakları, simsiyah kirpikleri, ayçöreği gibi pek güzel, peek..

Sabahın ilk ışıkları aralanan perdelerden Lütfiye hanımın solgun ve yorgun yüzüne renk vermeye başlamıştı. Rüzgâr kesilmiş, kar durmuş, Kayışdağının tepesinde bir kor gibi parlayan Güneşin ilk ışıkları, mavi ve yeşil çamların üstündeki karlardan evin içine yansıyor, yatağın başucunda oturan Şevket Ustanın çatık kaşlarının üstündeki hatları daha da derinleştiriyordu. O kaşlar hiç birbirinden ayrılmamıştı., Ama gözlerinin içi gülüyordu Şevket Ustanın.. Lütfiye Hanımın ipek gibi elini tutmuş, biryandan kundaktaki kızına bakıyordu.

-Çok şükür, bir de kızımız oldu. İsmi beraber koyalım. Kirpikleri çok güzel, bence Müjgân olsun. Kaşları dudakları tıpkı ben. Sen ne dersin?

Lütfiye Hanım, başını hafifçe sağa çevirdi ve dünyadan habersiz uyuyan melek yüzlü yavruya baktı.

-Ben, Lâmia düşünmüştüm.

-O zaman, Lâmia Müjgân olsun. İsmiyle bin yaşasın dedi, Şevket Usta..

Erenköyde çam kokulu sabahlar bir başka olur. Hele bahçelerde özenle yetiştirilmiş çeşitli meyve ağaçları ve arka taraftaki üzüm bağları, çam kokularına ayrı bir çeşni katar. Buz dolaplarının olmadığı o günlerde etler, meyveler bahçedeki buz gibi bostan kuyularına iplerin ucundaki sepetlerle ayrı ayrı sarkıtılırdı. Evlerin ön bahçeleri özellikle çiçek ekimine ayrılır, çeşit, renk, koku özellikleri bakımından komşular arasında bir

yarış ve rekabet havasında geçerdi yaz ayları. Sokaktan geçen yabancılar, duydukları hanımeli, zambak kokularıyla bir an durular ve o cennet bahçeleri daha yakından görebilmek için duvar diplerine sokulur, bazan da dayanamayarak bir iki çiçek ister ve alırlardı.

Şevket Usta, meyvelerini sepet sepet fakir fukaraya dağıtır, fakat çiçeklerine el sürülmesine asla izin vermezdi. Haklıydı da.. Bahçe yolunun iki yanındaki en nadide katmerli, hokka, kayısı güllerini sarayların bahçelerinden temin ettiği cinslerle kendi elleri ile aşılamıştı. Bahçe duvarını boydan boya saran hanımelinin sokağa taşan uçlarından koparanlara kızar ve arkalarından bağarırdı. Fakat son zamanlarda Şevket Usta mahallenin çocuklarına ve komşu kadınlara daha müsamahakâr olmağa başlamıştı. Bunun nedenini de gayet iyi bilen komşular ve çocuklar da,

-Müjgânı görmeye geldik... Müjgânla oynamaya geldik, diye, Şevket Ustayı en zayıf tarafından yakalıyorlardı. Arka bahçedeki bostan kuyusunun etrafındaki nar ağaçları ve can eriğinin altı sanki piknik yerine dönmüştü. Lâmia Müjgânı sevmek, Şevket Ustanın kalbine ve bahçesine girmek demektir.

Lâmia Müjgân da sevilmecek çocuk değildi hani. Lüle lüle simsiyah saçları, uzun kıvrık kirpiklerinin içinde hep içten gülen badem şeklindeki siyah gözler, çay kaşığı ile zor mama yiyebilen minicik ağzı, üst dudakla burun arasındaki kaleme çizilmişçesine köşeli ve muntazam hatlar ve çenenin ucundaki çukuru görülmeye değerdi. Minicik el ve ayaklarının muntazamlığı ve güzelliği, çocuk yapısına rağmen herkesi etkiliyordu. Bu ellerin ve ayakların güzelliği ve mini mini oluşu büyüdüğünde, hatta bir ömür, gören herkes tarafından konuşulacaktı ilerde.

Ailenin gözbebeği olan Lâmia Müjgân o kadar itinalı, temiz bakımlı ve nazlı büyütülüyordu ki, yiyeceği küçük bir tabak muhallebi için, Lütfiye Hanım birkaç tabak fazla pişirip mahallenin çocuklarını da doyuruyordu. Yeter ki, Müjgân da imrenip onlarla beraber yesin diye.

Şevket Usta artık hafta sonlarında avlanmağa yalnız gitmiyor, eşeğin heybelerinin orta yerine Müjgânı da oturtuyor ve ailece piknik yapmayı tercih ediyordu.

Ağabeyleri İhsan ve Yusuf İzzettin ise ellerine her geçen para ile küçük Müjgâna hediye almak için yarışıyorlardı. Yusuf İzzettin, Haydarpaşa Tıbbiyesini bitirip, Kulak Boğaz Burun mütehassısı olmasını bile Müjgânın uğruna bağlıyordu. Babası gibi sesi güzel olan Dr. Yusuf İzzettin, musikîye çok düşkündü. Küçük Müjgânı zaman zaman kucağına alıp, ona değişik makamlarda ninniler söyler, uyutur ve bundan büyük bir haz duyardı.

Lâmia Müjgân, evin bütün fertlerinin en zevkli uğraşı hâline gelmişti. Annesi Lütfiyanim, daha Müjgân emeklerken yaptırdığı kocaman ceviz sandığına çeyiz biriktirmeye başlamıştı.

-İnşallah ömrüm yeter, kızımı kendi elimle gelin ederim diye, zaman zaman dua ederdi.

SAVAŞ

Küçük Müjgân, o yemyeşil bahçelerde düşe kalka herşeyden habersiz büyürken, Dünya yavaş yavaş karışıyor, Türk Milleti de kaçınılmaz bir şekilde Birinci Dünya Savaşına doğru sürükleniyordu. Büyük ağabey İhsan, subay olarak askerlik şubesinde görev yaparken, Dr. Yusuf İzzettin Erzurum cephesine alay doktoru olarak sevk edilmiş, yeni evlendiği eşini de karnında çocuğu ile annesi Lütfiye hanıma emanete mecbur olmuştu. Onu en çok üzen şey annesinden ve Müjgândan ayrılmaktı. Kendisinden yirmi yaş küçük olan kardeşini ağabeyden çok bir baba şefkatiyle seviyordu. Babasının bazı köşklere tamirat v.b. sebeplerle gidip, dul bir kadın olan Ayşe hanıma yakınlık duyduğu da kulağına gelmişti. Fakat, çok hassas bir kadın olan annesi Lütfiye hanımın gururunu incitmemek için birşey söyleyemiyor, içi içini yiyordu.

Şevket Ustanın düşünceleri ise kendine göre mantıklı idi. İki oğlu da büyümüş, ekmeğini eline almış, evlenmiş ve yuvadan kopmuşlardı. Daha doğrusu, erkek evlât olarak evde hükümlerini kalmamıştı. Lütfiye hanımın gözü, küçük Müjgândan başka birşeyi görmüyordu. Yirmi yıldan sonra gelen bir kız çocuğu ona bir başka tatlı gelmişti. Şevket usta çocuklarına çok düşküdü, çok severdi ama insan dünyaya bir kere gelirdi. Yaşadığı günlerin de zevkini çıkarmalıydı. Bunun için de komşu köşkte dul kalmış olan Ayşe hanımla biraz yakınlığı normaldi. Hatta şeriat hükümlerine göre ikinci bir kadınla evlenebilirdi bile. Akça pakça herkesin gözü üstünde olan bir kadındı ayrıca. Fakat bunu Lütfiye hanıma nasıl anlatmalıydı? Lütfiye hanım gururunu herşeyin üstünde tutan bir kadındı. Üstelik aileden zengindi, kendisine maddeten de ihtiyacı yoktu.

O böyle düşünürken, komşulardan bazıları elini ve dilini daha çabuk tuttu. Lütfiye hanımı üzmeğe pahasına da olsa gelip, gördüklerini, duyduklarını anlattılar. Lütfiye hanım, etrafa karşı umursamaz göründü ama, aslında çok üzüldü. Hele hele gerçekleri Şevket Ustanın ağzından duyunca dünya başına yıkıldı. O gece kararını verdi. İhsanla, Yusuf İzzettini nasıl kendi annelik merhamet ve şefkati ile büyüttü ise, bundan sonra da kalan ömrünü, varını yoğunu kızını Müjgâna adayacak ve aynı çatı altında bir başka kadının gölgesi altında bile olduğunu ona hissettirmeyecekti.

Fatih, o zaman İstanbulun mutena semtlerinden biriydi. Lütfiye hanımın aile efradı ve akrabaları hepsi oradaydılar. Küçük Müjgân da daha candan bir çevre bulurdu. Öyle de oldu. Müjgânın okula gidiş gelişi için mahallenin bu işi evvelden beri yapan yaşlı Kalfası görevlendirildi. Hergün sekiz on tane çocuğu evlerinden toplayan Kalfa, omuzundaki uzun sırtık üstündeki çivilere herbirinin sefer taslarını ve çantalarını asıyor, konvoy halinde okula gidip, geliyorlardı. Kış günleri, arnavut kaldırımını yollar oldukça çamur ve su birikintileriyle dolu oluyordu. Küçük Müjgân minicik ayaklarındaki yeni ayakkabıları ve güzel giysileri

kirlenmesin diye o kadar itina ediyordu ki; bir zaman sonra, onlara yol gösteren Kalfa onun yolundan gitmeye başlamıştı. Herkese de bu çocuğun titizlik ve hassasiyetinden bahsediyordu.

Lütfiye hanım, yedi yaşındaki Müjgânı da kendi prensipleri doğrultusunda tahsil ve terbiye yoluna sokmuştu. Diğer taraftan bütün akli şimdi çok uzaklarda olan oğlu Dr. Yusuf İzzetinde idi. Karakışın bu en zorlu günlerinde, Erzurum cephesinde ne yapıyordu acaba? Savaş yıllarında asker annesi olmak çok zordu. Acaba bir haber gelir mi? Gelirse nasıl bir haber gelir? Bunları düşünerek yastığa başını koyup ta uyumak kolay iş mi?

Osmanlı ordusu için soğukla savaşmak, Ruslarla savaşmaktan gerçekten daha zordu. Ayrıca yurdun her tarafı düşmanla sarılmış, Vatan parça parça olmuş, gidenlerden kimi sakat, gazi olarak dönüyor, çoğu hiçbir zaman geri dönmeyeceklerdi. Doktor, gittiği gibi geri dönermiydi birgün, acaba? Ana yüreğinin en içten yanışı ve sızlanışı ile her gün, her gece dua ediyordu Lütfiye hanım. Başka ne yapabiliirdi ki? Doktor gideli sadece bir mektubu gelmişti. Onda da evdeki durumların hepsinden haberdar olduğunu yazıyor ve bütün kalbiyle annesini teselliye çalışıyor,

-Anneciğim, ben gelince herşey düzelecek, yeter ki sen üzülme. Benim canım kadar sevdiğim kardeşim Lâmia Müjgâna iyi bak, onun bütün sorumluluğu ömrümce bana ait, diyordu..

Bunlar, Doktorun en içten ve samîmi düşünceleri idi. Ama hiç düşünürmüydü ki, bir gece baskınında Rus ordusu, Alayı ile birlikte Doktoru da esir alsın ve yedi yıl Sibiryada hayvanlara reva görülemeyecek bir zulme karşı yaşam savaşı versin?

Dr. Yusuf İzzettin, yedi yıl esaretten döndükten sonra Sibiryadaki yedi yılını anlatan romanını yazacak ve çok az da olsa kendisi gibi hayatta kalabilmiş olan arkadaşları ile birlikte insan yapısının bazan mantık dışı kalan yaşam şartlarına nasıl dayanabildiğini Dünya insanlarına duyuracaktı.

Ayşe hanım, Lütfiye hanım ve kızı Lâmia Müjgânın yokluğu ile daha da sert ve asabi bir mîzaca bürünen Şevket Ustaya fazla

tahammül edememişti. Tamamen yalnız kalan Şevket Usta bu defa komşu köşklerden birinde tanıdığı Emine Hanımı alıp evine getirdi. Emine Hanım, daha sabırlı ve ıtidalli, fakirliğinin verdiği eziklik içinde Şevket Ustanın bütün kaprislerine boyun eğebilen bir kadındı. Daha sonra bu hanımından Hüseyin ve Kemal adında iki oğlu olacaktı Şevket Ustanın..

Yıllar yılları kovalar. Zaman hiç durmaz. Ama Lütfiye Hanım için böyle değildi. Büyük oğlu İhsan yakınında ve emniyette sayılırdı. Müjgân, zaten yanından ayıramadığı canının bir parçası idi. Arada bir Erenköye babasının yanına da gönderiyordu. Önceleri bu ayrılığa bir anlam veremeyen Müjgân, yıllar ilerledikçe herşeyi anlamaya başlamış ve annesini teselliye çalışır olmuştu. Dr. Yusuf İzzettin'in ise ne olduğu, ne olacağı belli değildi. Yılda bir veya iki defa birkaç satır haber gelse bile doğruluğuna inanmak güçtü. Bugüne kadar onu hayata bağlayan tek şey, Müjgânın mesuliyeti olmuştu. Bir yandan içini kemiren dertlerin, bir yandan da vücudunu kemirdiğinin farkındaydı.

-Oğlumu, Doktorumu bir daha görsem, başka birşey istemem diye, gelen gidene sızlanıyor; Müjgânıma ancak o sahibolur, babalık yapar diyordu.

Doktor esir düşeli yedi yıl olmuş, Ana yüreği yedi yıl sonu bilinmeyen bu ayrılıkla dolmuş, taşmış, parçalanmıştı. Herkes düşünür, merak eder, özler ama Lütfiye Hanımın özlemini bir Allah bir kendi biliyordu. Doktor, yedi yıl esarete çektiklerinden bir tanesini annesine bildirseydi Lütfiye Hanımın kalbi dayanamaz, çoktan ölürdü. Daha esaretin ilk günlerinde Sibiryanın buzlarında haftalarca aç bîlâç ve yaya olarak yürütülen esirlerin çoğu yollarda ölmüştü. Yaşayabilenler de Sibiryanın değişik kamplarında doğanın imkânsız şartları altında yedi yıl yaşam savaşı vermişler, sonunda yine birçoğu vatana hasret, gözleri açık bir şekilde hayata veda etmişlerdi.

İKİNCİ ESARET

Yedi yıl, yüreği her zaman kederli, gözleri her zaman nemli geçen Lütfiye Hanım, üzüntülerini içinde saklayarak Müjgân'ı genç kızlık çağına getirmişti. O sabah camın arkasında oturmuş, yoldan gelip geçenlere bakıyor, arada genç bir delikanlı gördüğünde yine göğsü kabarıyor,

-Ah.. Doktorumu da dünya gözü ile böyle gösterecek mi bana Allahım diye, içleniyordu..

Kapının tokmak sesini neden sonra duyabildi. Postacıyı karşısında görünce irkildi. Gelen iyi haber mi, kötü mü nerden bilsin?

Postacı henüz arkasını dönmüştü. Aceleyle elden ele geçerek eskimiş zarfı yırttı. Düşmemek için kapının pervazına yaslandı. Bir daha, bir daha okudu. Farkında olmadan bağarmaya başladı..

-Komşular, oğlum Yusuf'um geliyor. Doktor'um kurtulmuş geliyor, komşulaaar..

Zavallıya bir hâl oldu diye, koşuşarak gelenler mektubu elden ele okumaya başladılar.

-Canım Anneciğim. Esaret bitti. Türkiye'ye iade ediliyoruz. Bir aya kalmaz yanınızdayım.

Bu defa hepsi bir ağızdan bağarmaya başladılar.

Gerçekten, Japonlara ait bir gemi sağ ve sakat kalan Türk esirlerini Ruslardan teslim alarak yola çıkmış ve güney denizlerini aşarak Kızıldeniz, Süveyş, Ege yoluyla yedi yıl esareten sonra İstanbula getirmiş olacaktı.

Egeye geldiklerinde, antlaşmaları hiçe sayan Yunan savaş gemileri, Türk esirlerini taşıyan Japon gemisine el koydular. Pire limanı açıklarında demir atılan gemi, içindekilere yeni bir esir kampı oldu. Burada geçen altı ay Sibiryada geçen yedi yıldan da uzun gelmişti zavallı insanlara. Kimileri ağır hastalıklarla savaşırken, birkaçı da dayanamayıp vefat etmişti gemide. Bazıları da ellerinde ne var ne yoksa verdikleri Yunan balıkçı tekneleri ile

anlaşarak, İstanbuldaki ailelerine bir haber gönderebilmeye veya haber alabilmeye çalışıyorlardı. Dr. Yusuf İzzettin de öyle yaptı. Satın aldığı bir Yunanlı ile İstanbuldaki evine haber gönderdi ve onlardan haber istedi. Gemide beşinci aylarını doldurmuşlardı.

O gün, Yunanlı balıkçı İstanbul'dan dönmüş ve demirli geminin etrafında dolaştığı tekneden yukarı bağıyordu.

-Bana Dr. Yusuf'u çağırın. Dr. Yusuf'u çağırın.

Sesi duyan arkadaşları koşup Doktoru çağardılar. Doktor büyük bir heyecanla nefes nefese geldiği güvertenin küpeştesinden yarı beline kadar sarkmış, Yunanlıya sesini duyurmağa çalışıyordu.

-Buradayım, burada. Çabuk söyle. Anneme burada esir tutulduğumuz için geciktiğimi, iyi olduğumu söyledinmi?

Yunanlı, iki elini ağzının kenarlarına koyarak, bütün gücü ve umursamaz bir tavırla bağırdı.

-Senin ana öldü.

-Neee?

-Senin ana öldü, öldüü.

Kendini o an kaybeden Doktoru yanındaki arkadaşları tutmasa, yarı beline kadar sarktığı küpeşteden denize uçması işten değildi.

Bir ay sonra Yunanlıların gönlü olup gemiyi serbest bırakacaklardı ama bu altı aylık ikinci esarete, Doktor gibi kimbilir kaç kişi daha döndüklerinde birçok yakınlarını bulamayacak, belki de kaç kişi daha gemide telef olup dönemeyecek, Vatan toprağında bir mezarı bile olmayacaktı.

Çanakkale boğazına girdiklerinde tüm esirler güverteleri doldurmuşlar, her karışı kahraman şehit kardeşlerine mezar olmuş tepeleri gözleri yaşlı seyrederken, onların saf ve temiz kan kokularını hisseder gibiydiler. Japon gemisine bindiklerinde haber almışlardı. Atatürk isimli kahraman bir kumandan, vatani düşman işgalinden kurtarmıştı. Şimdi onlar, özgür bir ulusun özgür insanları olarak evlerine dönüyorlardı.

İstanbul'a gelirken, Doktorun tek düşüncesi ve tesellisi vardı. Annesinden kalan en kıymetli hatıra olan kardeşi Müjgân'ı bağrına basmak, ona hem annelik hem babalık yaparak, yedibuçuk yıl sonra yüzünü göremediği annesini kabrinde mânen rahat ettirmek.

Haydarpaşa rıhtımında, babası Şevket Usta ile bir genç kız gibi büyümüş olan Müjgân, Doktoru karşıladılar. Müjgân, yılların özlemini sanki bir anda yok etmek istercesine ağabeyinin boynuna sarılmış, gözyaşlarıyla omuzlarını ıslatıyordu. Doktor, burnunu Müjgânın kalın ve gür bir örgüyle beline kadar uzanan saçlarının ense köküne yapıştırmış kokluyor, kokluyor, kaybettiği herşeyin havasını ondan teneffüs eder gibi gözleri kapalı, sessiz ve içten ağlıyordu. Şevket Ustanın çağardığı tek atlı faytona binerek, birbirinin omzuna başlarını dayamış, konuşmadan Erenköyün yolunu tuttular. Konuşacak hal ve takatları yoktu. Hele bir, eve gelinsin. Günlerce, aylarca, o kadar çoktu ki konuşulacak şeyler. Yedi yıl, altı ay, nereden başlanır, nasıl bitirilebilirdi ki?.

DEĞİŞEN KÖY

Dr. Yusuf İzzettin, çam kokuları burnuna gelmeye başlayınca Erenköy'e yaklaştıklarını hissetti ve aynı anda gözleri dolmaya, boğazı düğümlenmeye başladı. Canından çok sevdiği annesini bir daha göremeden o evde nasıl yaşayacaktı? Çocukluğu ve delikanlılığının en tatlı günlerini yaşadığı Erenköy'de aynı güzellikleri yeniden yaşayabilmek mümkün müydü? Nasıl katlanacaktı? Geçmiş, sinema şeridi gibi gözlerinden geçiyordu. At arabası Etemefendi caddesini kıvrılırken kalbi duracak gibi oluyordu. Sibirya'da yedi yıl geçen esarete birçok arkadaşını kaybetmişti. O, nasılsa yaşayabilmiş, kurtulmuş ve dönmüştü. Dönebilmişti ama hayatında en sevdiği varlık olan annesini göremeden bu dönüşün ne anlamı, ne sevinci kalmıştı içinde. Daha da kendisini nelerin beklediğinden habersizdi. Omuzuna başını yaslamış olan kardeşi Müjgân'ı düşündü bir an. Saçlarını kokladı,

kokladı ‘annemin kokusu’ dedi içinden. ‘Annemden bana en kıymetli hatıra, onun için yaşamalayım’.

Araba Hoş Sokağın karşısında 105 No.lu evin tahta parmaklıklı bahçe kapısının önünde durduğunda Doktor şaşkın gözlerle bakakaldı. Tüm Erenköy oradaydı sanki.

-Hoş geldin

-Geçmiş olsun..

-Başın sağolsun, diyen tanıdık yüzlere gülmek istedi gülemedi. Yedibuçuk yıl evvel hamileyken bıraktığı karısını aradı göremedi. Kimseye birşey sormadı. Bahçe kapısından girip, başını kaldırdığı zaman ortadaki büyük evin yan tarafına küçük yeni bir ahşap evin daha yapılmış olduğunu gördü.

-Bu, kimin evi?

-Ağabeyin İhsanla, hanımı için yapıldı dedi Şevket Usta.

Gel, biz evimize gidelim, diye de ilâve etti.

Bahçe yolunun ortasında güler yüzüyle ve tatlı bir sesle başı örtülü bir hanım karşıladı Doktoru.

-Hoş geldin evlâdım, geçmiş olsun.

Doktor bu yabancı yüze tereddütle bakarken, Şevket Usta;

-Üvey valideniz Emine Hanım, öpebilirsin elini.

-Ben annemden başka anne tanı mıyorum. Onun hatıraları dolu olan bu eve de giremem. Gel canım kardeşim, diyerek sarıldığı Müjgânla iki katlı küçük yeni evin yolunu tuttu. Arkasından gelen babası ise bütün rica ve yalvarmalara rağmen Doktoru ikna edemedi. Şimdi, küçük evin alt katındaki oturma odasında ağabeyi İhsan, Doktor, Müjgân ve babaları Şevket Ustadan kurulu aile meclisi toplanmış, ‘benim ailem bukadar’ diyen Doktorun isteğine uyularak odaya başka kimse alınmamıştı.

Haydarpaşa’daki karşılaşmadan beri aklını kurcalayan soruyu şimdi, odadakilere soruyordu Doktor.

-Benim karım ve çocuğum neredeler? Neden, beni karşılamaya gelmediler?

-Kadıköy’de, kendi ailesinin yanındalar, dedi İhsan.

-Ben onu anneme emanet etmiştim?

-Annemize ziyarete geliyordu. Kendi ailesi yanlarında kalmasını istiyorlardı. Senin sağ olarak dönebileceğini düşünemiyordu bile.

-Yoksa? Yoksa başka biri ile? Ne var, ne oluyor. Söyleyin bana, bilmek hakkım değilmi?

-Hayır Doktorcuğum, başka biri falan yok. Bizler sadece biraz kırıldık. Gelişini ona haber veremedik o kadar.

-Neden?

-Annemizin vefatından sonra gelip, evdeki tüm eşyasını toplayıp götürdü. O arada Anneciğimizin, doğduğu günden beri Müjgân için doldurduğu çeyiz sandıklarını da boşaltmış, almış. Hem de Annemizin sağlığında Müjgâna vasiyet ettiği mücevherlerle beraber.

Doktor iki yumruğunu sıkmış, başının iki yanına olanca gücüyle vuruyor, avaz avaz bağarıyordu.

-Yılanla evlenmişim, yılanla. Bir daha görürsem iki olsun..

Ertesi gün Doktorun ilk işi boş bir kâğadı üzerine (Talâkı salâsıyla) ibaresini koyduğu zarfla karısına göndermek oldu. O zamanın geleneklerine göre de bu, bir daha barışmamak üzere demektir.

Dr. Yusuf İzzettin, daha ilk günden Müjgân'ın soluk benzini ve zayıf, çelimsiz vücudunun görünümünü hiç beğenmemiş ve endişelenmeye başlamıştı. Sofrada iki lokmayı zor yiyordu. Kendisi için artık hiç birşey ifade etmeyen bu evden, Erenköyden çoktan çekip gidecekti. Fakat Müjgân? Müjgân ne olacaktı?.. İhsan ağabey ayrı bir evde karısıyla oturuyor. Babası, üvey anneye büyük evde. Hangisinin yanına sığıntı olarak bırakacaktı onu? Kaldı ki, Müjgânın sağlığı Doktorun görüşüyle hiç de iç açıcı değildi. Gerçi herkes;

-Üvey annesi Emine Hanım öyle iyi bakmasa, Müjgân çoktan ölürdü, diyorlardı. Ama hastayı bu acı hatıralar dolu evden uzaklaştırmak, önce psikolojik tedavi demektir. Ondan sonra da Müjgânın istikbali için yapılması gerekli işler.

Doktor, Müjgânı alarak Pendik'te Şıhlı Köyüne, eskiden tanıdığı ve çok sevdiği bir ailenin yanına geldi. Rusyadan getirebildiği birçok kıymetli hatıra eşya da kardeşinin bakımı için beraberinde. Gösterdiği doktor arkadaşları, Müjgânın tifüs hastalığından mucize kabîlinden kurtulduğunu, çok iyi bakımla zafiyetini atlatabileceğini söylemişlerdi. Şıhlı, havası suyu ve tabiat güzelliğiyle gerçekten güzel bir köydü. Yemekleri ile meşhur Bolu'lular hemen hemen köyün nüfusunu oluşturuyorlardı. Zehranım Teyzenin kendi elleriyle sağdığı sütler, günlük yumurtalar, ballar, tereyağlar yavaş yavaş etkisini gösterirken yanakları pembeleşen Müjgânın neş'esi de yerine gelmeye başlamıştı.

Doktor, hayatına yeni bir yön vermek için bütün plânlarını yapmıştı bile. Üsküdar'a giderken, Çiçekçi semtinin denize bakan tarafındaki Köprülü Konağın karşısında güzel ahşap bir köşk buldu. Müjgân, bir yaz devamınca Şıhlı köyünde kendine gelecek, sonra burada beraber oturacaklar, bir odasını muayenehane yaparak geçimlerini nasıl olsa temin edecekti. Ancak; Erenköyü terk ederken kimseden birşey istememişti ama Müjgânın hakkı yokmuydu? O topraklar Annelerinin parasıyla alınmamış mıydı vaktiyle? Ağabeyi İhsan, o küçük evde muvakkaten oturuyordu. İstasyon caddesinde aldığı bir arsaya kendi evinin yapımını başlatmıştı bile. İki erkek kardeş babalarından birşey istemeyebilirlerdi. Hayatlarını kurtarmıştı onlar. Müjgân bir kız çocuğu ve küçüktü. İlerde hiç değilse başını sokacak bir evi olmalı, kimseye boyun eğmemeliydi. Üstelik Annelerinin parasıyla alınan yerler, birgün üvey anne ve ondan olan çocukların olmamalıydı. Hiç değilse tamamı..

Doktor, babası Şevket Ustaya küçük evi bir kısım toprağı ile kardeşi Müjgâna bırakmasını söylediği zaman, cevap sert ve olumsuzdu.

-Ben, sağlığımda mal bağışlamam.

-O zaman sat baba, ben orayı kendi paramla kardeşime alayım.

-Paran çoksa, git başka yerde al. Satılık malım yok benim.

-Ama bu topraklar vaktiyle annemin parasıyla alındı. Biz hakkımızdan vazgeçtik, şu bir karış yeri Müjgân için istiyorum. Parayla sat baba. Başka yerden alamam. Burası bizim toprağımız. Sen annemizin hakkına şimdiden yabancıları ortak ettin.

Şevket Ustanın çatık kaşları iyice çatıldı. Yüzü gerildi ve kıpkırmızı kesildi.

-Yıkıl, git karşımdan. Bana akıl mı vereceksin?

Dr. Yusuf İzzettin günlerce düşündü. Şevket Ustayı ikna etmek imkânsızdı. Müjgân için birşey yapamamış, gururu zedelenmişti.

Annesinin Karacaahmetteki kabrine her gidişinde sanki onun ruhuyla konuşuyor,

-Üzülme anneciğim. Müjgânı ben hayatta iken düşünme.. Yapacağım, onun için, senin için yapacağım. Ona senin toprağından alacağım. Yemin ederim, yapacağım diyordu.

Nihayet, Doktorun beklediği gün geldi. Erenköydekilerin topluca seyahate çıktıkları gün!..

Yakın komşular, gecenin yarısında hiç böyle alışkın olmadıkları patırtı gürültüyle uyanmışlar, kimi uzaktan camlardan, kimi pijamalarıyla bahçe duvarının dışından gözlerini karanlığa uydurmak için açarak, Doktor Yusuf İzzettinin ne yaptığını görmek istiyorlardı. Doktor, elinde koca bir odun baltası ile loş lambaların ışığında büyük evin kapı, cam, çerçevelerini kırıyor, parçalıyor, bahçeye atıyor, sonra bahçedeki koca bostan kuyusuna dolduruyordu. Herkes, şaşkınlıktan donakalmış, kimse ağzını açık birşey söyleyemiyordu.

-Doktor delirmiş diye, bir fısıltı dolaşıyordu aralarında sadece..

Savaş ve yediyıl esaretin ardından bir de bıraktıklarını bulamamanın, insan ruhunda yarattığı fırtına kendini göstermişti. Savaşlarda alınan mermi yaraları zamanla iyileşebiliyordu ama manevi yaralar yıllarca, belki yaşam boyu sürecekti.

Sabah sokaktan geçenler, kapısı ve çerçeveleri olmayan bu eve hayretle bakıyorlardı.

Şevket Usta, konukomşudan duyduklarından oğlunun deli olduğuna hükmetmiş ve bu işin ancak başlangıç olacağından korkmuş, araya giren dostlar vasıtasıyla da küçük evi bir kısım toprağı ile Müjgâna satmağı razı olmuştu.

MÜZİK

Dr. Yusuf İzzettin, istediğı kadar Erenköyden ve babasından kopsun, uzaklaşsın. Babadan ona mîras kalan birşey vardı. Sesinin güzelliğı ve musikîye düşkünlüğü. Salacak sırtlarındaki evinin alt katını muayenehane yapmış, üst katında kardeşi Müjgâna geçmişin yaralarını hızla sarıyorlardı. Gündüz, hasta muayene ve tedavilerinden kalan yorgunluğunu, gece evine davet ettiği müzisyen arkadaşlarıyla gideriyordu. Kemanî Necati Tokyay kapı komşusu, Tanbûri Selâhatdin Pınar en can arkadaşları idiler. Üsküdarâ inen Doğancı Yokuşundaki ahşap evini (DAR'ÛL FEYZÎ MUSİKÎ) şimdiki adıyla ÜSKÛDAR MUSİKÎ CEMİYETİ olarak açan Kanunî Atâ Bey, beraberindeki değerli hocalarla bu genç kabiliyetli müzisyenlere ve daha birçoklarına ışık tutmuştu. Cemiyette meşkettileri eserleri ve fasılları, haftada en az iki gün Doktorun evinde tekrarlıyorlar, Doktor da elinde defi, sesiyle onlara katılıyordu.

Ağabeyi Dr. Yusuf İzzettin ve Lâmia Müjgân

Her yaz birçok semtlerde âdet olduğu üzere, Üsküdar'da da panayır kurulurdu. O zamanki panayırlar, şimdiki fuarların birer

minyatürü idiler. Cambazlar ip üzerinde gösteriler yapar, belden aşağısı balık olan deniz kızları su dolu koca akvaryumlar içinde gösterilir, atış poligonları, çocuklara atlı karıncalar, eşya piyangoları ve benzeri şeyler.

Doktor, Müjgânın elinden tutmuş, yeni kurulan panayırı geziyorlardı. Eşya piyangosu satılan yere geldiler. En küçük oyuncaktan en değerli eşyalara kadar ne ararsan var. İnsan bu değerli şeylerin bir piyango ücretiyle kendisine çıkacağına inanamazdı. Yarım yamalak Türkçesiyle çığırtkanlık yapan İtalyana, bir de önlerinde duran zengin çeşitlere baktılar.

-Gel, senin şansına bir bilet alalım, dedi Doktor.

Müjgân içinden, 'Allahım, sen beni mahcubetme.' diyerek İtalyan satıcının elinden bir bilet çekti. O turda bilet alanların hepsi gibi o da heyecanla beklemeye başladı. Numaraların karşılığındaki hediyeler okudukça morali bozuluyordu. Çıkan bir çikolata, tarak, ayna, kolonya verilen paraların karşılığı değildi. İtalyan yine bağardı.

-Dört numaraaa..

-Burada., dedi doktor.

-Oooo.. Beyefendi, size bir keman çıktı, tebrikler. Eveet., işte baylar bayanlar bu turdaki en büyük hediyemiz. Yalan dolan yooook. Hediyelerinizi lütfen içerdeki odadan alınız.

-Git Müjgân, hediyeni al gel hadi.

Ağabeyinin sözüne uyarak içeri giren Müjgân, biletini hediye dağıtan adama uzattı.

-Ooo, be kızım, sen daha küçüksün. Ne yapacaksın kemanı? Al, sana daha kocaman bir hediye.

Doktor, Müjgânı kendi boyuna yakın avrupa bir bebekle görünce müthiş sinirlenerek, içerdeki adamı bir güzel payladı.

-Kardeşimin şansına çıkan kemanı ver. Ne yapacağımızı da biz biliriz, diyerek el yapımı güzel bir italyan kemanı kucaklayarak bir eli Müjgânın omzuna sarılmış, tatlı hayallerle eve döndü.

Darül Feyzi Musikîdeki erkek sazendeler, aralarında tek kız talebe olarak Müjgânı görmüşlerdi. Yavaş yavaş gelişip, serpilmeye başlayan bu kıza, kendilerince isimler de yakıştıyorlardı. Güzel gözlü Müjgân, uzun saçlı Müjgân gibi. Gerçekten bir bilek kalınlığındaki örgülü siyah saçları belinden aşağı iniyordu. Uzun kirpiklerinin içinde hep gülen bir edaya sahip güzel gözleri hepsinin ilgisini çekmeye yetiyordu ama Müjgâna kardeşlikten başka bir düşünceyle sokulmak ne mümkün? Sonra Dr. Yusuf İzzettin ne der?..

Keman hocası Bn. Eliza (sonradan Enîse Can olmuştur.) cemiyetin en küçük talebesi olmasına rağmen bu kızın kabiliyetine şaşırıyordu. Elleri çok çok güzel, biçimli fakat küçüktü. Önceleri bu ellerle keman çalınabileceğini kimse düşünememişti. Müjgân ilk derslerde bu işi yapabileceğini ortaya koymuştu.

Doktorun neş'esine diyecek yoktu. Başardığı büyük işin zevkiyle yeniden dünyaya gelmiş gibiydi. Hemen eve bir de piano alındı ve özel piano dersleri başladı. Müjgânın minik parmakları piano tuşlarında bir çekirge çevikliği ve maharetiyle sıçırıyordu. Kendisinde doğuştan bulunan bu ince müzik ruhunu keşfettiği ve teşvik ettiği için, Doktor ağabeyine büyük minnet ve şükran duyuyordu. Ağabey kardeş, anne ve babalarından kalan boşluğu musikî aşkı ile doldurmaya çalışıyorlar ve teselli buluyorlardı.

Günler aylar faslı musikîyle geçerken, çevreleri de gittikçe genişliyordu. Cemiyetteki hocaları Udî Sami Bey, Müjgânın nota ve nazariyat bilgisindeki başarısına şaşırıyordu. Önüne verilen yeni bir eseri herkesten evvel çalıyor ve okuyordu. Kemanının yanında, sesinin ayrı bir güzelliği ve büyüleyici bir ahengi vardı. Öğrendiği her eseri evde akşam bir de pianosuyla ağabeyine çalıp, söylüyordu. Evdeki toplantılara katılan müzisyenlerin sayısı her seferinde daha da artıyordu.

Birgün, komşu evdeki Kemânî Necati Tokyay Dr. Yusuf İzzettinin kapısını hızlı hızlı çaldı. Heyecanla konuşuyordu.

-Doktor, çabuk müjgânı da al gel. Sizlere bir ses dinleteceğim.

-Akşam bize getir. Nasılsa toplanacağız.

-Olmaz, şimdi gelin. Bu fırsatı kaçırmayın..

Doktor ve Müjgân bu acele davete bir anlam veremedi, merak içinde koşarcasına Necatinin peşinden yola koyuldular. Eve yaklaştıklarında Necati elini dudaklarına götürerek onlara, susun diye işaret etti ve yarı açık bahçe kapısından ayaklarının ucuna basarak bahçeye daldı. Bizimkiler de aynı şekilde onu takibederek bahçe duvarının iç tarafındaki ağaçlığın arkasına çömelip, beklemeye koyuldular. Doktor,

-Ne oluyor.? Dercesine başını sallarken, Necati eli ile yaprakların arasından bahçenin ortasındaki kocaman dut ağacını gösterdi. Doktorla Müjgân önlerindeki dalları aralayıp dikkatlice bakınca, ağaç üzerinde basma elbisesiyle oturan çelimsiz genç kıızı farkettiler. Ağacın dibinde ise bir çift lâstik ayakkabı duruyordu. Kız, ağacın dalları arasından dörtbir yana göz gezdirip, kimseler olmadığını anlamının rahatlığıyla başını gökyüzüne kaldırıp, tiz bir perdeden yanık sesiyle okumağa başladı..

-Keklik dağlarda şağılar,

Yavrum diye diye ağlar.

Sesin güzelliği, üçünü birden büyülemiş, nefesleri tutulmuştu.

-Olamaz böyle birşey. Ben, nice meşhur, güçlü, güzel sesler dinledim. Bu cılız kızdan bu ses nasıl çıkar? Olamaz böyle birşey, diye hayretle düşünüyordu Doktor.

-Bursanın ufak tefek taşları.

Keman olmuş o yârimin kaşları...

Ağaç tepesindeki konser bittiğinde çevik hareketlerle daldan dala tutunarak yere inen kız, lâstik pabuçlarını giydi ve eve doğru yürüdü.

-Kim, bu kız kimin nesi?

-Bursadan, yakın bir aile ahbabımız Doktorcuğum. Musikiye meraklı, kabiliyetli ve çok güzel bir ses. Annem ve kızkardeşlerime emanet ettiler. Gelin, sizi tanıştırayım.

Kapıdan girdiklerinde Necati bağardı.

-Müzeyyen, neredesin?

-Yukardayım, Necati A,a, aabi.

Müjgânla Doktor birbirlerine bakıştılar. Doktor yavaşça sordu.

-Mahsus mu öyle konuşuyor?

-Hayır, gerçekten biraz kekeme.

-Eee, demin şarkı okurken?

-Şarkı okurken dili çözülüyor Doktorcuğum. Ne garip, değil mi?

Müzeyyen, tahta basamaklardan çıplak ayakla inerken, ürkek ürkek yabancılara baktı. Necati,

-Tanıştırayım, dedi. Dr. Yusuf İzzettin ve kardeşi Kemâni Müjgân.

İncecik elini çekinerek uzattı Müzeyyen.

-Hoş ge, eldiniz.

-Hoş bulduk.

-Hoş bulduk.

Müjgân, o tatlı sesin sahibesini yakından görünce iyice şaşırıldı.

-Yaşı benden de küçükmüş.

-Yaşı küçük ama sesi çok büyük, diye ilâve etti Doktor. Yarın çokook çok daha büyüyecek.

Doktor haklıydı. Yarın çok çok büyüyecek. Müzeyyen Senar adı ile çıktığı musikî tahtını birdaha kimseye bırakmayacak ve kendisini takibeden san'atçıların taklide çalışacakları tavrı ve sesiyle, Türk Musikîsinde büyük bir ekol olacaktı.

Tanbûri Selâhatdin Pınar, müzisyen arkadaşlarına Kadıköyde açılmış bulunan ŞARK MUSİKÎ CEMİYETİNE de devam etmeleri için ısrar ediyordu. Neden olmasındı? İki cemiyetten daha çok faydalanacaklar ayrıca Müzeyyen gibi güzel

okuyan bir kız da aralarında olduktan sonra artık cemiyet konserleri bile verebilirlerdi.

Uzun çalışmalarından sonra bu istekleri de oldu. Musikiye gönül vermiş yaşlı bir paşazadenin muhteşem konağına davet edilmişlerdi. Paşazade, davetlilerin en önünde özel koltuğuna yerleşmiş, gümüş saplı bastonuna iki elini dayamış, büyük bir ilgi ile bu genç, ateşli müzisyenlerin çaldıklarını dinliyordu. Biraz sonra Müzeyyen, sahneye çıktı ve okumağa başladı.

-Ne çok çektim hasretini bilsen, ah ben.

Nerde kaldın? Gelmez oldun sevdiğim sen.

Daha şarkının yarı yerinde Paşazade, ‘Allaaah’ diye bir feryatla koltuğuna yığılıverdi... Sesin güzelliğine dayanamamış ve bayılmıştı. Limonlar, kolonyalar ve uzun uğraşlardan sonra kendisine geldiğinde hâlâ;

-Aman Yaa Rabbim. Ben, böyle etkili ve güzel ses duymadım, diyordu.

Konser devamınca davetlilerin arasındaki oldukça iri yapılı, iyi giyimli, orta yaşlı sarışın güzel bir hanım gözlerini Piano çalan Müjgândan hiç ayırmamıştı. Müjgânın güzel ellerinin zarif hareketleri, örgüleri açılmış siyah dalgalı saçlarının omuzlarından beline yayılışı, kaş göz, ağız burun güzelliği onu dinlediği konser kadar etkilemişti. Bu aşırı ilgi nedendi? Konser boyunca neler düşünmüştü?

EVLİLİK

Kapıyı açan hizmetkâr, Doktorun hasta kabul etmediğini söylüyordu ama bu iki hanım oralı değillerdi.

-Biz muayeneye değil, Doktorla özel görüşmeye geldik diye, diretiyorlardı.

-Misafir odasına buyurun, haber vereyim bari.

Doktor, sultaniyegâh bestenin notasını elinden bırakarak yattığı yerden doğruldu. Her zaman alabros kestirdiği saçlarını eliyle şöyle bir düzelterek aynaya baktı. Sarkan kıravatını yakasına

yerleştirdi. Merak içinde merdivenleri inmeye başladı. Bir yandan düşünüyordu. Eğer, yine o Erzurumun meşhur eşrafının dul kızıyla evlenmesi için araya giren arkadaşlarının hanımları ise bu defa red cevabı kesin olacaktı. Çok iyi, güzel huylu genç bir ev hanımı. Çocuğu da yok diyerek, Doktora bir boy fotoğrafı göstermişlerdi. Kocasının ani ölümü ile dul kalmış olması Doktorun biraz da yüreğini sızlatmıştı. Hele artık hatıralarıyla yaşamak istemediği İstanbuldan kaçmak için iyi bir bahane evliliği olurdu. Ya müjđân? Müjđânı, kimselere ve asla bırakamazdı. Anneciğinin tek hatırasıydı o. Evlilik ne zaman olsa olurdu.

Misafir odasında, zamana göre modern giyimli iki yabancı hanımı görünce şaşırdı.

-Hoş geldiniz. Bir arzunuz mu vardı efendim?

Sarışın, iriyarı olanı;

-Efendim, bendeniz Fehime. Eşim de sizin gibi doktor. Savaşta Mısır cephesinde görev yaparak salimen dönebilenlerden.

-Ne mutlu sizlere hanımefendi.

-Sağolun, teşekkür ederim. Doktor Bey, sizi fazla rahatsız etmeden konuya gelmek isterim. Bendeniz, dokuz erkek kardeşin bir tek ablaları idim. Yedisini Balkan ve Çanakkale cephelerinde kaybettim. Hepsi şehit oldular. Babamız, merhum Albay Zülfikâr Bey, Saraybosna ordusunda idi. Annemiz de sizlere ömür. Kalan iki kardeşimden biri evli. Geriye bir kardeşim kaldı. Onun hem ablası, hem annesi sayılırım. O da yurt dışından olanlar gibi, yurt içinde de bulunan dışmanlara karşı mücadele ve vatan hizmeti veren şerefli bir göreve sahiptir. Size nasıl anlatayım Doktor Bey, bilemiyorum?

-Anlatın efendim, sizi dinliyorum.

-Evet Doktor Bey.. Nerde kalmıştık?.. Haa evet. Küçük kardeşim İsmail Hakkı, bir müddetten beri de büyük kurtarıcımız Atatürkün emirlerinde sivil taharri olarak vazifelidir. Yaşı ilerlemeden bendeniz ona bir annelik görevi yapmak istiyorum. Geçen gece bir paşazadenin konağına müzikli bir davete

çağarılmıştık efendim. Orada piano çalan bir genç kız oldukça dikkati nazarımı çekti. Bilmem nasıl desem?

Doktor, iyice şaşırıldı. Hafızasını yokladı. Müjgânı gözlerinin önüne getirmeye çalıştı. Müjgân o kadar büyümüş müydü? O mu farkında değil yahut onu hep çocuk mu görmüştü? Yoksa ufak tefek olduğu için mi büyüdüğünü farkedememişti?

Fehimanımın cevap arayan bakışlarından sıyrılıp, toparlandı.

-Anlıyorum, hanımefendi. Ne düşündüğünüzü çok iyi anlıyorum, fakat, Müjgân evlilik için henüz çok genç. Ayrıca musikî tahsili devam ediyor. Henüz onaltı yaşında. Bir evi ve bir erkeği idare edemez. Musikî, biz iki kardeşin en büyük mutluluk ve tesellisidir.

-Aman Doktorcuğum, biz de kızımızın bu tarafına hayran olduk zaten. Musikî ruhunun inceliğine sahibolan bir genç kızdan, daha fazla ne beklenebilir ki?

-Özür dilerim, muhterem Fehimanım. Hiç aklımda olmayan birşey için bana geldiniz ve beni şaşırttınız. Bu konuyu çok çok düşünmem lâzım. Bana bir müddet müsaade ediniz.

-Pekiye efendim. Haftaya tekrar görüşmemize izin veriniz efendim.

Dr. Yusuf İzzettin bugüne kadar böyle zor bir mesele ile karşılaşacağını hayâl bile etmemişti. Annesi hayatta olsa, ne derdi acaba? Canı gibi sevdiği yavrusunu, Müjgânını bir sözle hemen verirmiydi? İyi ama bir kız çocuğu da ömür boyu annesinin dizi dibinde oturmazdı ya.. ‘Ne yapmalı, nasıl düşünmeli’ diye içinden söylenirken, bir çare geldi aklına!. Gidip tecrübeli büyüklere sormak. Sordu ve öğrendi.

-Oğlum, kızkardeşin birgün nasılsa evlenecek. Yeter ki, iyi tahkik et münasibi hayırlısı olsun.

Büyüklerin fikri doğrudu ama Doktora göre eksik bir tarafları vardı. Alışlagelmiş padişahlık kuralları, Atatürk Cumhuriyetinde artık düşünülemezdi. Emrivaki ile kız alınıp verilemezdi artık. Çarşaf peçe devri kapanmış, Türk kadını giyim kuşam ve düşünce özgürlüğüne kavuşmuş, toplumdaki kendisine

lâyık olan yerini çoktan almıştı. Bir doktorun fikir ve hareketleri de zamana uygun olmalıydı. Müjgâna bugüne kadar anne, baba, ağabeylik görevlerini en mükemmel şekilde yapmağa çalışmıştı. Şimdi sıra onunla arkadaş olmaya, arkadaş gibi oturup konuşup, dertleşmeye gelmişti.

Duvardaki koca rakkaslı saat vurduğu zaman saatin beş olduğunu anladı. Aynı anda da Müjgânın bir saat gecikmiş olduğunu farketti. Heyecanla oda kapısının yuvarlak beyaz tokmağını çevirip kendine çekerken bağardı.

-Zahidanım, neredesin? Çabuk buraya gel.

Yardımcı kadın mutfaktan telaş içinde fırladı. Cilâlî muşambada kaymamak için bütün dikkatiyle koşarak misafir odasına ulaştı.

-Buyursunlar Doktor Beyefendi!

-Müjgân en geç dörtte gelirdi. Saat beş. Çabuk şu köşeden bir faytona bin. Yollara bakarak git, bak Müjgân cemiyette mi? Başına birşey gelmesin, merak ettim.

Zahidanım hafiften tebessüm ederek Doktoru süzdü.

-Ne duruyorsun? diye bağardı Doktor.

-Şey... Affedersiniz beyefendi ama hani bugün için Müjgâna izin vermişsiniz. Saliha hanımefendi ve bir iki kız arkadaşı ile o meşhur falcı kadına gideceklerdi ya... Eve de onlar getireceklerdi.

Doktor mahcubiyetini belli etmemeye çalıştı.

-Tamam tamam. Bugün yaptığım iki bademcik ameliyatı beni bayağı yormuş. Yukarı istirahate çıkıyorum. Sen, Müjgân gelince akşam çayını, kahvaltısını ver onu güzel doyur ben yemiyeceğim. O gece Müjgân, minicik zarif elleriyle pianosunu çalarken, ağabeyinin onu her zamanki ilgisi ile dinlemediğini farketmişti. Bir ara çaldığı peşrevi yarım bırakarak, döner piano iskemlesini Doktorun oturduğu koltuğa çevirdi. Doktor, yerdeki halının bir noktasına gözlerini dikmiş, her sinirli zamanında yaptığı gibi farkında olmadan bıyığındaki kılları tek tek çekip koparıyordu. Piano sesinin kesildiğini neden sonra farkederek,

başını kaldırıp Müjgânın müşfik bakışları ile karşılaştı. Gülmeye çalışarak;

-Dalmışım, dedi.

-Canım ağabeyciğim. Sen birşeye üzülüyorsun. Hastamısın yoksa? Neler oluyor söyle bana.

-Hiçbiri değil Müjgâncığım. Bugün, hastalardan ve ameliyatlardan bunaldım herhalde. Seninle Salacağa doğru insek, biraz deniz havası alsak. Birazdan mehtap da çıkacak, ne dersin?

-Tabîî ağabeyciğim. Sen istiyorsan memnun olurum.

Kızkulesinin silueti denize o kadar güzel aksetmişti ki, hangisi hakikisi diye düşünebilirdi insan. Boğaz sanki durmuş, hiç akıyor, mehtap Salacaktan Sarayburnuna bir ışık yolu döşemiş, ahşap evlerin odalarında yanan sarı ışıklı gaz lâmbalarının ölgün görüntüleriyle camlarda buluşuyordu. Doktor düşünüyordu içinden;

-Acaba bu Kızkulesi hakkında anlatılanlar doğrumuydu? Falcılar, kâhinler nereden bilebilmişlerdi? Hükümdarın çok seveceği bir tek dünya güzeli kızı olacağını, yıllar geçip genç bir kız olduğunda o dünya güzeli kızını zehirli bir yılanın sokup, öldüreceğini nasıl söylemişlerdi? Hükümdar da kendince tedbirini almış. Yılan gelip kızını sokmasın diye denizin ortasına bu kuleyi yaptırıp, kızını orada yetiştirip, muhafaza etmiş ama kaderde yazılan yine bozulmamış. Kuleye sandallarla yiyecek taşıyan hizmetkârlardan birinin sepetinin içine gizlenen yılan güzel kızı sokmuş ve öldürmüş. Hikâye öyle veya böyle, doğru veya yanlış olabilir. İyi ama falcı bunu nereden bilir? Ne saçma. Mantıksız şeyler. Öyle olsa dünyada olacak herşeyi falcılar önceden söyler.

Birden aklına geldi;

-Müjgân

-Efendim ağabey.

-Ne oldu bugün?

-Ne, ne oldu?

-Canım, hani falcıya gittiniz ya. Anlatsana..

-Ben de onu düşünüyordum şimdi. Ben fala inanmam ama bugün gittiğimiz falcı, başparmağımın tırnağında bana resim gösterdi.

-Nasıl yani?

-Aman ağabey, saçma sapan şeyler işte. Şimdi gülersin bana. Belki de gördüm zannettim.

-Anlat, anlat hadi.

-Sözde ben tırnağında görebildiğim o resimdeki adamla birgün evlenecekmışim. Önce, bir tasın içindeki okumuş olduğu suya elimi soktu. Sonra, gözümü ayırmadan başparmak tırnağıma bakmamı istedi. O durmadan okuyor, ben de devamlı tırnağıma bakıyordum. Tırnağım gözümde büyüdü büyüdü, karşımda koca bir kapı belirdi. O kapı açıldı bir kapı daha. Böyle böyle yedi tane kapı açıldı. Yedinci kapı açılınca uzakta bir adam görüldü. Yürüdükçe büyüdü ve kapının ortasına gelince durdu. Uzun boylu, iri yapılı kumral biri.. Elinde süs diye taşıdığı bir bastonu, üzerinde ince çizgili takım bir elbisesi vardı.

-Yakışıklımıydı bari?

-Aman ağabey, biliyordum alay edeceğini.

-Alay etmiyorum. İnsanın bilinç altındaki bazı şeyleri, bakışlarını bir noktaya teksif ederek kendini zorladığında, rüya gibi bazı belirtiler görebileceğini söylerler.

-Ben rüya mı gördüm yani?

-Herhalde. Falcı seni gözü açık uyutmuş.

-Tamam sayın profesör! Unutalım bunları. Zaten düşünecek yaşta da değilim.

‘Doğru söylüyor Müjgân’ diye düşündü, Doktor içinden. Bunları düşünecek yaşta değildi. Nerden çıkagelmişti o iki kadın da Doktorun aklını karıştırmıştı bugün?. Kafasını bu kadar yormağa ne gerek vardı? Zamanı gelince düşünürdü elbet. Eve dönüp, Müjgânın pianosunda yarım bıraktığı peşrevi dinlemek herşeyden daha güzeldi şimdi.

Darülfeyzi Musikî ile Kadıköy Şark Musikî cemiyetleri arasında hızlı çalışmalar ve konserler devam ededursun. Aradan bir hafta daha geçip gitti.

Müjgân cemiyetten biraz önce dönmüş, Doktor son gelen hastanın muayenesini bitirmiş, yukarı balkonda denizi seyrederken bir yandan çaylarını yudumluyorlardı. Kapının önünde faytondan inen iki hanım ve genç bir erkek kendi aralarında fısıldaşarak basamakları çıktılar. İriyarı sarışın olanı kapıyı çaldıktan sonra beklemeye koyuldular. Yardımcı Zahidanım alışverişe çıktığından, inip kapıyı açmak Müjgâna düştü. Önce, karşısında gördüğü iki süslü hanıma;

-Muayene içinse Doktor ağabeyim istirahate çekildi, lütfen başka gün buyurun, diyecek oldu. Fakat arkadan bir genç delikanlının hayranlıkla baktığını görünce dili tutulmuş gibi oldu. Kapıyı açık bıraktığını bile farketmeden, koşar adım yukarı fırladı.

-Ağabey gel, çabuk. Seni görmek isteyen birileri var.

-Kimmiş?

-Bilmiyorum. İki hanımla bir bey..

-İyi de, senin bu telâşın ne? Birşey mi oldu?

-Hayır, birşey yok ama şey!..

-Nedir o şey?

-Bilmiyorum ağabeyciğim ama o falcıda gördüğüm.. Belki de benzettim, bilmiyorum.

Doktor, pek bir anlam veremeden aşağıya iniyor, bir yandan düşünüyordu.

-Ne demek istedi bu kız?

Aşağıya iner inmez geçen hafta Müjgânı istemeye gelen Fehime Hanımı tanıdı. Bu defa yanında başka bir hanımla gelmişti. Fehime Hanım, üzerindeki ince çizgili koyu renk elbisesi ve elinde tuttuğu gümüş saplı bastonuyla yanında duran yakışıklı erkeği 'Kardeşim İsmail Hakkı Bey' diye tanıttı. Misafir salonunda bir müddet havadan sudan konuşuldu. Doktor sordu;

-Kahveyi nasıl alırsınız efendim?

-Zahmet olmazsa az şekerli.

-Doktor kapıdan çıkarak Müjgânın yanına gitti.
-Misafirlerle az şekerli birer kahve yaparmısın kardeşim?
Biliyorsun Zahidanım çarşıda.
-Ama ağabey ben,
-Ne oluyor sana Müjgân, utanıyormusun? İlk defa mı insan içine çıkıyorsun?
-Hayır ama dedim ya!..
-Ne dedin ya? Ne oluyor Müjgân, canım kardeşim. Beni biraz aydınlat. Deli olacağım.
-Yine benimle alay edeceksin.
-Ne münasebet güzelim. Seninle alay etmek kimin haddine düşmüş?
-Pekiye pekiyi.. Hani falcıda tırnağıma bakarken açılan yedi kapıdan sonra bir adam gördüm demiştim.
-Evet, demiştin.
-İşte o aşağıya gelen adam ona benziyordu.
-Nasıl biriydi gördüğün o adam?
-Uzun boylu, sarışın veya kumral, elinde bir baston, üzerinde koyu renkli ince çizgileri olan takım elbisesi, haa.. bir de dik yakalı gömleğine bağladığı kıravatını yeleşinin içine sokmuş, üstünde taşlı bir kıravat iğnesi vardı.
-Hımm.. Anladım, sen şimdi kahveleri yap getir, hissettirmeden de bir bakarsın. Bakalım, sahiden o mu?

Doktor, kapıyı açıp içeri girerken İsmail Hakkıya şöyle bir göz attı. Yeleşini, kıravatını ve üstündeki kırmızı taşlı küçük zarif iğneyi şimdi farkettiler. Kahveleri ikram edip kapıdan geri geri çıkan Müjgânın yüzünün sapsarı olduğunu görünce daha da şaşırıldı. Karşısında oturan genç delikanlının, Müjgânın faldaki tarifine tıpatıp uyduğunu da iyice anlamıştı. Fehimanım ise evvelce anlaştıkları gibi, Müjgânı gördükten sonra kardeşi İsmail Hakkının başıyla yaptığı 'beğendim' işaretini almış ve kahvesini yudumlarken artık neticeye ulaşmak istediği konuşmaya kendisini hazırlamıştı.

-Muhterem Doktor Bey. Siz de ben de kardeşlerimizin hem anası, hem babası sayılırız. Geliniz, Allahın emri Peygamberimizin kavli ile şu hayırlı işe evet diyelim..

-Hanımefendi. Kardeşimin rızasını almadan birşey diyemem. Evlenecek olan kendisidir. Ayrıca o nun musikî hayatının engellenmesini ben arzu etmem.

-Aman efendim o nasıl söz? Biz kızımızı müzisyen olarak tanıdık. Kardeşimin musikîyle ilgisi yoktur ama onun fikirleri de benimkiyle aynı. Müzisyen bir hanım, eşinin ve evinin neş'esi olur diye düşünüyor.

-Arzetmeye çalıştım efendim. Haftaya müsbet veya menfi, cevabımı kardeşimle görüştüğten sonra bildiririm.

Günler geceler Dr. Yusuf İzzettinle Lâmia Müjgân, kâh abi kardeş, kâh iki arkadaş gibi bu konuyu düşündüler, tartıştılar ve karar verdiler. Cevap evet olacaktı. Ama bazı şartları vardı. Müjgân, kocasının dışında ailesinden kimsenin yanına gelin olarak gönderilmeyecekti. Erenköyde babaları Şevket Ustadan zorla ve parayla da olsa aldıkları bir evi vardı Müjgânın, ama orada da Doktorun istemediği üveyler vardı. Müjgân dörtbaşı mamur bir yerde olmalı idi. En iyisi yine oturdukları ve alıştıkları bu koca eve İsmail Hakkıyı iç güveyi almak olurdu. Zaten İsmail Hakkının aldığı memur maaşının bir kısmını da ev kirasına ayırması aile bütçesini ilk günden sarsardı. Ayrıca, Doktor Ağabey yanlarında oldukça kiradan olduğu gibi, geçimden yana da sıkıntıları olmazdı. Ne var ki; bunları yeni damat bilmemeli, hissetmemeli ve kendisini evinin erkeği olarak görmeliydi.

Doktor Yusuf İzzettin kendi kendine daha da ince düşünüyordu. Müjgânın mutlu bir yuvası olsun. Kendisi de dünyaya kazık çakacak değildi ya.. Bir müddet sonra belki kendi de evlenir. Evlenir ama artık İstanbuldaki hatıralarla yaşayamazdı. Onu buraya tek bağlayan Müjgândı. Onu rahata erdirdikten ve gözü arkada kalmadıktan sonra, evi onlara bırakır ve istediği

vilâyete gider yerleşirdi. Ancak bir ömür onlardan kopmadan, maddi ve manevi desteğini eksik etmeden.

Fehime Hanımla Dr. Yusuf İzzettin saatlerce iki gencin evliliğini konuştular. İsmail Hakkı hiç külfete girmeden, isterse üstündeki bir kat elbise ile Doktorun evine damat olarak gelebilecekti. Doktorun tek isteği vardı. Annesinden kalan en kıymetli yadigârı Müjgân üzülmesin, hırpalanmasın, özellikle musikîden kopmasın.

Hepsi, şeref sözü verilerek kabul edildi. Müjgânın arzusuyla düğün, kendi evlerinde, aile dostları ve müzisyen arkadaşlarıyla birlikte kutlandı. O gece Doktorun evindeki musikînin bir başka anlamı vardı. Bütün arkadaşlar en içten duygularla söyleyip çalarken, bir yandan düşünüyorlardı. Acaba Müjgân, evliliğinde de musikî hayatını devam ettirip aralarında olabilecek miydi? Yoksa, bu değerli san'atçı arkadaşlarını bir evlilik, onlardan ve san'atından koparıp götürür müydü? Gecenin saatleri ilerliyor, fakat kimse sanki bir daha olmazmış gibi bu âlemi bırakıp gitmeye kıyamıyordu. O arada Tanbûri Selâhatdin Pınarın ikidebir eliyle boğazını yoklaması, Doktorun gözünden kaçmamıştı.

-Selâhatdin, akşamdan beri bir eserini okumadın. Rahatsız mısın yoksa?

-Sorma Doktorcuğum, okumak ne kelime, nefes alabildiğime şükrediyorum. Bademciklerim neredeyse boğazımı kapatacak.

-Aman., ne söylüyorsun? Hemen odama geçelim, seni bir muayene edeyim.

-Böyle bir gecede? Bırak Allahaşkına.

-Kalk Selâhattin kalk. Bu işin ihmali olmaz..

Selâhatdin Pınar muayene koltuğuna oturmuş, Kemanî Necati Tokyay iki tane koca gaz lâmbasını havada tutarak Doktorun görmesini sağlıyordu.

-Beş dakika otur, boğazına ilaç süreceğim diyerek, Doktor dışarıya çağardığı Necati Tokyay ve yeni damat İsmail Hakkıya

fısıltı halinde birşeyler söyledi. Sonra üçü birden odaya girip, Selâhatdinin etrafında yerlerini aldılar. Necati lâmbaları mümkün olduğu kadar Selâhatdinin ağzına yakın tutuyor, Doktor, lâmbaların ışığını kesmeyecek şekilde başını yandan uzatarak bademcikleri görmeğe çalışıyordu.

-Aaaa.. de, sakın ağzını kapatma!.. Sonra ilaçlı pamuğu yutuverirsin, nefes boruna kaçır diye, gözdağı verirken plânını uygulamaya başlamış oldu. İşareti alan damat İsmail Hakkı güçlü ellerini Selâhatdinin ellerine bastırarak koltuğun saplarına kenetleyiverdi. Aynı anda Doktor da boş durmamış, ceketinin kollarına sakladığı pens ve makasla iki bademciği birden kesip alarak parmaklarının maharetini birkaç saniyede ispatlamıştı bile. Neye uğradığını şaşırın Selâhatdinin gözleri korkudan dışarı fırlamış, zaten bıraksalar kıpırdayacak hâli de kalmamıştı.

-Hadi, kalk bakalım. Geçmiş olsun. Haftaya en güzel şarkılarını okursun, ödeşiriz.

Doktorun sözleriyle kendine gelen Selâhatdin minnet dolu bakışlarla başını sallayarak teşekkür ediyor, içinden;

-Şu deli Doktor bu oyunu oynamasa, yıllardır çektiğim bu çileden imkân yok cesaret edip kurtulamazdım, diyordu. Gerçekten, bu tatlı anıyı Dr. Yusuf İzzettin, Selâhatdin Pınar, İsmail Hakkı ve eşi Lâmia Müjgân bir ömür hatırladıkça anlatacaklardı.

Lâmîa Müjgân ve İsmail Hakkı

Atatürkün devrimlerinden olan soyadı kanununa uyarak ‘KORKUT’ soyadını alan çiftin evliliklerinin ilk ayları mutluluk içinde geçiyordu. Müjgân, yine musikî cemiyetlerine devam ediyor, İsmail Hakkı günlük mesaisinden sonra koşa koşa evine geliyordu. Şimdi, akşamları üç kişilik kurulan masada yemek daha da neş’eli oluyordu. Evdeki musikî çalışmalarını ve fasıllar yine devam ediyordu. İsmail Hakkı musikîden pek anlamasa da iyi bir dinleyiciydi. Müjgânın kemanla çaldığı Tatyosun kürdîlihiczakâr peşrevini özellikle seviyordu. Yalnız bu meclislerde eksikliğini hissettiği birşey vardı. Bekârlık günlerindeki arkadaş meclislerinde aldığı ve sevdiği içki. Doktor, ömrünün en sıkıntılı anlarında bile teklif edilen bir yudum içkiyi kabul etmemişti. Müjgân da öyle..

Zaten yaşı ne idi ki? Hele Müjgânın ortaya çıkan hamilelik durumu ise Doktor ağabeyini onun sıhhatine daha bir başka eğilmeye zorlamıştı. O kadar ki, kan dolaşımını etkiler diye Müjgâna çorap lâstığı bile taktırmıyordu. Güzel Müjgânın karnı gündün güne büyüyor, doğum hazırlıkları da alabildiğine yürüyordu. Hamileliğin son ayında birkaç gece eve geç gelen ve içkili olan İsmail Hakkı, Doktorun gözünden kaçmamış, yaşının verdiği olgunluk ve tecrübe ile susmayı tercih etmişti. ‘Çocuğu olunca herşey düzelir’ diyordu, kendi kendine.

Müjgân, 1924 yılında ilk göz ağrısı olan oğlu Bülent Nejatı kucağına aldı. Gençlik ve tecrübesizliğine rağmen anneliğin verdiği en büyük aşkla gece gündüz demeden yavrusunu emziriyor, temizliyor, sevgi dolu bir kalple kemanını eline alıp ninniler çalıyor ve söylüyordu. Cemiyetteki çalışmalarına ara vermiş, evdeki musikî toplantılarına ise ancak çocuğu uyuduğu zamanlar katılıyordu.

İsmail Hakkı, bazı günler Müjgânla oğlu Bülenti aralık Salacak parkına götürüp gezdiriyor ve bundan büyük bir haz duyuyordu. Bazan da bekâr arkadaşlarına katılıyor ve eve içkili geliyordu. Müjgân bir iki defa rica etti ama İsmail Hakkı pek oralı olmadı. Yıllarca beraber olduğu bekâr arkadaşlarının içkili alemlerinden tamamen kopmayı erkeklik gururuna yediremiyordu. Nihayet, bu vazifeyi ailenin büyüğü olarak Dr. Yusuf İzzettin yükledi.

-Enişte bey, genç güzel bir karın ve nur topu gibi bir oğlun var. Bu bekâr alemlerine artık bir son versen de vakitlice evine gelsen çok iyi olur herhalde.

İsmail Hakkının cevabı, şapkasını ve bastonunu alarak evi terketmek oldu. Müjgânın ve çocuğunun durumu daha çok üzüntü olmuştu Doktor için. Üç aylık bir bekleyişten sonra, İsmail Hakkıyı buldurarak onunla yeniden konuştu.

-Benim bir sözümle karını ve çocuğunu terketmen aklın alacağı bir iş değil. Ben, günün birinde nasılsa aranızdan çekileceğim. Lütfen yuvana dön, karını ve çocuğunu üzme.

İsmail Hakkı cevabında;

-Ben, çocuğuma baba, karıma eş olurum ama sizin buyruğunuz altında değil, diyordu.

-O zaman dilediğin yerde ev tut karınla otur ama kardeşimi üzme. O bana anneciğimin tek hatırasıdır. Her müşkülünüzde yine sizlerle beraberim. Ben gidince de yine gelir bu eve yerleşirsiniz.

Ben gidince?.. Evet, bunu söylemişti Doktor. Nasıl, nereye gidecekti? Kader onu nereye götürecekti, daha kendi de bilmiyordu. Tek düşüncesi Müjgânın mutluluğuna yardımcı olabilmektir.

İsmail Hakkı, Müjgânı ve Bülenti alarak Pendikte bir ahabından kiraladığı, bahçe içinde koca bir harabeyi andıran ahşap bir köşkün bir katına yerleşti. Müjgân için, ızdıraplı çocukluk günlerinden sonra yanında huzur ve neşe bulduğu ağabeyinden ayrılmak çok zor oldu. Annelik sevgisinin ise Dünyada herşeyden üstün olduğunu çok iyi anlıyordu artık. Öteyandan Dr. Yusuf İzzettinin maddi yardımları her ay ve muntazaman devam ediyordu.

Vaktiyle Doktoru evlendirmek için çaba sarfeden yakın dostları ikidebir bu tekliflerini yineliyorlardı. Erzurumun soylu eşrafından birinin kızı olan bu genç dul için Doktoru o kadar zorladılar ki, neticede pekiyi demek zorunda kaldı. Zaten Müjgân da evlenip gittikten sonra, artık onu İstanbulla bağlayacak birşey kalmamıştı. Günlerce düşündü taşındı ve kararını verdi. Erzurum Devlet Hastahanesinde münhal olan Kulak Boğaz Burun doktorluğuna müracaatı kabul edildi. Rusyadaki esaretinden hatıra olarak getirdiği birkaç parça küçük hatıra ile evlenmek üzere Erzuruma hareket etti. Çocukluğunun en tatlı günlerini, Erenköydeki anne toprağını ve ondan kalan en kıymetli hatıra, kardeşi Lâmia Müjgânı bırakarak, bir daha dönüp dönemeyeceğini bilmediği yıllara doğru, gözleri dolu, boğazı düğümlenerek yola çıktı. Bütün yoklukları ve müşkülleri yanındayken hissetmeyen Müjgân için, ağabeyinden ayrılmak daha da zor oldu. Fakat, annelik sevgisi sarmıştı bir kere benliğini. Ağabeyinin peşine takılıp gidemezdi ya!.. Yine ağabeyinin tavsiyesine uyarak, onun

dayalı döşeli bıraktığı eve dönmek biraz da olsa malî külfetlerini azaltmıştı. Ayrıca, Müjgân yine musikî âlemine ve arkadaşlarına kavuşmuş oluyordu. Allahtan, İsmail Hakkı Müjgânın bu tarafına anlayış gösteriyordu. Evin tek erkeği olmanın rahatlığı da bir başka idi.

İki yıl sonra, 1926 da Müjgânın bir oğlu daha oldu. Adını Sermet Cenap koydular. İki yaş ara ile üstüne gelen kardeş Bülent'in huzurunu kaçırmıştı. İkisini bir arada idare etmek, Anne Müjgân için gerçekten çok zordu. Artık eskisi gibi pianosuyla, kemaniyla meşgul olamıyordu. Yaşından beklenmeyen üstün bir sabırla çocukları için uykusunu, sağlığını herşeyini feda ediyordu. Bir yardımcı tutmak İsmail Hakkının aylık kazancı ile mümkün değildi. Müjgân, günden güne eriyordu. Baba Şevket Usta, Doktorun Erzuruma gidişinden sonra arada kızı Müjgânı ziyaret ediyor, torunlarını sevip okşuyor, bazan da üvey anne Emine Hanımı beraberinde getiriyordu. Emine Hanım, gerçekten Bülent ve Sermetle öz torunları gibi candan ilgileniyor ve seviyordu. Zaten kendi kızı olmadığından ve vaktiyle emeği geçtiğinden Müjgânı da benimseyerek seviyordu. Hele Müjgânın iki çocukla kaldığı zor durumu gördükçe de;

-Ne olur kızım. Kendi evinize Erenköye taşının. Hiç değilse ben sana orada her an yardımcı olabilirim, diye ısrar ediyordu.

Eşinin zor halini gören İsmail Hakkının da arzusu ile Erenköydeki iki katlı küçük ahşap evlerine taşındılar. Emine Hanım ve Şevket Usta çok geceler Bülenti kendi evlerinde yatırıyor, Müjgânın rahatı için ne mümkünse yapıyorlardı. Müjgân, şimdi Erenköye taşıdığı pianosu ve kemani ile daha fazla uğraşma fırsatı bulduğu için huzura kavuşmuş ve neş'esi yerine gelmişti. Eski çocukluk arkadaşlarının da bir çoğu kendisi gibi evlenmişlerdi. Akşamları bir araya gelerek Müjgânı dinlemek, hepsi için ayrı bir zevk oluyordu.

Lâmia Müjgân, Boluda (5 çocuk annesi)

Gönül Serap, 1928 de ailenin Dünyaya gelen ilk kız çocukları oldu. Müjgânın annelik tecrübesi iyice artmış olduğundan üçüncü çocuk Gönülün bakımı, artık sorun olmaktan ziyade kız olması sebebiyle aileye ayrı bir renk ve zevk katmıştı. Doğuştan babaya çok benzer olduğunu söylemeleri de İsmail Hakkıya ayrı bir keyif veriyordu. Biraz da narin yapılı olan küçük Gönüle, İsmail Hakkının ayrı bir düşkünlüğü vardı. Oğlanların yaramazlığını hoş görmeyen İsmail Hakkı, bu kızı adeta şımartarak büyütüyordu. Her doğan çocuk Erzurumdaki Doktor dayıları Yusuf İzzetine müjdeleniyor, o da külliyetli bir doğum yardımı ve bir isim telgrafı ile ailenin bu zevkine katılıyordu. Bülent Nejat, Sermet Cenap, Gönül Serap... Hep bu isimler Doktorun buluşu idi. İsmail Hakkı, ailenin değerli bir büyüğü olarak Doktoru gerçekten benimsemiş, sevmiş ve çocuklarının isim babaları olmasını istemişti.

1930 yılında dünyaya gelen dördüncü ve erkek çocuğa Ercüment ismi de yine Dr. Yusuf İzzetin tarafından verilmişti. Ercüment, anne babasının ve de kardeşlerinin güzellikleri ile kıyaslanamayacak kadar güzeldi. Kıvrır kıvrır simsiyah annesine benzeyen kirpiklerinin süslediği lâcivert menevişli gözleri, ailede kimsede yoktu. Gayet sıhhatli, gülbüz bir çocuktü. İki buçuk yaşına gelmişti ama zekâsı ve konuştuğu yarım diliyle herkesi şaşırtıyordu. Şevket Ustanın bahçesi, vaktiyle Müjgâni görmeye gelenler gibi, şimdi Ercümentin güzelliğini seyretmek için komşuların ziyaret yeri olmuştu. ‘Aman, nazar değer’ diye de ikidebir kurşun dökmeyi, tütsülemeyi ihmal etmiyorlardı ailenin büyükleri.

Gerçekten nazar mı değdi nedir? Ercüment, birgün hastalandı. Aslında her çocuğun olduğu gibi bağırsakları bozulmuş, ishal olmuştu. Yazın bahçenin incir üzümlelerinden biraz fazla yiyip, üstüne de suyu içince olağandı böyle şeyler. Fakat, ne külde pişen patatesler, ne pirinç lapası pek fayda etmemiş, hastalık uzadıkça da çocuk halsiz düşmeye ve zayıflamaya başlamıştı. Zamanın sözde meşhur bir çocuk doktoru vardı. Bu Rum

doktorunun tecrübesi ve tedavisi dilden dile dolaşıyordu. İsmail Hakkı ile Müjgân Ercümenti kucakladıkları gibi Rum Doktorun yolunu tuttular. Doktor çocuğu muayene etti ve

-Bu çocuk su gibi ishal olmuş, kuru şeyler yiyecek, katiyen su vermeyeceksiniz, diye kesin talimatını verdi.

İshal hastalığında vücudun kaybettiği suyun telâfisinin ne kadar önemli olduğunu henüz o devirde bilemeyen ve kayıtsız şartsız doktora inanan ailenin bütün fertleri, Ercümentin suu, suuu diye tutturduğu anlar onu başka şeylerle oyalamak için bütün gayretlerini sarfettiler ve günlerce çocuğun düzelmesini beklediler. Düzelmek şöyle dursun, günden güne daha kötüleşen yavrunun derileri kurumuş, büzülmüş, rengi sarı yeşil bir hâl almıştı. İsmail Hakkının, durumu gören bir arkadaşı tanıdığı bir Türk çocuk doktorunu tavsiye etmiş ve hemen çocuğu alıp götürmüşlerdi. Doktorun sözleri hiç iç açıcı değildi.

-Hangi hain doktor ishal bir çocuğu susuz bırakabilir? Bu, çocuğu bile bile öldürmekten başka nedir? Diye feryadediyordu.

-Derhal çocuğu hastahaneye götürün, içebildiği kadar da bol su verin..

Müjgân ve İsmail Hakkı ellerinde su şişesi ile hastahanenin yolunu tutmuşlardı ama artık Ercümentin su içecek hâli de kalmamıştı. Ağzına zorla damlattıkları suyu bile yutamıyordu. İsmail Hakkı hastahane içinde doktorlarla koşturup yatak hazırlatırken, Müjgân kucağında çocuğu ile koridorda dolaşiyor, başını omuzuna dayamış olan Ercümentin sırtını güzel elleriyle okşuyor, sıvazlıyor böylece uyuduğunu sanıyordu. Bir ara yanından geçen yaşlı bir hemşire,

-Kızım, o çocuğu kucağında ne diye gezdirip duruyorsun, ver bakayım bana.

Müjgân itiraz etmek istedi.

-Bırak hemşiranım, ilk defa böyle rahat uyudu. Uyanır sonra..

-Yok kızım yok, uyanmaz. Sen ver bana bakayım ben onu içeri benim yatağıma yatırayım.

Ercümenti yavaşça Müjgânın kucağından alıp, odaya götürdü. Müjgânı elinden tutarak oradaki bir sandalyeye çekti ve elini boynuna doladı.

-Bak yavrucuğum, beni iyi dinle.. Kaç çocuğun var senin?

-Bununla dört, hemşiranım.

-Allah ötekilere ömür versin evlâdım. Kendine sahibol. Öteki çocuklarına da lâzımsın. Çocuk senin kucağında vefat etmişti. Sen uyuyor zannedip gezdiriyorsun.

-Olamaaz!.. Bırak beni çocuğuma..

Yerinden fırlayan Müjgânı kapıda zor tuttu hemşire.

-Dur yavrum dur. Tabîî göreceksin ama yapacağın birşey yok.

Hemşirenin yatağının kenarına yığılıp kalmış olan Müjgânı oradan koparıp almak, İsmail Hakkı için hayatının en zor işi olmuştu. Her derdine, her haline evlâtlarının sevgisiyle çare ve teselli bulan Müjgân, kolu kanadı kırılmış, çaresizlik içinde kalmıştı. İsmail Hakkı ise gece rüyalarında çocuğunun ‘babacığım’ sesiyle yataktan fırlıyor ve kabristanın yolunu tutuyordu. Zalim kader genç karıkocaya bir doktorun yanlış veya kasıtlı tedavisinden dolayı, acıların en büyüğü denilen ve tatmadan bilinemeyen evlât acısını tattırmıştı.

Erenköyün mis gibi çam kokusu, üzüm bağları, cennet misâli rengârenk çiçeklerle bezenmiş yemyeşil bahçeleri, küçük Ercümentin oynayıp yuvarlandığı çimenler, Müjgân ve İsmail Hakkı için bir cehennemden farksızdı artık. Hele mutfakta buz gibi Kayışdağı suyu ile dolu olan küpe el uzatmak ayrı bir ızdıraptı. Ercüment çok zaman bu küpe elini uzatmış ama kana kana bir su içememişti.

İsmail Hakkı, bir an evvel Müjgânın ve çocuklarının yanında olabilmek için, işinden çıkar çıkmaz koşar adımlarla evine geliyor, her gelişinde de Müjgânı elini şakağına dayamış, yaşlı gözlerle sanki bahçede birşey arar gibi dalgın ve üzgün buluyordu. Burada bu üzüntülü hatıralarla daha fazla yaşayamıyacaklarını anlayınca karısını ikna ederek, Bağlarbaşıdan Çamlıcaya giden yol üzerinde

tuttukları mütevazı bahçeli eve taşındılar. Müjgân bu defa daha da yalnızlık hissetmeye başladı. Erenköyde hiç değilse yakınında babası, üvey annesi, yakın arkadaşları vardı. Burada onlar da yoktu. Ancak akşamları İsmail Hakkının eve dönüşü ile biraz yalnızlığını unutmaya çalışıyordu. İsmail Hakkı, ne kadar istese de eve her akşam erken veya aynı saatte geleliyordu. Polislik mesleği diğer memuriyetlere benzemiyordu ki.. Aniden bir görev veya hadise çıkabiliyordu. Bazı geceler de nöbete kalması gerekiyordu. Bunun bir çaresi olmalıydı. Ama nasıl?

Bir akşam yemekte Müjgân konuyu açtı.

-Hakkı Bey., Senin yıllarca bu meslekte kalman şart mı? Başka birşey yapamazmısın?

-Neden olmasın. Ama, geçmişteki hizmetlerim ne olacak? Sen nasıl birşey düşünüyorsun?

-Geçmişteki hizmetlerini ve haklarını kaybetmeyecek başka bir devlet görevine müracaat etsen, olmaz mı? Hiç olmazsa ben de vaktini saatini bilir, seni ona göre beklerim. Başına birşey mi geldi diye heyecan çekmem.

-Peki Müjgân, sen üzülme. Ben bir araştırıp sorayım bakalım.

İsmail Hakkı günlerce düşünüp araştırdı.

-Seni maliye tahsil işlerine verelim. Bilhassa Anadolu'da senin gibi çalışkan ve dürüst memurlara çok ihtiyaç var dediler.

-Müjgânla beraber düşündüler taşındılar ve karara vardılar. Anadolu'da da olsa belki daha istikrarlı bir aile hayatları olabilirdi. Bir tek düşünceleri, Müjgânın yeni bir doğuma yaklaşmış olmasıydı. Hele birkaç ay daha geçsin, hayırlısı ile bu çocuk ta doğsun bakalım. Ondan sonra seyahatleri daha kolay olurdu.

Beklenen doğum 28-Haziran-1933 de oldu. Nurtopu gibi bir kız çocukları oldu. Dr. Yusuf İzzettinin para ve hediyelerinin yanında gönderdiği telgraftaki isteğine uyularak, yavruya Suna Betül ismi konuldu.

Ortada Lâmia Müjgân-Kalpaklı İsmail Hakkı ilk evlilik günlerinde, Boğazda aile yakınları ile.

İSTANBULDAN AYRILIŞ

İsmail Hakkının isteğine gelen cevapta Bolunun Düzce kazasına tayin edildiği bildiriliyordu. Biri memede dört çocukla, İsmail Hakkının evvelden giderek tuttuğu eve yerleştiler. Erenköydeki ev onikibuçuk liraya bir aileye kiraya verildi. Müjgân, pianosunu mecburen evdeki kiracılara emanet bırakmış, yanına aldığı kemanını da kırılmasın diye kutusuyla yorganların içine sarmıştı.

Düzce, herkesin birbirini tanıdığı ufak bir yerdi o zamanlar. İstanbuldan gidenler ise kibar, şehirli, tahsilli diye bambaşka bir değer taşıyordu yerlilerin nazarında. Hele elinde kemanı, giyimi ve hareketleriyle bir güzellik ve zarafet timsali olarak herkesin gözünde iyice büyüyen Müjgânın, musikî dersi için kapısında birikenler hergün daha da artıyordu. Önceleri zor gelen bu ders işi, talebeleri birşeyler öğrenmeye başlayınca Müjgâna zevkli gelmeğe başladı. Talebeler arasında kendisinden büyük olan hanımlar vardı. Bilhassa, Müjgân gibi Düzceye dışarı şehirlerden gelmiş Kaymakam, Doktor, Memur eşleri veya çocukları başka bir eğlence ve meşgale bulamadıkları bu kazadaki en sadık dinleyici ve talebeleriydiler. Onu kemanından ayırmamak için Müjgânın çocuklarına bakmak, yemek ve ortalık işlerini paylaşmak görevlerini de büyük bir istekle yürütüyorlardı.

İsmail Hakkı, devlet tarafından kendisine tahsis edilen bir atın üstüne, kilot pantolon ve çizmesini giyerek biniyor, civar köylere giderek vergi tahsilât işini sürdürüyordu. Akşam eve döndüğünde Müjgâni gönüllü yardımcıları arasında ve keyfi yerinde bulmak ona da mutluluk veriyordu.

Ertesi yıl, yine Bolunun kazası olan Mudurnuya tayin oldular. Düzcedeki samimi çevre, burada da kısa zamanda kendinden oluşuvermişti. Nereye giderlerse gitsinler, bir müzisyenin diğer insanlar arasında kısa zamanda değer bulduğunu ve yüceltildiğini bu seyahatlerde daha iyi anlamışlardı. Acılar sönme de biraz küllenmiş, anadolu insanlarının sevgi ve

samimiyetleri ile neş'eleri yerine gelmiş, misafirsiz, eğlencesiz geceleri hemen hemen olmuyordu. Uzun kış gecelerinde oynanan tombala oyunları, gece yarısına kadar çevrilen irmik helvaları, patlatılan cin mısırları, kestane kebabları, hepsi ayrı bir zevkti. Kaymakam İlhan Bey, bu gecelerde kendi yazdığı şiirleri okurken, herkes bir başka âleme dalar, kimi mısralarda gözleri dolanlar, kimi nüktelere de gülerlerdi. İsmail Hakkı ile çok iyi arkadaş olmuşlardı. Müjgânın hamileliğini öğrendiği zaman;

-Doğacak bu çocuğunuzun adını, ister burada olun, ister başka bir yerde, bildirirseniz ben koymak isterim. Benden bir hatıra olsun. Bunu benden esirgeme lûtfen İsmail Hakkı Bey, diye rica etmişti. İsmail Hakkı da,

-Sana söz veriyorum İlhan Bey. Nerede olursak olalım sana bildireceğim. Çocuğuma koyacağın isimle seni bir ömür hatırlayacağız, diye vaatte bulundu.

Bolu vilâyetine tayinleri çıktığında, Müjgânın doğumuna kısa bir süre kalmıştı. Tabaklar mahallesinde, eskiden hükümet konağı olan üç katlı ahşap bir evi beş lira aylıkla kiraladılar. Doğacak olanla beraber beş çocukları olacaktı. Daha küçük bir eve sığmalarına imkân yoktu. Evin önünde iki tane ağzı açık borudan kocaman bir yalak içersine gece gündüz akan tatlı su, aynı zamanda evin içindeki yalağa da akıyordu. Kapıdan girildiğinde kocaman bir taşlık vardı. Sağda büyük bir kiler odası, ilerisinde fırın odası. Geniş ahşap merdivenlerden orta kata çıkılıyordu. Orta katta, arka bahçeye bakan kocaman davlumbazlı ve kömür ızgaralı ocakları olan bir mutfak, orta salona açılan yemek, oturma ve misafir odaları yer alıyordu. Üçüncü kata çıkıldığında dört yatak odasının kapıları görünüyordu. Emek ve zarafetin birleşimiyle inşa edilmiş kafesli cumbaların ve tahta oymaların dışardan görünümü, ahşap Türk mîmarisinin tüm güzelliğini yansıtıyordu. Tavandaki elektrik ampulünü değiştirmek için, merdiveni gerektiren bir yükseklik ve ferahlık vardı. Gece onbirden sonra kesilen, jeneratörün ürettiği şehir cereyanının yerini, kocaman hazneli ve

fanuslu gaz lâmbaları aldığı halde bu ahşap evde bir nebze gaz kokusu duyulmuyordu.

Lâmia Müjgân, beş çocuğu ile
Bolu çocuk parkında

İsmail Hakkı, kâgir olarak yeni inşa edilmiş Hükümet Konağındaki görevine başlamış, çok yakın olan evine artık öğle yemeklerine de gelerek Müjgân ve çocukları daha sık görebiliyordu. Akşam üzerleri, Hükümet Konağı karşısındaki askerî mahfelin havuzu etrafında çaylarını içerlerken, gramafonda

çalınan Münir Nurettin, Safiye Ayla ve Müzeyyen Senarın taş plâklardaki şarkılarını dinlemenin zevkine varıyorlardı. Önceleri doğurmamak için çok çare aradığı çocuğunun doğum sancıları tuttuğunda Müjgâna, Bolunun, meslekteki başarısı kadar güzelliği de meşhur olan Ayşe Ebese çağırıldı. İki gün iki gece süren sancılardan sonra eline gelen tosun gibi oğlan çocuğuna, göbeğini keserken kendi göbek adını veriyordu Ayşe Ebe.

-Güngör, diyordu.. Allaha inanışallah uzun bir ömür ve iyi gün gör yavrum.

Çocuğun göbek adı Güngör kondu. İsmi ne olacaktı?. Büyük Atatürkün emrinde sivil taharrilik yapmış olan İsmail Hakkıya sözünde durmamak yakışır mı hiç? Cumhuriyetin temellerini oluşturan devletin, en küçük memurundan cumhurbaşkanına kadar, yüreğinde ve dilinde tek slogan vardı o zaman. VATAN, MİLLET, NAMUS, ŞEREF.. İsmail Hakkı, arkadaşı şair Kaymakam İlhan Beye hemen telgraf çekti.

-Oğlum oldu. İsmi sende bekliyorum.

İlhan Bey, gurur ve memnunlukla, iki satırlık bir şiirle telgrafi cevapladı.

-Aydın gözünüz, yavruyu hasretle severken

-Varsın, adı ÖZCAN oluversin diyorum ben..

16-Ağustos-1935 Cuma sabahı ezan sesiyle dünyaya gelen Özcan Güngörle beraber, Müjgânın çocuklarının sayısı beşe ulaşmıştı. Bu defa çocuğun doğumu, ismi ile beraber Dr. Yusuf İzzetine bildirilmiş, aylık yardımların dışında doğum yardımı da gelmişti tabii. İsmail Hakkı da karısına hediye olarak, evdeki yardımcı kadına ilâveten civar köylerden bir köylü kızı daha getirtmişti. Ev ve yemek işlerinde pek marifetli olan Bolulu yardımcıları sayesinde de Müjgân çocuklarının bakımı, terbiyesi ve tahsili ile rahat rahat ilgilenme imkânı bulmuştu.

Eve ilk gelen yardımcı güçlü kuvvetli, tuttuğunu koparan cinsten bir kadındı. Deli dolu hallerinden ve konuşmalarından dolayı herkes kendisine Deli Emine diyordu. Sonradan gelen

Şerifeyi de pek hazmedemiyordu. Deli Emine Müjgâna, ablam diyordu. gerçekten çok seviyordu. Şerife de ona karşılık İsmail Hakkıyı tutuyor ve ikisi kapışınca da evde bir şenliktir başlıyordu. Özcanın doğumundan sonra, Müjgânın zaman zaman zuhur eden vakitsiz kanamalarının tedavisi için Erzurumdan gelen Dr. Yusuf İzzettin diğer çocukları evde bırakarak, Müjgânla Özcanı alıp İstanbul'a hareket ettiler. Birgün yine benim ablam şöyle, benim ağabeyim böyle diye, Deli Emineyle Şerife merdivenin yukarı başında kapışmışlardı. Şerife,

-Senin ablan İstanbul'a gitti, bir daha gelmeyecek. Ben de İsmail Hakkı ağabeyimi burada evlendireceğim, deyiverince. Deli Emine,

-Vaay.. Sen bunu ablama nasıl dersin diyerek, tuttuğu gibi Şerifeyi merdivenlerden aşağıya fırlatmış ve kolunun kırılmasına sebep olmuştu.

Boluda kış ayları oldukça sert ve zorlu geçer ama o zaman yakacak sıkıntısı pek çekilmiyordu. Kereste fabrikalarında işlenen tomruk artıkları ve talaşlar Bolulular için ucuz ve iyi bir yakacaktı. Ahşap koca evlerin arka bahçelerinde ayrı ayrı birer odun ve talaş deposu olurdu. Bunlar yaz aylarından doldurulur, kışın, özel yapılmış odun ve talaş sobalarında yakılırdı. Ayrıca köylüler, kış ortasında dağlardan kestikleri uzun odunları altına kızak takılan manda ve öküz arabalarına yükleyerek şehirde satarlardı. Evlerin alt kat veya bahçelerindeki fırın odalarında pişirilen ekmekler günlerce bayatlamazdı. Yine evlerde yapılan tarhana, salça, erişte ve tenekelere basılan kışlık kavurma ve yağlar kiler odalarında saklanırdı. Evlerdeki kiler odası, küçük bir bakkal dükkânını andırırdı. Kışın şiddetli geçtiği her ülkedeki gibi, burada da yakacak ve yiyecek bakımından alınan tedbirler atalardan kalma bir gelenek halindeydi. Evlerin böyle dertleri olmayınca da kış ayları aileler ve komşular için ancak eğlenceydi. Çocuklar, okula giderken bile kızaklarını yanlarından eksik etmezlerdi. Yokuşta yürür, inişte bu kızaklara binerlerdi. Kızağı olmayanlar, o zaman

tahtadan yapılan okul çantalarının üzerinde kayarlar, birbirleriyle çarpışıp düşmek, yuvarlanmak onlar için ayrı bir zevk olurdu. Yaz aylarında bir çoğu yakın köylere, yaylalara giderlerdi. Yaylı adını verdikleri at arabaları ile meşhur kaplıcalara, yemeklerini bir gün evvelden hazırlayıp sazlı sözlü gitmek, Boluluların en büyük zevkleri idi. Birbirlerine ikram edebilecekleri en büyük davet te bu kaplıca eğlenceleri oluyordu.

İsmail Hakkı, yaz aylarında bir çift mandanın çektiği uzun sırtık arabasına çoluk çocuğunu ve gerekli şeyleri yükler, Seyis köyüne yollanırdı. Seyis köyünün muhtarı ve tuğla harmanlarının sahibi olan Hoca Mustafa köyün ortasından pırl pırl akan derenin en güzel yerine üç katlı kocaman, tuğla bir ev yapmıştı. Torunları, çocukları ile onbeş kişiye yaklaşan aileye bu evdeki odalar fazla bile geliyordu ama Hoca ileride nüfusun daha artacağını düşünmüştü. Evlenen evden çıkıp gitmiyordu o zamanlar. Bir evde bir sülâle barınıyor, birlikte yenilip içiliyordu. Yaz tatilinde Hoca, Çok sevdiği İsmail Hakkıya fazla odalardan iki üç tanesini cüz'î bir paraya kiraya veriyordu. Akşamları toplanıp, Müjgân Hanımın o güzel kemanını ve sesini dinlemek, onlar için büyük bir olaydı.

Bülent, Sermet ve Gönül okula gidiyorlar, Suna beş, Özcan üç yaşında annelerinin vakti oldukça Bolunun çok büyük ve yemyeşil olan çocuk parkında ve evlerinin bahçelerinde oynayarak en güzel günlerini geçiriyorlardı. Boluda o zaman mevcut olan askerî alay bandosunun marşlar çalarak geçişini seyretmek, küçük Özcanın en büyük zevki idi. Yarım dili ile öğrenmeye başladığı marşları, askerlerle beraber bağıra bağıra söylüyor ve onların ilgisini çekiyordu. O zaman pek az ailede bulunan radyoyu düşürmesinden korktukları için, Özcanın yüzünden duvara yapılan yüksek bir rafa kaldırmışlardı. Müzikle ilgili herşeye duyduğu zaaftan dolayı herkes;

-Bu çocuk ileride müzisyen olacak , muhakkak diyorlardı.

Aslında bu düşünce Müjgânın en büyük arzusuuydu. Kendisi son derece hassas ve duygusal yapısıyla doğuştan müzisyendi. Genç yaştaki evliliği, onu musikî çevresinden ve arkadaşlarından ayırmış, kocasının ve çocuklarının peşinde sürüklenmeye mecbur etmişti. Fakat yılmamış, kemanını bir an yanından ayırmamış, üstelik benliğindeki bu ince zevki gittiği her yörede etrafındakilere de aşlamış ve böyle teselli bulmuştu. Elbet çocukları da onun güzel ruhundan birşeyler alacaktı. Onlardaki kabiliyeti de zaman zaman kendi yöntemleri ile ölçüyordu. Kimine şarkılar öğretiyor, kimine keman, kimine mandolin, kimine ud çalmasını öğretmeye çalışıyordu.

Günler, aylar, yıllar farkına varmadan geçip gidiyordu. Eskilerin Alman Harbi dedikleri İkinci Dünya Savaşı patlamış ve avrupaya yayılmıştı. Türkiye bu savaşa şimdilik girmemiş ama ilerde ne olur bilinemezdi. Yaşı gelmiş olanlar askere alınıyordu. Çocukların en büyüğü olan Bülent de vatani göreve çağarılmıştı. Müjgân ve İsmail Hakkı için, ne kadar süreceği ve neticesinin ne olacağı bilinmeyen bu göreve oğullarını uğurlamak çok zor oldu. Bülentin küçüğü Sermet, o zaman Boluda olmadığı için İstanbula, Erenköydeki halası Fehimanımın gözetiminde yatılı olarak Haydarpaşa Lisesine verilmişti. Onun küçüğü Gönül de yine, yalnızlığından şikâyet eden halanın yanına misafir olarak gönderilmişti. İlk okula giden Suna ve Özcan Boluda anne ve babasının yanındaydılar.

Lâmîa Müjgân, Boluda evlerinin bahçesinde

Birgün, hala Fehime hanımdan gelen mektup, aileyi telaşa düşürdü. Kendisini ziyarete gelen bir hanım arkadaşı, Gönülü görünce pek beğenmiş ve Kardeşi Nihata almak için Fehimanıma ricada bulunmuş, o da bunu anne ve babasına sormağa lüzum görmeden ‘Ben halayım. Baba yarısı sayılıırım.’ Diyerek kabul etmiş, kardeşi İsmail Hakkıya Lütfen!, nişan gününü bildiriyordu. Karıkoca beyninden vurulmuşa döndüler. Ertesi günü İstanbula gidip, Gönülü alıp Boluya getirmek üzere hazırlığını yapan Müjgânla, İsmail Hakkı geç saatlere kadar dertleştiler, planlarını yaptılar. İsmail Hakkı ablasına son derece içerlemişti ama izin alıp gitmesine şu an imkân yoktu. En iyisi Müjgânın gidip bu işi halletmesi ve kızını alıp dönmesiydi. Mümkün olsa çocuklarının hepsini her an yanlarında görmek, sevmek okşamak istiyorlardı ama kimi tahsili, kimi askerlik sebebiyle şimdi uzaklarda idiler. Gönül henüz onbeş yaşında ve nişanlanması için çok erkendi. Onu ne müşküllerle ve hastalıkları ile uğraşarak, zorluklarla büyütmuşlerdi. Fehime Hanımın bir sözü ile tanımadıkları birine verivermek hiç de kolay değildi.

DEPREM

Müjgân gecedan bavulunu ve yol erzakını hazırladı. Boludan Adapazarına kadar en az sekiz saat süren bir otobüs yolculuğu yapacaktı. O geceyi Adapazarında geçirdikten sonra da ertesi sabah trenle İstanbula hareket edecekti. Bolu Dağının taşlı ve çamurlu dik yollarını o günün vasıtalarıyla aşabilmek çok zordu. Yollarda konaklama yerleri ve lokantalar olmadığından, yolcular ellerinde kumanyaları ile yola çıkmağa mecburdular. Marş motoru bile olmayan kamyonlardan bozma otobüsler, ön tamponun üstündeki bir delikten sokulup ve zor çevrilebilen demirden bir manivelanın elle çevirilmesiyle çalıştırılırdı. 1943 Şubatının en soğuk günleriyle boğuşan Bolulular bir de savaş tedbiri olarak karneye bağlanan ekmek ve şekerin yanısıra birçok gıda maddesini bulabilmek için sıkıntı çekiyorlardı. İçilen çaylar tekrar bulunamaz korkusu ile kâğatların üzerine yayılıp, kurutulup,

yeniden demlenmek üzere saklanıyordu. Şeker eksikliğinden okullardaki birçok çocukta uyuz hastalığı görülüyordu. Şehirde karartma uygulandığından sokaklarda ışıklar yanmıyordu. Evlerde siyah kâğıda benzer perdeler kullanılarak dışarı katiyen ışık sızdırılmıyordu. Yerleri kış boyu kaplamış olan birbuçuk metrelik kar tabakası sanki taş kesilmiş, erimeye hiç niyeti yoktu. Üstlerini açıp üşümesinler diye, Suna ile Özcanın karyolarını da kendi yatak odalarına alan Müjgân ikidebir sobaya odun atıyor, çocukların üstünü kontrol ediyor, ‘ya, ben yokken İsmail Hakkıyla, Deli Emine bu çocuklara bakamaz, üşütür hasta ederse’ düşüncesiyle gözüne uyku girmiyordu. Bir de zincirli otobüsle buzların üstünde o yolu nasıl gidecekti? Gönülün nişan meselesi ayrı bir üzüntü. Bunu hala değil düşman olsa yapamazdı böyle bir zamanda. O daha çocuk sayılırdı. Ona göre beşi de çocuktı. Bülent askerde ne yiyor ne içiyordu? Mektuplarında iyiyim diyordu ama doğrumuydu acaba? Sermet yatılı okulda kendi kendine nasıl bakabilirdi? Küçükken, hepsi yanında iken ne kadar iyiydi. Hepsini kendi eliyle yediriyor, gece üzerlerini örtüyor, hiç gözü arkada kalmıyordu. Büyüdükçe teker teker uzaklaşacakları hiç aklına gelmemişti. Annelik sevgisine bir de hasret karışınca ne kadar zordu. Bu üzüntüler ve düşüncelerle İsmail Hakkının yanına uzanan Müjgân, bîtab düşmüş bir halde uykuya daldı.

Saatler beşi yirmi geçiyordu. Bolu önce ne olduğu tarif edilemez bir gürültü ve uğultuyla sallanmaya başladı. Arkasından kocaman ahşap evlerin çatırtıları ve yıkılma sesleri duyulmağa başladı. Suna ile Özcan bilincinde olmadıkları bu felaketin korkusuyla yataklarında doğrulmağa çalışıyor ‘Anneciğim, Babacığim korkuyorum kurtarın’ diye bağırişiyorlardı. Kıpırdamayın çocuklarım, yanınıza geliyorum’ diye ayağa kalkan Müjgân, iki büyük sandığın arasına düşmüş, takır takır danseden sandıkların darbelerini omzunda, sırtında hissediyor canı yanıyor, kalkıp kurtulamıyordu. Üç katlı koca ahşap evin çatısı, aynı yükseklikteki karşı evin çatısı ile çarpışıp ayrılırken büyük bir gürültü çıkarıyordu. İsmail Hakkı ‘Yerlerinizden kıpırdamayın,

şimdi geçecek' diye cesaret vermeğe çalışıyordu. Gecenin zifiri karanlığında kimse kimseyi görmüyordu. Saniyeler yıllar gibi uzuyor, ölüm her saniye daha yaklaşıyordu. Çatırdayan ve yıkılan evlerin kulakları sağır eden gürültüleri arasında ne dedikleri anlaşılamayan insan çılgınlıkları yükseliyordu.

Sonradan süresi 55 saniye olarak tesbit edilen bu büyük felâket bir an için durduğunda eline bir kibrit ve gaz lâmbası geçiren İsmail Hakkı telaş içinde, sıkışan oda kapısını tekme ve omuzuyla açmağa çalışıyordu. Müjgân, arasına sıkıştığı iki sandıktan kendisini kurtarıp, yerde emekleyerek çocuklara ulaşmış, sıkı sıkı sarılmıştı onlara. Eline aldığı bir battaniyeye sarıp, Özcanı kucağına alan İsmail Hakkı, açılmayan kapıya bir tekme daha attı fakat koca kapı çarpılan kasasıyla birbirine kenetlenmiş, yerinden oynamıyordu. Müjgân ' çabuk ol, bir daha gelirse kurtulamayız' diye feryadediyordu. İsmail Hakkı elindeki gaz lâmbasını Müjgâna verdi ve 'Oğlum, korkma bir saniye dur.' Diyerek, tirtir titreyen Özcanı yere bıraktı. Gerilerek bütün gücüyle kapının aynasına bir omuz daha vurdu ve kırılan kısmı tekmeleriyle genişleterek hepsini dışarıya çıkarttı. Düşe kalka koşar adımlarla merdivenleri inerken 'Sokak dar ve tehlikeli, bahçeye kaçalım' diye bağarıyordu. İkinci kata geldiğinde Deli Emine aklına geldi. 'Emine, emine neredesin' diye bağarmasına bahçe tarafından 'Buradayım beyefendi, kurtuldum' diye cevap gelince 'Şükürler olsun, hepimiz kurtulduk' diyerek kendilerini arka bahçede buldular. Emine korku ve telaşla karanlıkta kapıyı bulamamış, önce mutfaktaki büyük ocağın içine dalmış, kapkara boyandıktan sonra mutfak camını kaldırıp, ikinci kattan kendini boşluğa bırakmıştı. Allahtan, bahçedeki birbuçuk metreye yaklaşan kar sayesinde, bir yeri kırılmadan kurtulmuştu.

Karların altında donmadan kalabilmek imkânsızdı. Bir yandan üzerlerinden henüz atamadıkları korku, bir yandan içinde buldukları kar yığınının etkisi ile gözle görünür şekilde titriyorlardı. Ne giyinebilmişler, ne de yanlarına birşey

alabilmişlerdi. Üzerlerindeki pijamalarından başka, ancak Özcanı sardıkları bir battaniye vardı ellerinde.

-Bu sefer donarak öleceğiz, dedi İsmail Hakkı. Bahçedeki müştemilat odaların sonuncusu olan fırın odasına doğru vücuduyla karları yararak onları da sürükledi peşinden. Yakın komşu evlerden kurtulabilenler gaz lâmbasının ışığını görüp fırın odasına geliyorlardı. Birkaç dakika içinde daracık odada yirmisekiz otuz kişi olmuşlardı. Herkes birbirine sarılıyor, ağlaşıyor, geçmiş olsun diyorlardı. Getirebildikleri ne varsa birlikte sarınıp, ısınmağa çalışıyorlardı. Ortalığın ışınmasını beklemekten başka hiçbir çareleri yoktu. Zifiri karanlıkta terkedebildikleri evlerinin neresi yıkıldı, neresi sağlam görmüyor ve bilmiyorlardı.

Günün ilk ışıkları bu uğursuz gecenin sabahını oluştururken, fırın odasındaki koca delik, hepsini yeniden hayret ve telaşa düşürmüştü. İçine sığındıkları odanın tavanının ortası çoktan çökmüştü ama altındaki felaketzedeler bunu ancak gün ışığına farkedebilmişlerdi. Erkekler bütün korkularına rağmen girdikleri evlerinin arka camlarından, ellerine geçen yatak, yorgan, battaniye, giyeceklerini aceleyle bahçeye attılar. Küreklele bahçe ortasındaki karlar temizlenerek bir meydan açıldı. Çakılan kazıkların etrafı ve üzeri halı kilimlerle kapatılarak, ortadaki boşluğa bir odun sobası kurulup, boruları dışarı verilerek ateşlendi. Etrafında ısınabilmek için herkes birbirine sıkı sıkıya sokuluyordu. Önünü ısıtan sonra dönüp arkasını ısıtıyordu. Büyükler ısınma arasında bir yandan çalışıp, burayı barınılabilir hale getirmek için ne mümkünse yapıyorlardı. Deprem zaman zaman hissedilir şekilde devam ediyordu. Evlere dönmeye kimsenin cesareti yoktu ve olamazdı. Zaten bundan bahseden de yoktu. Yıkılmamış görünen evler üflesen yıkılacak hale gelmiş, çarpık çurpuk halleriyle son ve küçük bir sarsıntıyı bekliyorlardı. Kurtulabilenlerin tek düşüncesi, hayatlarını devam ettirebilmek için donmamak ve aç kalmamaktı. Kilimlerden yapılan bu iptidai barakanın içinde konu komşu yirmialtı kişi sırtlarına aldıkları yorgan ve battaniyelerle, omuz omuza, ayak ayağa oturarak

uyumaya ne kadar mahkûm olacaklarını bilmiyorlar ve düşünmüyorlardı bile. Barakanın dışında bezler ve çuvallarla çevriliveren ufak çukur tuvalet için ayrılmıştı. Evlerden kaçırılabilen erzak ne olursa olsun, sobanın üstünde kaynatılmağa başlanmıştı.

İşler biraz düzene sokulup, çoluk çocuk emniyete alındıktan sonra, erkeklerin bir kısmı çıkıp etrafi dolaşmayı düşünebildiler. Bahçelerden dolaşarak sokaklara çıkıldığında, manzara hiç de iç açıcı değildi. Ayakta kalabilmiş ev çok azdı. Ahşap evlerin duvarları yekpare olarak birbirinin üzerine yıkılmış, binlerce insan bu enkazlar arasında can vermiş, bunların ara boşluklarında sıkışıp kalmış olan sağ veya yaralıların feryat ve iniltileri geliyordu durmadan. Allahtan, o tarihte Boluda bulunan askerî birlik bütün vasıta ve imkânlarıyla seferber olmuş, işin büyüğü mehmetçiğe düşmüştü. Günler, haftalar süren enkaz kaldırma çalışmalarında, Allahın isterse insanın hayatını nasıl bağışlayabileceğinin delil ve mucizeleri ise herkesi şaşırtıyordu. Betonarme bir evin ikinci katından, o zaman moda olan tekerlekli demir karyolanın içinde yatan karıkoca, yıkılan oda duvarının boşluğundan kayarak aynen sokağa düşmüşler ve birşey olmamıştı. Depremi üçüncü gününde ahşap enkazın altından bir bebek ağlaması duyulmuştu. Direklerin arasında sıkışıp can veren annenin kollarından bırakmadığı kundaklı bebek halen sağdı ve annesinin açıkta kalan memesini emmeye uğraşıyordu.

Bu felâket, Bolunun yakın kaza ve köylerinde de geniş tahribata yol açmıştı. İsmail Hakkının çocuklarını yaz tatiline götürdüğü Seyis Köyü muhtarının üç katlı tuğla evi yerle bir olmuş, Mustafa Hoca, ailesinden onüç kişi ile birlikte hayatını yitirmişti. Dışardan yardım, yolların yarılıp birbirinden ayrılması ve sağa sola kayması sebebiyle çok güç oluyordu. Yardım kamyonları, derinliği görünmeyen yarıkların üzerine karşıdan karşıya atılan uzun ve kalın kalasların üstünden geçerek gelebiliyordu. İlk gelen çadırlar, hastahanenin bahçesine kurularak, yaralılar ve ameliyatlılara tahsis edildi. Binlerce ölü

günlerce defnedilirken, bir yandan kaldırılan enkazların altından çıkmağa devam ediyordu. Gelen bir kısım çadır da deprem bakımından emniyetli bulunan, eskiden mezarlık olduğu bilinen bir tepeye kuruldu. Bunlar Bolu halkının ihtiyacını karşılamaktan çok uzaktı. Birçok aile çadırların yanısıra, kereste fabrikalarının kestiği tomrukların yanaklarından çıkan kapak tahtalarıyla kendilerine barakalar yapmağa başladılar. Eski mezarlığın üzerini kısa zamanda çadır ve barakalardan oluşan koca bir mahalle kaplamıştı. Çadırların biraz ötesine kazılan helâ çukurlarından çoğu zaman kafatasları ve kemikler çıkıyor, bunları daha uzağa açtıkları çukurlara gömüyorlardı. Eskiden, geceleri uğursuz diye üzerinden geçilmeyen mezarlık, şimdi yaşam savaşı veren insanlarca rahatlıkla çiğneniyor ve üzerinde yatıp uyunuyordu. Deprem aylarca devam etti. Bazı günler onbeş, yirmibeş kere oldu diye sayısı hesaplanıyordu. Deprem olacağını da artık çocuklar bile önceden anlayıp, oyunu bırakıp anne babalarının yanına çadırlara koşuyorlardı. Boluda o zaman çok sayıda bulunan kargalar ve köpekler, depremi olmadan önce büyük bir yaygara ile duyuruyorlardı. Zamanla herkes sallanmaya da alıştı. Çoğunun evi barkı kalmamış, yıkılmayan evler oturulamaz duruma gelmiş, kimsenin bu karakışta çadır ve barakadan başka başını sokacak yerleri yoktu.

Zaman herşeyi halleder derler. Bir mezarlığın üzerinde kaderlerine razı olmaktan başka çareleri olmayan bu insanların yaraları da yavaş yavaş ve kendi olanaklarıyla sarılıyor, külleniyor ve birbirleriyle öylesine kaynaşıyorlardı. Bir zaman sonra, çadırlar barakalar arasında ziyaretler, çalgılar, eğlenceler başladı. O zamanlar meşhur olan bir şarkıyı bile kendi yaşantılarına uygulayarak, çalıp söylüyorlardı.

Kalbini kalbime kat
Beni aşkınla yaşat
Ne tatlı bir rüya imiş
Çadırda geçen hayat

Boluda, İsmail Hakkı, Lâmia Müjgân beş çocukları ve aile dostları ile piknikte.

Müjgânın kemarı ve tatlı sesi, bu alemlere yine başka bir renk ve zevk katıyordu.

Büyük oğlan Bülent, deprem dolayısıyla birliğinden izinli olarak, Boluya, ailenin yanına gelmiş ve dededen kalma el yatkinliği ile barakayı bayağı restore edip, daha rahat oturulacak şekle sokmuştu. Gönüller biraz olsun rahatladığında, eski mahalle arkadaşları ile hasret giderme buluşmalarına da başlamışlardı.

KAZA

Eski arkadaşlar, hafta sonu eğlencesi için Abant Gölüne gitmeyi teklif ettiler Bülente. O da, izninin bitimine yakın son günleri eski arkadaşlarının arasında geçirmek istiyordu. Her zaman olduğu gibi bir kamyon kiralandı. Arkasındaki açık kasasına halılar yayıldı, minderler konuldu. Sepetlere nevaleler dolduruldu.

Sabaha karşı erkenden Abanta hareket edildi. Mayıs sonunda bir yaz havası hüküm sürüyordu. Marşları ve neş'eli şarkıları duyanlar kamyonun arkasından hayretle bakıyorlardı. Abantın tozlu ve bozuk yollarını ağır ağır aşmağa çalışan kamyon, aynı neş'e ve mutlulukla Abant Gölünün kıyısına ulaştı. Yerlere örtüler, kilimler yayıldı. Uzun yolculukta karınları iyice acıkmıştı. Bir telaşla koşuşturuyorlar, Bülente 'Sen karışma misafirsin' diyorlardı. En çok koşturan da Bülentin çocukluğundan beri yanından ayırmadığı Sarı Keleş Mustafaydı. Bolunun tek fotoğrafçısı Cevat Abi, kemeçe gibi kucağına koyduğu kemanını büyük bir ustalıklarla çalmağa başlamış ve kendini işten kurtarmıştı. Ayrıca yaş olarak da büyükleri idi Cevat Abileri. O kadar güzel ve samîmi bir havada zamanın nasıl geçtiğini ve havanın nasıl karardığını bile anlayamadılar. Alelacele toparlanıp, Boluya doğru yola çıktılar.

Bülent ve sevgili arkadaşı Sarı Keleş Mustafa

İzine gelmeden bir süre önce apandisit ameliyatı geçiren Bülent, gelirken kamyonun sarsıntısından rahatsız olmuştu. Dönüşte, Şoför mahallinin arkasında tutunarak, ayakta durmak istedi. Cevat Abi, Keleş Mustafa, Sabahattin ve diğer arkadaşları

‘Bülent, sancın varsa gel kucağımıza yat, ayakta durma.’ Diye çok söylediler. Bülent, kimseyi rahatsız etmek istemeyen hassas biriydi. Ayakta rahat edeceğini söylüyor ve de öyle yapıyordu.

Yine şarkılar başlamış, kamyonun neş’esi yerine gelmişti. Gecenin zifiri karanlığında, şarkılar ve kamyonun uğultusuna karışan ‘küüüt’ diye bir ses, hepsinin bir anda susmasına neden oldu. Cevat Abi avaz avaz bağıyordu.

-Eyvaah, Bülent.. Durdurun şu kamyonu çabuuk..

Keleş Mustafa şoför mahallinin arkasını yumrukluyordu. Cacırtılı bir fren sesi ile kamyon durdu. Şoför camdan geriye uzandı.

-Ne var, neden durdurdunuz?

Cevat Abi bağırdı.

-Bir kibrit çakın. Bülente birşey oldu, kucağıma düştü.

Kibritin aydınlığında, Bülentin parça parça olan alnından ve yüzünü kaplayan kıpkırmızı kandan başka birşey görünmüyordu. Şoför aceleyle arka kasaya atlarken sordu;

-Ayaktamıydı yoksa?

-Evet

-Tüüh, Allah kahretsin. Önünden geçtiğimiz samanlığın çatısından koca bir direk uzanıyordu, yola doğru. Altından geçtik. Nereden bilirim ayakta adam olduğunu?

-Bülent, Bülentim, kardeşim cevap ver, diye bağıyordu Cevat Abi, ama kollarının arasında cansız bir et yığınının farkıydı Bülent.

Arkalarından yaklaşan otomobilin farlarını gördü biri.

-Bu kamyonla sabaha kadar gidemeyiz. Şu arabayı çevirelim.

Kalabalığı gören araba, belki de yol kesiyorlar korkusuyla tam gaz geçip gitti. Çaresiz, tekrar kamyona doluşmağa çalışırlarken, Abant sefasından dönen ikinci arabanın farları göründü. Yolun orta yerine hepsi birden dikildiler. Durmaktan başka çareleri olmayan arabadakiler, kan revan içindeki yaralı mı,

ölü mü bilemedikleri Bülenti almak istemediler. Cevat Abi, tabancasını Şoförün başına dayayınca kadar.

Bolu Devlet Hastanesi alârma geçirilmiş, Operatör Kudret Üge, gecikme kaygısından elbise giymeye lüzum görmeden pijamalarıyla ameliyathaneye girmiş, etrafa emirler yağdırıp duruyordu.

Müjgânla İsmail Hakkı, saatler sürecektir ve neticesi belli olmayan bu ameliyatın iyi geçmesi ve oğullarının kurtulması için, sarılıp ağlaşıyor, Allaha bütün kalpleriyle yalvarıyorlardı. Operatör Kudret Üge, sabahın ilk ışıkları ile ameliyathaneden çıkarken boncuk boncuk terlerini siliyor,

-Şimdilik yaşıyor. Allahtan ümit kesilmez, diyordu.

Hastahane bahçesindeki çadırlardan birine yatırdılar Bülenti. Günler geçmek bilmiyordu. Bir tahta sandalye üzerinde geceyi ve gündüzü oğlunun baş ucunda geçiren Müjgân, İsmail Hakkının bütün ısrarlı yalvarmalarına rağmen, bir saat dahi ayrılmayı kabul etmiyor,

-Buda mı gelecekti başıma? Keşke depremde ölseydim, bugünü görmeseydim diye, için için ağlıyordu.

Olayı duyan Sermet ve Gönül de İstanbuldan gelmişlerdi. Doktorlar;

-Başından buz kesesini eksik etmeyin hastanın, diyorlardı.

Buz nerede? Buz dolaplarının olmadığı bir devirde. Depremden elektrik hatlarının telef olduğu şu anda. Hastahanenin günde birkaç saatlik jeneratör cereyanına muhtaç olan tek buz dolabı, buz bekleyen yüzlerce yaralı ve ameliyatlıya ne yapsın? Tek çare vardı. Bolunun yüksek köylerinde kışın yağın ve sertleşen karları muhafaza için kar kuyuları kazıyorlardı. Karlar bu kuyuların içinde daha da sertleşerek kristalleşiyor, köylü bunları yaz aylarında alıp alıp kullanıyor veya ihtiyacı olana satarak para kazanıyordu.

Bülent için kar bulma ve taşıma işi kardeşi Sermete düştü. Bülent, iyi zamanında kardeşlerine toz kondurmayan, lâf ettirmeyen, onlar için göğsünü siper eden, ağabeylerin en iyisi en

merhametlisi idi. Şimdi, kardeşlik görevinin gereğini seve seve Sermet yapmalıydı. Ne diyordu anneleri?

-Daima kötü ve müşkül anlarınızda biribirinizin yardımına koşun. Allah biribirini seven kardeşleri sever ve mükâfatlandırır. Ağabeyim, dayınız Dr. Yusuf İzzettin bana ağabeylik yapmasa, belki ben hayatta olmaz ve sizleri de dünyaya getiremezdim.

Sermetin dağ yollarından yürüyerek gitmeye mecbur olduğu en yakın köyler, yedi sekiz kilometre sürüyordu. Kar kuyularından içiçe konmuş çuval ve samana sarılı olarak sırtına vurduğu kar kütlesi yolda yavaş yavaş erimeye başlıyor, sırtından inen buz gibi sular, zayıf vücudundaki terlere karışıyor, yükünün ancak üçte, dörtte birini hastahaneye ulaştırabiliyordu.

İsmail Hakkı, öğle ve akşam işten ayrılır ayrılmaz doğru oğlunu ve Müjgânı görmeye gidiyor, ev dedikleri barakaya dönerken öbür çocuklarının erzakını yükleniyor, gece yarısı yollarda bıraktığı gözyaşları ile Allaha dua ederken, böyle fedakâr bir eş ve çocukları olduğuna da şükrediyordu.

Gönül, yaşının üstünde bir annelik tavrıyla, kardeşleri Suna ve Özcana bakıyor, yemeklerini yapıp yediyor, kendilerini ve üstbaşlarını yıkıyor, ev işlerinde babasını ve komşuları hayrete düşürecek kadar başarı gösteriyordu.

Günler, haftalar en ızdıraplı ve ağır temposuyla geçmişti Müjgân için. Birbuçuk ay dolmuştu. ‘Yarın sargılar açılacak.’ Diyordu doktorlar. Sargılar açılacak ama içinden ne çıkacaktı? Birbuçuk ay oğlunun yalnız burun deliklerini ve dudaklarını seyretmiş, nefesini dinlemişti. Bakışlarındaki mânâ ve ifade ile insanı etkileyen gözler, hilâl gibi muntazam simsiyah kaşlar, pırıl pırıl alnı, zekâ ve merhamet dolu kafası ne haldeydi oğlunun? Mümkün olsa da şu sargıların ve alçıların arkasını görebilseydi. Geçmiş gecelerin en uzunuydu bu gece. Altı çocuğunun doğum sancılarının hepsini birden bu gece çekse daha iyiydi. Anne kalbindeki bu sancılı, uzun bekleyiş, hiçbir şeye benzemiyordu.

Sabah Dr. Kudret sargıları büyük bir itina ile açmağa başladı. Müjgân ve İsmail Hakkı karyolanın ayak ucunda, elleri

gökyüzüne uzanmış, dudakları sessizce kıpırdatarak durmadan dua ediyorlardı. Sargının son katı açıldığında doktorun evvelden söylediği gibi, iki göz de kapalı ve mor birer yumru gibi meydana çıktı. Alın kısmında tıraşlanmış saçlara kadar enine boyuna bir sürü dikiş izi vardı. Müjgân,

-Aman Yarabbim, diye fısıldarken; Dr. Kudret eliyle ‘sus’ işareti yaptı.

-Buna şükredelim Müjgân hanım. Sabret, göreceksin zaman bu izleri yok edecek ve eski haline dönecek.

Üçgün daha geçti. Sabaha karşı, sandalyede başı öne düşmüş ve insan tahammülünün ötesinde bir gayret çizgisini aşmış olarak içi geçivermiş olan Müjgân, rüyada mı, gerçek mi olduğunu ayıramadığı bir ‘anne’ sesiyle irkildi ve gözlerini açtığı zaman, oğlunun kendisine bakan çizgi şeklinde açılmış gözleriyle karşılaştı. Bakıyordu Bülent! Hem de gözlerinin ta içine. Sevinçten çıldırarak gibi oldu. Gözleri yaşlanmasın, Bülent görmesin istiyordu. Yavaşça eğilip yanağını kokladı ve öptü. ‘Oğlum benim’ diyebilirdi. Boğazı düğümlendi.

Hastahane bahçesinde bir büyük taşın üstüne oturmuş, sesli sesli dua ediyordu Müjgân.

-Allahım, sen ne büyüksün. Onu ben doğurdum diyordum. Sen aldın, yine bana verdin. Şükürler olsun sana..

-Şükürler olsun, şükürler olsun, diye arkasında bir ses duyan Müjgân başını kaldırdı. İsmail Hakkı gülerek ağlıyordu.

Müjgânın beş çocuğunu bir arada görebilme mutluluğu okullar açılıncaya kadar sürdü. Suna ile Özcan, baraka ve çadırların ilersindeki ilk okullarına başladılar. Sermet yeniden İstanbulla, yatılı okuduğu Haydarpaşa Lisesine döndü. Bülent, günden güne iyiye gidiyor ve yavaş yavaş yüzü eski güzelliğine kavuşuyordu. Hastalık izni bitince, ne kadar süreceği bilinmeyen askerlik görevinin devamı için Ankaraya dönecekti. Sıcak yaz günlerinin tatlı serin, çam kokulu akşamları, çadırlardaki aile toplantılarının ilerde anılacak tatlı ve acı bir sürü hatıraları ile geçiverdi. Sonbahar gelirken, Bolulular önlerindeki kışı nasıl

geçireceklerini düşünmeye başlamışlardı. Altı aydır bu çadır ve barakaları, mecburen benimsemişlerdi. İlgililer, ‘ artık tehlike geçti, evlerde oturulabilir’ diyorlardı ama evi yıkılmayanların bile dönmeye cesaretleri yoktu. İsmail Hakkı ve Müjgân artık bunları düşünmüyorlardı. Çünkü, İsmail Hakkının Bilecik’in kazası Bozöyük’e tayini çıkmıştı bile..

BOZÖYÜK

İsmail Hakkı, büyük kızı Gönülü yanına alarak Bozöyüğe gitti. Beş çocuğunu babasız büyötmeye çalışan fakir bir kadın olan Naile Hanımın evinin üst katını kiraladı. Evi temizletip, hazırladıktan sonra Boluya dönerek ailenin geri kalanları ve eşyasını toparlayıp Bozöyüğe getirdi.

Bozöyükte kaldıkları bir yıldan fazla zaman içinde, mahalle sakinlerinden gördükleri candan sevgi ve samimiyet, Boludaki çileli günlerin acısını yavaş yavaş küllendiriyordu. Akşam üzerleri tren istasyonundaki gazinoda, söğüt ağaçlarının altında içilen çaylar ve Münir Nurettin, Safiye Ayla, Müzeyyen Senarın taş plâklarından dinledikleri şarkıları, onlara günün en güzel saatlerini yaşıyordu. Hele Münir Nurettinin yeni çıkan plâğını gramofona koydukları zaman, Müjgânın gözleri ufuktan bir yolcu beklercesine dalıyor, bir Bülenti, bir Sermeti düşünüyordu. Acaba ne zaman, bir daha hepsi bir araya gelebileceklerdi? Küçükken, bir büyüseler, adam olsalar diyordu. Bezlerini yıkamak, emzirmek, altını üstünü temizlemek, sabahlara kadar kollarında, ayaklarında ninnilerle uyutmak ömründen neler götürmüştü. Ömrünü onlara adamıştı. Üzerine ikinci bir manto almayı düşünmemişti. Giymemiş giydirmiş, yememiş yedirmişti. Şimdi ise birini okul, birini askerlik alıp götürmüştü. Anneliğin bu tarafları çok zordu işte.. Anne., başka türlü düşünüyor, başka türlü özlüyordu.

Hava kararıyor, yeni çıkan ay söğüt yapraklarının arasından yavaş yavaş yükseliyor, gramafonda aynı plâk dönüyordu.

Yine bir sızı var içimde akşam oldu diye
Gözüm acıyor, ağlarım hâlâ bilmem niye
İstemem geceyi, onda mehtap gam oldu diye
Gözüm acıyor, ağlarım hâlâ bilmem niye..

ANKARA

1945 Yılıının en soğuk aylarında Ankaraya tayini çıkan İsmail Hakkı, yine çoluğu çocuğu toparlayıp, Atatürk devrinin namuslu memuruna yakışan portatif ve mütevazi eşyasını trene yükledi. Ankaraya gelişlerine bir bakıma seviniyorlardı. Bülentin askerliği orada geçiyordu. Hiç değilse ona yakın olacaklardı. Etlik askeri depolarına yakın mezbaha durağı civarında, tek katlı, taştan duvarlı bir ev tuttular. Lise tahsilini bitirmiş olan Sermet te Ankaraya gelerek, Defterdarlıkta Veznedarlık işine girdi.

Boladaki foto Cevatın babası Ali Rıza Bey, eşi Leman Hanım, Sonradan hâkim olan kızları Sabahat Kızıltan ve büyük kızları Nevvare, İsmail Hakkı ile Müjgânın ata yadigârı dostlarıydılar. Ali Rıza Beyle, İsmail Hakkı İstanbuldan çıkıştan itibaren, Bozöyük hariç hep aynı yerlere tayin olmuşlar ve aileler birbirinden hiç kopmamışlardı. Ankarada yeniden buluşmaları, iki aileyi ve çocuklarını çok mutlu etmişti. Ankara gördükleri yerlerden daha büyük ve kalabalıktı. Kısa zamanda yeni dostlar bulmak, çevre yaratmak kolay değildi. Bu iki dost ailenin yeniden buluşması, sorunu çözmüştü.

Müjgânı burada düşündüren ve üzen tek şey vardı. Bozöyükten ayrılmadan, sağa sola ufak tefek borçları olan ve eşya naklini düşünen İsmail Hakkı, durumu karısı ile görüşmüş ve Müjgânın boynundaki, annesi Lütfiye Hanımdan hatıra olan, üzeri eski türkçe harflerle ve elmas taşlarla (LÂMÎA MÜJGÂN) yazılı değerli pantantif kolyeyi rehine bırakmayı kararlaştırmışlardı. İlerde zorlukla da olsa biriktirecekleri para ile nasılsa geri

alabilirlerdi. İsmail Hakkı, Bozöyük'ün itibarlı bir zenginine bu çok değerli hatırayı ikiyez elli lira karşılığında rehin bıraktı. Birkaç ay sonra olayı öğrenen Dr. Yusuf İzzettin çok üzölmüş,

-Ben hayatta idim. Annemizin tek yâdigârını nasıl yabancı bir ele verdiniz, diye sitem etmişti onlara. Yolladığı parayla da kolyeyi geri almalarını istemişti. Fakat, İsmail Hakkının yolladığı para geri gelmiş, mektubuna cevap olarak da Bozöyük'ün o tanınmış zengin iş adamı;

-Böyle birşey hatırlamıyorum, herhalde bir yanlışınız var, diyebilme alçaklığını göstermişti.

Müjgân, anneciğinden kalan tek hatırayı, çıplak boynuna baktıkça anımsayacak, bu insafsız ve merhametsiz dolandırıcıyı ölünceye kadar lânetleyecekti. Yıllar sonra çocuklarına, torunlarına bile bu sahtekârlık hikâyesini anlatırken;

-Namus ve şerefınız için elinizdeki herşeyi satıp yiyebilir veya borcunuzu ödeyebilirsiniz. Asla ata yadigârı değerlerinizi kimseye verip, sonra üzölmeyin, diyordu.

Hassas ve ince bir müzisyen ruhuna sahibolan Müjgân, annesinden 'kulağında küpe' olan sözleri ve nasihatleri, en tatlı ve içten deyişlerle çocuklarına aktarıyor, onlarla çoğu zaman arkadaş oluyor, sorunlarını dinliyor, hiçbirini incitmeden kırmadan müşfik bir ifadeyle daima etkisi altına alarak terbiye ediyordu. Çocukları ve eşi onun hiç bağararak ve sert bir ifadeyle konuştuğünü görmemiş, duymamışlardı.

İsmail Hakkı, halim selim 'melek huylu' denilen bir insandı. Kendi haline bakmaz, bayramlarda, mubarek günlerde önce bildiği fakirlerin, yaşlı kimsesiz dulların kapılarını çalar, onlara kendince birşeyler yapmağa çalışırdı. Maaşıyla ayın sonunu getiremeyince de,

-Olsun hanım, Allah bize daha çok verir, derdi.

Misafirsiz sofraya oturmayı hiç sevmezdi. Gelen olmazsa kendi bulur, çağarırdı. Sistemini çok beğendiği ve güvendiği için de çocukların terbiyesini tamamen Müjgâna bırakmıştı. Yalnız, küçük yaştan beri hastalıklı ve zayıf bünyeli yetişen büyük kıızı

Gönüdü, bazan şımartır ve biraz da olsa ayrıcalık tanırdı. Diğer kardeşlere de onun çok hastalıklarla büyüdüğüne, ona acımak, yormamak, üzmemek gerektiğini, hâlbuki hepsini çok çok sevdiğini söyleyerek, gönüllerini ve sevgilerini kazanırdı.

Anne ve babanın bu sıcacık sevgileri ve ilgileri çocukları o kadar mutlu ediyordu ki, hepsi büyüdülerinde annesi veya babası gibi olmayı düşleyerek yaşıyorlardı.

İsmail Hakkı, son günlerde karnındaki ağrıdan zaman zaman rahatsız oluyordu.

-Herhalde geçer, gazdır, yediğim birşey dokunmuştur, diye düşünüyor ve üzmemek için Müjgâna birşey söylemiyordu. Fakat sancılar bazan dayanılmaz oluyor, soğuk soğuk ter döküyor, kimseye belli etmemeye çalışıyordu. Bir iki keresinde sefer taşı ile daireye götürdüğü yemeği, yiyemeden geri getirmişti. Müjgân bunu farkedip sıkıştırınca, yan çizmek istedi ama olmadı. Çünkü, karısı daha çok merak ediyor ve üzülyordu. Gerçeği dinleyen Müjgân, hemen İsmail Hakkının koluna girdiği gibi soluğu hastahane de aldılar. Röntgenler, tahliller ve teşhis! Oniki parmak barsağında Ülser..

-Sigarayı bırakacaksın. İlâçlarını ihmâl etmeyeceksin. Perhizini bozmayacaksın.

Sigarayı bıraktı İsmail Hakkı. Küçük kâğıt paketlerdeki yapma tozları, yüzünü ekşite ekşite içti. Yüz kiloya yakın bir vücut, alıştığı yemeklerden birden ayrılamıyordu. Evde perhiz mecburi idi. Dışarda, bazan kaçamak yeneler bir geceyi zehir etmeye yetiyordu.

Ankaraya geleli bir buçuk yılı aşmıştı. Savaş bitmiş, Bülentin dört yılı aşan askerlik hizmeti de sona ermişti. Şimdi sırada Sermetin askerliği vardı. Bülentin İstanbula gidip, iyi ve temelli bir işe girmesi gerekiyordu. Sermetin daha bir yıl teceli vardı. O nasıl olsa, akrabadan yakın olan Ali Rıza Bey amcasıyla ve Cevat ağabey ile Ankarada bu zamanı çalışarak, sıkılmadan doldurabilirdi. Onyediy yıl anadolu hizmetinin yorgunluğunun

üstüne, bir de bu ülser hastalığı İsmail Hakkıyı artık sarsmağa başlamıştı.

-Ya, dilekçem kabul edilir, ya istifa ederim artık, diyordu.
Sonunda dilekçesi kabul edildi.

ERENKÖYE DÖNÜŞ

Bu seferki taşınma hazırlığı ve heyecanı bambaşka idi. Bütün aile bir başka sevinçliydi. Ata toprağına, ana yadigârına dönüyorlardı. Onyediyı yıllık bir hasretti bu. Suna ile Özcan dan başka hepsinin bu topraklar üzerinde yaşamış, acı tatlı bir sürü hatıraları vardı. Şimdi o geçmişteki hatıralar, hepsinin hayallerinde bir bir canlanmağa başlamıştı. Suna ve Özcan birer ikişer kere Erenköye götürülmüşlerdi, fakat anımsayacak yaşta değillerdi o zaman. Bu ziyaretler de pek kısa sürmüştü zaten. Ancak annelerinden, yıllar boyu bir masal gibi o eski günleri ve Erenköydeki hayatı dinlemişler, hayalen de olsa yaşamışlardı. Şimdi onlar da o hayallerin gerçeğine uçmak istercesine kanatlanmışlardı. Herkes bir hevesle eşyalarını topluyor, birbirine yardım için yarışyordu. Portatif tahta sandalyeler katlanıp, üstüste bağlandı. Yatak yorganlar denk yapıldı. Kapkacaklar boş şeker sandıklarına doldurulup, üzerleri çakıldı. Hepsinin üzerlerine kalın kalın harflerle (İSMAİL HAKKI KORKUT-HAYDARPAŞA) yazılarak, Ankara Garından yük vagonuna yüklendi. Yolcu vagonunun camından aşağı uzanan Korkutların ellerini sıkmak için, uğurlamağa gelen kalabalık dost gurubu birbirini iteliyordu. Kimi, gözleri dolu dolu veda konuşması yapıyor, kimi, başını çevirip gözlerini kuruyor, kimi de yaptığı esprilerle ayrılık heyecanını yatıştırmağa çalışıyordu. Her uzanan elde ayrı bir paket yiyecek, tatlı, meyve ve hediye vardı. Lokomotifin buharı, sonbaharın serin sabahında istasyonun içine bir sis bulutu gibi bacasından çıkan linyit kokusuyla birlikte yayılıyor, yerinde duramayan azgın bir boğa gibi soluk alıp veriyordu. Önce hareket memurunun düdüğü, arkasından trenin keskin ve uzun ötüşünden

sonra vagonlar birbirini iteleyerek sarsıldılar, esnediler, sonra yavaş yavaş lokomotifin zorlu çekişine uygun yürüdüler. Dışarıdakiler, ellerinde mendiller, şapkalar sallayarak trenin yanında yürürlerken bağarıyorlardı.

-Müjgân, mektup yaz..

-İsmail Hakkı Bey, mektup yazın, bizi unutmayın.

-Haydi yolunuz açık olsun.. Güle güle gidin...

Trenin sürati arttıkça aşağıda yürüyenler, koşanlar gerilerde kalmağa ve sisler içinde kaybolmaya başladılar. Sallanan eller, sonra insanlar seçilemez oldular. Uzakta kaybolan trenin keskin düdüğü, kalanlara son selâmı iletiyordu.

Erenköydeki evin önünde iki at arabası durdu. Atlar nefes nefese soluyor, sırtlarından buhar çıkıyordu. Haydarpaşadan beri durmadan yol almışlardı. Etrafı tente ile kapalı binek arabasından Müjgânla çocuklar teker teker indiler. Arkadaki yük arabasından inen İsmail Hakkı ile arabacı yükleri indirmek için, arabanın iplerini çözmeye başladılar. Mahallede bir anda başlayan çığlıklar, koşuşturmalar giderek büyüdü. Arabaların etrafını saran kalabalık arttıkça arttı. Sarılanlar, öpenler, ağlayanlar, çığlık çığlığa bağırıp tepinenler.

-Hoş geldiniz.. Hoş geldiniz..

-Ayol, insan haber vermez mi? Heyecandan ölebilirim..

Erkekler elbirliği ile indirdikleri denklere, eşyaları bahçe kapısının önüne yığıdılar. Heyecan biraz yatıştıktan sonra, Müjgân konuştu;

-Analığım Eminanıma bir ay evvel telgraf çektim. Kiracılar evi boşaltsın dedim. Haberiniz yok mu?

Herkes susmuş, ne diyeceğiz der gibi birbirine bakıyordu. Bizimkiler de bu suskunluğun sebebini anlamak istercesine onlara bakıyorlardı. Müjgân, dayanamayıp sordu,

-Ayol, neden sustunuz? Birşey söyleseyenize..

Kalabalık hep birden başını en yaşlı dost Hacer Hanım Teyzeye çevirdi. Sen söyle der gibi.

Hacer Hanım, bir iki yutkundu;

-Nasıl desem, Müjgânım kızım? Senin analığı iki ay önce kaybettik evlâdım. Başınız sağolsun.

-Müjgânın dudakları oynadı, birşey söyleyemedi. Gözleri doldu, boğazı düğümlendi, eşya sandığının üstüne oturdu kaldı.

İsmail Hakkı eliyle Müjgânın siyah saçlarını okşayarak teselliye çalışırken,

-Peki, Kemal? Kemal ne oldu? Ona kim bakıyor?..

Kâtibin Celâl konuştu.

-Kemal, marangoz Mehmet Ustanın yanında yine. Kalfa oldu.. Şimdi neredeyse gelir.

-Ya kiracılar, çıkmadılar mı?

-Hayır çıkmadılar. Kemal söylemiş, gelecekler ama tarihi belli değil diye. Biz de bilmiyorduk bugün geleceğinizi Hakkı Bey amca. Fakat nasılsa gelecektiniz, onlar adam olsalar çıkmaları lâzımdı.

-Eee.. Ne olacak şimdi?

-Valla bilmem.. Hem Kemale, biz şimdi onikibuçuk liraya nerde ev buluruz demişler.

Kimse konuşmuyor, konuşamıyordu. Ne desinler di? Üvey de olsa çocukluğunun en zorlu hasta günlerinde dört elle sarılan ve ona sonsuz bir ihtimamla bakan analığı ölmüştü Müjgânın. Arkasında, aynı babadan olan öz kardeşi Kemali bırakmıştı. Kapının önüne yığılan bu eşyalar ne olacaktı? Kendileri ne olacak, nerede barınacaklardı?

Şevket Ustanın vaktiyle bahçenin alt ucuna yaptığı, ahşap bir bağ evi vardı. Kemalle annesi Eminanın orada yaşamışlardı. Girişte bir sofa, sonra gayet büyük bir oda, bahçede bir helâ ve mutfak!.. Boludaki deprem barakalarından biraz daha derli toplu ve daha büyükçe bir yerd. Elektriği de yoktu. Herkes kendince bir çare arıyor ama çözüm bulamıyordu. Sessizliği bozan, bir çocuk oldu.

-Kemal Abi geliyor..

Bütün bakışlar Etemefendi yoluna çevrildi. Kemal uzaktan kalabalığın ne olduğunu anlamış gibi adımlarını sıklaştırdı, sonra koşar adımlarla Müjgânın kollarına atıldı.

-Ablam..Hoşgeldin.

Bir müddet sarılıp, sessizce ağlaştılar. Sonra teker teker ötekilerle kucaklaştı Kemal. Hava kararmak üzere ve serinlik iyice artmıştı. Kulübe dedikleri bağ evine taşınmaktan başka yapılacak birşey yoktu.

Duvarlarda asılı iki gaz lâmbasının loş ışığında büyükler dertleşirken, çocuklar uzun ve yorucu yolculuktan kurtulmanın rahatlığı ile yer yataklarına serilip kaldılar.

Altı ay gibi uzun bir süre, tüm ailenin kışı tek oda ve sofadan ibaret bağ evinde, küçük bir odun sobasıyla geçirmesi kolay olmadı. Evi hergün dolduran eski dostlar, ailenin en büyük teselli kaynağı oluyorlardı. Müzik ve neş'e dolu günler, geceler birbirini kovalıyordu. Defalarca yapılan ikaz ve ricalara aldırmayan kiracılara sonunda, Bülent ve Sermet kapıya dayanıp gözdağı vermek mecburiyetinde kaldılar. Bu iki babayiğit delikanlının sabırlarının tükendiği, konuşmalarından belliydi. Verilen üçgün sürenin sonunda apar topar evden çıktılar. Ön bahçedeki iki katlı evine taşınan aile kendilerini sarayda hissedercesine rahatladılar. Müjgân, kilitleyerek kiracılara teslim ettiği pianosuna kavuşmanın sevinciyle her akşam toplanan konukomuşuya müzik ziyafeti çekiyordu.

Erenköyde bağ kulübesinin önünde
Ayaktakiler: Sermet, Müjgânın üvey annesi Emine nine, Bülent,
ortada Özcan, oturanlar Suna ve Gönül.

İsmail Hakkı, Kadıköy Maliye Şubesine şef olmuştu. Onyediyıl binbir zorluklarla ama yılmadan usanmadan, namus ve şerefiyle devletine ve milletine hizmetle bunu hak etmişti. Fakir Devletin ödediği maaşla hiçbir zaman ayın sonunu getirememişti. Yine getiremeyeceğini biliyordu. Akşamları evine getirdiği, bir iki ticarethanenin özel defterlerini tutarak ailesine az da olsa ek bir gelir teminine çalışıyordu. Bülent, Denizyollarında görev alarak, gemi elektrik zabitanı olmuştu. Çatık kaşları, zekâ dolu bakışları, boyubosu ve yakışıklılığının yanında denizci elbiseleriyle bir başka güzel olmuş, Erenköyün kızları da peşinden ayrılmaz olmuşlardı. Sermetin simsiyah dalga dalga saçları, hilâl biçimindeki kaşları ve siyah uzun kirpiklerinin çevrelediği yemyeşil gözleri ile güzelliğini ve uzun boyunu görenler, Türkiyenin Robert Tayloru diyorlardı. Gönülün güzelliği, küçüklüğünden beri dillere destandı. Suna ile Özcan güzelliklerini

daha çok anneden almışlardı. Yüz hatlarıyla Müjgâna en çok benzeyen çocuklarıydılar.

Akşam yemeklerinden sonra musikî faslı başlıyor, anne Müjgân pianonun başına geçiyor, Gönül, biraz biraz anneden öğrendiği kemanı ile ona eşlik ederken Sermet, eline aldığı defle Suna ile birlikte hanendelik yapıyorlardı. İlk okulu bitiren Özcan da yaşından beklenmeyen bir ustalıkla onlara katılıyordu. Deniz seferlerinden döndüğü geceler Bülent de bu fasıllara katılabiliyordu. Ailenin her ferdi annelerinin izinde gitmeye çalışıyor, evdeki piano, keman, ut, akordeon, mandolin ve defle çalışmalar yapıyorlardı. Müjgân, en küçük oğlu Özcan'da ayrı bir kabiliyet seziyor, ona her fırsatta keman ve piano öğretmeye çalışıyordu. Özcan, ben tanbur çalmak istiyorum diye diretiyordu. Hâlbuki evde tanbur da yoktu, çalan da. Özcan'a bu ilham nerden geldi diye düşündü Müjgân ve sonra anladı. Anadolu'da geçen günlerden itibaren, her müzikli toplantıda Tanburi Selâhattin Pınarın eserlerini çalıp, söyleyen sonra, musikî cemiyetlerindeki çocukluk hatıralarını anlatıp Özcanın kulağını ve gönlünü dolduran kendisi değil miydi? Özcan, ilk okul sıralarından beri yazdığı şiirlerini, bir gün Selâhattin Pınar gibi melodilerle süsleyeceği hayalini, küçük bedenine sığamayan müzisyen ruhunda her zaman saklıyor ve bu içli bestelerin ancak içli bir enstrüman olan tanburla dile geleceğine inanıyordu.

Erenköy gibi bir dünya cennetinde yaşamak, güzel san'atların ve özellikle musikînin içinde olmak demekti. Havagazı lâmbalarıyla aydınlanan romantizmin aynası sokaklara, binbir çeşit çiçek kokusuyla birlikte, her evden ayrı bir müzik sesi yayılırdı. Erenköyün değerli üstadlarından biri olan bestekâr Yesarî Asım Ersoy, Erenköyü en kısa cümle ile tarif ediyordu.

-Erenköye, hâşâhuzurdan bir merkep bağlasanız, ya müzisyen olur, ya şair...

Erenköylü, kendi eğlencesini kendi yaratıyordu. Cumartesi geceleri Halk Odasında muhitin kabiliyetli genç müzisyenleri, yine kendi aileleri ve semt sakinlerinin oluşturduğu topluluğa konserler

verirlerdi. Küçük Enis udu, Müjgânın talebesi Büyük Enis kemanı, Küçük Enisin kardeşi Çetin kanunu, Muzaffer Gülek, Hafız Reşat Beşer, Hafız Mustafa ve Sermetin defî ve sesiyle icra ettikleri fasıl ve solo programları ilgi ve takdirle dinlenirdi. Her cumartesi geleneksel hale gelen bu musikî âlemlerini anne ve babaları ile izleyen Gönül, Suna ve küçük Özcan zevkten mest olurlardı. Suna, Halk odasında veya radyoda dinlediği şarkıları, usûl vurarak enfes bir yorum ve yakıcı sesiyle okuduğu zaman, dinleyenler ağlardı. Özcan da fırsatı kaçırmayıp, eserleri ablasından olduğu gibi meşk ediyordu tabî. Anne Müjgân, çocuklarına da musikî aşkını ve ruhunu aşılamış olmanın gururu ve zevki içinde uçuyordu.

-Musikî insan ruhunu yüceltir. Musikî en iyi arkadaştır. Elimde kemanım olmasa, onyedî yıl nasıl geçirdi Anadolu da?.. Canınız sıkıldığı zaman şarkı söyleyin, saz çalın avunursunuz, diyordu..

İsmail Hakkının zaman zaman tutan ülser sancılarının dışında, günler neş'e içinde geçip gidiyordu. Bir iki defasında Numune Hastahanesinde de yatıp, tedavi görüp çıkmıştı. Verdikleri devamlı perhizden mi nedir çok zayıflamış, o uzun boyu ile dal gibi olmuştu.

Gönül bahçe duvarının üzerine oturmuş, hanımelinin mis kokulu çiçekleri arasından sokakta oynayan çocukları seyrediyordu. Karşı evin önündeki ıhlamur ağacına yaslanmış, dikkat ve hayranlıkla kendisini süzen delikanlıyı neden sonra farketti. Acaba o mu diye dikkatlice bakınca, yüreği ağzına gelecek gibi oldu. Duvardan atlayıp, koşa koşa annesinin yanına geldi.

-Anneciğim, onu gördüm, vallahi o, tanıdım diye bağardı..

-Kim kızım o dediğin?

-Nihat anneciğim. Nişanlım Nihat.

-A kızım, ne nişanlısı? O beş yıl önce yaşanan bir felâket gecesinde, halanın bize yaptığı bir emrivâkî idi. Beş yılda neler olup bitti? Adam Avrupada idi, diye Gönülü teselliye çalıştı.

Gönül, çocuk denecek yaşta bir gecelik nişanlı olmanın ruhundaki saf heyecanını yeniden duymuş ve günlerce yemeden içmeden kesilmişti. Anne ve baba onun bu haline çok üzüldü, ne yapacağız diye dertleşip kara kara düşünüyorlardı.

Bir gün, iki bahçe yukarıdaki köşkten Fehime Hala, yanında irikiyım esmer bir hanımla çıkageldi.

-Yahu, bu adam İngiltereden döndü. Bu kızı seviyor, istiyor. İşte ablası da yanımda. Yapmayın, günahdır, diye diretiyordu.

Gönülün de fikrini alan anne baba başka çare bulamayıp, kızlarının hergün böyle gözlerinin önünde erimesini görmektense pekiyi dediler.

Suna, Lâmia Müjgân ve Gönül

EVLAT HASRETİ

Nihat, yüksek makine mühendisi olarak Ankarada görev almıştı. Kadıköy evlendirme memurluğundaki nikâh töreninin ertesi gün Gönülü alarak, Ankaraya hareket ettiler. Haydarpaşa

garında tüm aile ve yakın dostların, Gönülü uğurlamaları pek hazin olmuştı. Kızını küçük yaşlardan beri, hep hastalıklar ve büyük uğraşlar vererek yetiştiren ve aşırı düşkün olan İsmail Hakkı'yı, herkes ayrı sözlerle teselliye çalışıyor ama fayda etmiyordu.

-Ben, kızımı bir daha göremem, diye elindeki mendilin ıslanmamış yerlerini arayıp, kan çanağına dönmüş gözlerini tekrar tekrar siliyordu. Bu ağlamalar, İsmail Hakkı işten dönüp Gönülün sofradaki yokluğunu hissettiğinde, her akşam yeniden başlıyordu. Evden gelin değil, sanki cenaze çıkmıştı. Evden ilk ayrılan çocuğunun hasretini içinde gizlemeye çalışan Müjgân, eşini teselli için ne mümkünse söylüyor, yapıyordu.

1948 Yılı devamınca İsmail Hakkının hasret dolu gözyaşları dinmek bilmedi. İstanbula gelişinden beri kilo veren İsmail Hakkı kızının gidişinden sonra iyice erimiş, bir kuru dala dönmüştü. Mîde sancıları da gittikçe artıyor ve sıklaşıyordu. Damat Nihata mektuplar yazıldı.

-Babamız hasta, Gönülü birkaç günlüğüne de olsa gönder, diye ricalar edildi.

Aşırı kıskanç bir mizaca sahip olan Nihat,

-Numara yapıyorlar, seni özledikleri için diyerek, Gönülün gözyaşlarını görmezlikten geliyordu.

Gerçekte İsmail Hakkı akşamları işten gelirken, bahçe kapısından eve sallana sallana yürüyor, iki lokma yemeği anne ve çocuklar hatırına yiyip, kendini yatağa zor atıyordu. Rengi günden güne sararıp gidiyordu.

-Müjgân düşündü taşındı, kararını verdi. Gidip, babanın durumunu anlatıp, kızı Ankaradan bizzat alıp gelmeliydi. Sermet, Bandırmada askerliğini sürdürüyor, Bülent Karadeniz seferindeydi. Suna ve Özcanla konuştu.

-Babanızla kalıp, ona ve kendinize bakabilir misiniz? Ben Ankaraya gidip, ablanızı getireceğim.

-Tabî anneciğim, ben yemekleri ev işlerini yaparım, Özcan da çarşı işlerini.

Müjgân, ertesi sabah Haydarpaşadan trenle yola koyuldu. İsmail Hakkının da bu kararla bir an gözlerinin içi güldü.

EVİN DİREĞİ

Günlerden cumartesi, Nisan 1949.. Suna sofrayı hazırlamış, Özcanla birlikte babalarının yarım günlük mesaiden eve dönmelerini bekliyorlar. İkinin de gözleri, Sermetin askere gitmeden önce evden bahçe kapısına kadar diktiği yüzlerce kök beyaz zambakların arasındaki bahçe yolunda. Tren ve geliş saati her zaman belli olan ve hiç şaşmayan İsmail Hakkı, birbuçuk saat gecikmeyle bahçe kapısını açıyor. Fakat, ne o?..Kapıya bir an tutunup, sendeliyor. Adım atacak hali yok sanki. Suna ile Özcan evden fırlayıp babalarının iki koluna yapışıyorlar.

-Babacığım, ne oldu? Yine hastamısın?..

-Yok, yok çocuklarım, yorgunum o kadar. Siz beni merak etmeyin, yukarıda biraz uzanacağım. Yemeğinizi yiyin güzel güzel bakayım.

Ondört yaşındaki Özcan ve Onaltı yaşındaki Suna?. İkisi de her zamanki gibi gelip geçici birşey diye düşündüler. Arada bir yukarı çıkıp bakıyorlar, rahatlamış herhalde ki uyuyor babaları.

Güneş batmaya az bir zaman var. Arka taraftaki çamların ardında bir kor gittikçe kızılışarak kaybolmada. Sanki, çamlar alev alev yanıyor. Bahçe kapısının sesiyle başlarını döndüren Suna ile Özcan sevinçten uçacak gibi oluyor ve denizci elbiselerinin içinde bütün yakışıklılığı ile çıkagelen Bülenti karşılamak için biribirleriyle yapışıyorlar.

-Babamız nerede çocuklar?

-Hasta, yukarı odada yatıyor.

Bülent basamakları ikişer ikişer çıkıyor ve babasının solgun, melûl bakışlarıyla karşılaşılıyor.

-Babacığım noldu sana?

-Biraz yorgunum oğlum, merak etme.

-Olmaz babacığım, ben şimdi doktoru alıp geliyorum.
Dr. Sabahattin Bey, ilaçlarına devam etmesini ve dinlenmesini söyledi.

Özcan, gecenin kaçı olduğunu kestiremediği bir saatte Bülent'in sesini ve omzuna dokunan elini hissederek gözlerini açtı.

-Kalk kardeşim.. Hemen karakola koşarak git. Numune Hastanesinden acele bir ambulans göndersinler. Babamızı götüreceğiz.

Acil işler için telefon gerektiğinde karakola koşmaktan başka çare yoktu. Ambulansın gelişi birbuçuk saati buldu. Bülent, iki ev yukarıdaki halası Fehimanımı da uyandırmıştı. Birlikte ambulansa bindiler. Sarsılmasın diye başını kucağına aldı babasının. İsmail Hakkının midesini dolduran kan, ağzından akmaya başlamıştı. Bülent'in gemici kaputu ve yerler kan içinde kalmıştı. Haydarpaşa tren köprüsünü geçtiler.

-Babacığım, geldik hastahaneye. Birşeyin kalmayacak diye, elindeki mendilin temiz tarafı ile bir kere daha ağzını sildi ve yanağını öptü babasının.

İsmail Hakkı, son bir gayretle gözlerini araladı ve fisıldadı.

-Annen ve kardeşlerin sana emanet. Onlara iyi bak..

Koluna takılan serumu alamamış, kıskanç damat Nihat yüzünden sevgili kızı Gönülünü dünya gözüyle bir kerecik daha görememiş, üstelik bu yüzden, ona altı çocuk vermiş vefakâr ve cefakâr eşi Müjgânına son yolculuğunda veda edememiş, asker oğlu Sermetine hasret bir babanın kalbi elliüç yaşında ebediyen durmuştu.

Yirmibeş yaşına kadar aile çevresinde böyle bir acıyı yakından tatmamış olan Bülent ne yapacağını şaşırıp kalmıştı. Sabahın ilk ışıkları ile geldiği mahallede, büyüklerden birkaçının kapısını çaldı. Hepsi, büyük bir üzüntü ile seferber oldular. Cenaze bir gün bekletilecek, Ankaraya Müjgân ve Gönüle, Bandırmaya Sermete telgraf çekilecekti. Hiç değilse son yolculuğunda bir babanın hasret gittiği aile fertleri cenazesinde bulunmalıydı.

Sermetin komutanlığı derhal izin vererek, onu yola çıkardılar. Ankaraya çekilen telgrafi eline alan Nihat şaşkına döndü. Şimdi ne diyecek, ne yapacaktı? Anne Müjgân, ayaklarına kadar gidip babanın hastalığının ciddiyetini anlattığı halde, kızlarını göndermekte düne kadar halâ direniyordu. Düşündü, taşındı, sonunda bir plân buldu.

-Valide hanım, benim birkaç gün iznim var, hep beraber İstanbula gidelim.

Anne kız, bu ani değişikliğe bir anlam veremediler ama bir anda sevince boğuldular. Acele bilet alıp, ilk trene bindiler. Tren Gebzeye yaklaştığında durumu Müjgâna anlattı. Müjgân, beyninden kurşun yemiş gibi oldu. Nasıl olmasındı ki? Evinin direği yıkılmış, gitmiş. Son nefesinde yanında bile olamamıştı. Gönüle ne söyleyeceklerdi?

-Trenden inince, Numune hastahanesine gideceğiz Gönülcüğüm. Baban rahatsızlanmış. Orada yatıyor, dediler.

Hastahanenin kapısında arabadan indiler. Bahçeden içeri doğru yürürken, Erenköylü komşulardan bir gurup karşıladı onları. Bu kalabalığa bir anlam veremeyen Gönüle elini uzatan Muhtar Zeki Bey,

-Başın sağolsun kızım, deyince

Kızın bütün vücudu kasıldı, gerildi, dilini yutacak gibi bir ses çıkardı ve yere düşerken son anda tuttular. Kendine geldiğinde,

-Babacığım., Babacığımı göreceğim diyor, başka söz söyleyemiyordu.

Ya Müjgân? O da görecekti tabî.. Gördüler.. Morg odasında, soğuk mermer taşların üzerinde, gözleri yarı aralık, sanki hasret kaldığı sevdiklerini ölümünden sonra bir kerecik daha görebilmek için.!

Solda oturan İ.Hakkının kardeşi Şükrü, İsmail Hakkı
Lâmia Müjgân ve beş çocukları
(Bolu, 1936)

CENAZE

Erenköydeki tüm dükkânlar kapılarını kapatmışlar, herkes tren istasyonundaki Zihni Paşa Camî ve bahçesini hıncahınç doldurmuştu. Birbirilerine anlatıyorlardı;

-İsmail Hakkı Bey, ne kadar dürüst ve namuslu bir devlet memuruydu.

-Herkese her zaman iyilik yapar, karşılığında hediye bile kabul etmezdi.

-İşte, bu namuslu memurların vatanseverliğiyle bu fakir devlet ayakta kaldı.

Küçük Özcan, babası hakkında konuşulanları bir daha unutmamak üzere, gözleri yaşlı içine sindirmeye çalışıyordu. O kadar ki; her yerde, her zaman;

-Ben, maliyeci İsmail Hakkı Beyin oğluyum diye, göğsünü kabartarak bağırabilecek ve babasına toz kondurmayacaktı.

Kasap Mustafendi, dükkânını kapatıp gitmemek için vergi evraklarını sabah trene giden İsmail Hakkı Beye vermişti. Akşam dönüşünde, elinde koca koca bir et paketiyle teşekkür etmeye kalkışınca, nasıl terslemişti onu Özcanın babası?

-Hediye de rüşvetten farksızdır. Bir daha sefere dükkânını kapat, evraklarını al, gel, işlerini kendin hallet..

Eski İstasyondaki Tahirin sinemasına götürmüştü Özcanı, sınıf geçme mükâfatı.. Rüşumsuz bilet kesti diye, nasıl zabıt tutup, sinemacıya ceza yazmıştı Özcanın babası?..

Sünnet olduğunda, Özcanın koluna kendi saatini çıkarıp takan ve yıllarca saatsiz kalan, Özcanın babası değilmiydi?..

Cenazeyi arabaya vermedi, Erenköylüler. Omuzlarda taşıyacağız diye directiler. İmamın arkasında Hafız Reşat Beşer, hafız kemanî Büyük Enis ve birçoğu. Dualar, ilâhiler, kasideler.. Öğle namazında Erenköyden kalkan cenaze Sahra-i Cedite gelirken ikindi yaklaşıyordu. Kalabalığın önünü kesen bir büyük topluluk ve câmi erkânı, geçit vermediler. İkinci bir cenaze namazı

da orada kılındıktan sonra, Sahra-i Cedit kabristanına, ebedi istirahatgâhına verildi İsmail Hakkı...

Müjgân, aşağı odanın camının arkasından, her akşam üzeri gelecekmiş gibi, bahçekapısından İsmail Hakkıyı gözlüyordu. Çocukları üzülmesin diye, gözyaşlarını içine akıtıyordu.

-Müjgân Hanım, ölenle ölünmez, Allah betlerinden saklasın diyenlere,

-Evimin direği, çocuklarımın babası, yirmialtı yıllık kocam herşeyim gitti. Diye inliyordu.

Gönül, başka türlü isyan ediyordu.

-Bu adamın yüzünden ben de annem de babacığımı dünya gözüyle bir daha göremedik. Babamla biribirimize hasret kaldık. Lânet olsun böyle kocaya, böyle evliliğe.. Kat'iyen, bir daha ona ve Ankaraya dönmem.

İki ay süren çabalardan sonra Gönül, ailenin babasından sonra zorlaşan yaşantısına kendi yükünün eklendiğini düşünerek, nedamet hisleri ile gelip gidip yalvaran kocası Nihatın ısrarlarına bir de etraf büyükleri eklenince, istemeye istemeye yeni adresleri Konyaya, yola koyuldu.. Nihat söz vermişti!.. Hiç değil se, üç dört aydabir onu İstanbula, ailesiyle özlem gidermeye gönderecek veya kendi getirecekti.. Her seferinde bir bahane uydurarak, Gönülü oyalamaya çalışırken birbuçuk yıl daha geçti. Babasının ölümünde başlayan nefret duygularının tohumları günden güne büyüyen Gönül, sonunda isyan etti.. Bavullarını alarak, Nihatın işte olduğu bir anda Konyadan otobüse bindi. Birkaç gün sonra Erenköye gelen Nihatın yalvarmaları, artık para etmiyordu. Genç kızlığının başlangıcında, büyük hayallerle sevdiği ve yıllarca unutamadığı erkeği, onun ileriye dönük bütün ümitlerini kırmış, yok etmişti. Ailesinden kopartmaya çalışmıştı. Ailesinin tüm fertleri, onu nasıl farklı sevmişlerdi?. Anne babası ve kardeşleri onu bir gün kırmamışlardı. Evlilik, tüm özgürlüğünü de alıp götürmüştü. Bir komşu veya arkadaş ziyareti yasaktı. Çarşı pazara yalnız çıkamıyordu. Evlilik denen bu esareti, sevgisinin verdiği sarhoşlukla ilk zamanlar anlayamamıştı. Şimdi biraz daha

olgunlaşmış, hislerinin esîri olmaktan kurtulmuştu. Kaybettiği evlilik yıllarından daha uzun bir zamanın, önündeki yaşamda onu beklediğini görebiliyordu.

Gönülün üzerindeki hükümranlığını ve güvenilirliğini yitiren Nihat, hırsından çılgına dönmüştü. Birkaç gün sonra Erenköye Konyadan gelen bir sürü karton kolilerden çıkan, tüm giysilerinin herbirinin üzerinde kalın fırça ile ‘KAHPE’ yazılarını gören Gönül, nasıl biriyle evlendiğini daha iyi anlamıştı...

Sermet, izni bitince boynu bükük kıt'asına döndü. Bülentin durumu daha bir karıştı. İzmir seferlerinde gemide tanıştığı bir ailenin tek kızı olan güzel Sevil'i ne yapacaktı? Resimlerini gösterip, annesinin babasının onaylarını almıştı. Kızı ve ailesini onlara uzun uzun anlatmıştı. İlk İzmir seferinde Müjgânla gidip, kızı isteyeceklerdi. Şimdi, ilk sefer İzmirdi. Ailenin geçim derdine düştüğü bu günlerde, geçmişteki tatlı hayalleri tazelemeye imkân mı vardı? Ne demişti babamız İsmail Hakkı Bey?..

-Annen ve kardeşlerin sana emanet.

Ailenin büyük erkeği Bülent, yüklenecekti babanın yükünü sırtına. Babanın vefatının ertesi gün;

--Özcan kardeşim, bakkal İzzetten bir ekmek al diye gönderdiğinde, bakkal İzzet,

-Ekmeği vereyim ama babanızın borcu var, onu kim ödeyecek, sözüne alınan Özcan ağlaya ağlaya eve gelip, Bülente olayı anlatmıştı. Bülent, derhal borcu kapatıp,

-Bir daha o bakkala gitmeyeceksin, ayaklarını kırarım, demişti. Özcan, mahallede tek olan bakkal İzzete gitmemek için, Erenköyde oturdukları sürede, en küçük ihtiyaç için üçbeş misli yol giderek, istasyon çarşısına inerdi..

Soldan:Özcan, Gönül, İ.Hakkı, Bülent, Suna ve
oturan Lâmia Müjgân

YIKILAN SEVGİ VE BÜLENT

Ege Gemisi, batan güneşin guruptaki renk cümbüşünün sulara düşen aksini yara yara İzmir Limanına girdi. Sevil, teyzesi ve yanında bir hizmetkâr kadınla geminin yanaşmasını heyecanla bekledi. Bülent gemiden indiğinde bir çığlık koparıp, koşarak boynuna sarıldı ama her zamanki sıcaklığı göremedi.

-Bülentim, birşey mi var, bir tuhafısın. Hani annenle geliyordunuz?

-Evinize gidelim Sevil. Lûtfen evde konuşalım.

Sevil için, sebebini anlayamadığı bu sessizlik, yol uzadıkça uzadı.

Ailenin tüm fertleri, çiftlik evlerinin büyük şömineli salonunu doldurmuşlardı, Bülenti dinlemek için..

-Babamı kaybettim, diye söze başladı Bülent. Boğazı düğümleniyor, tıkanacak gibi oluyordu.

-Annem ve kardeşlerime bakmak zorundayım. Ailede benden başka eli ekmek tutan yok. Alıp, evlenip Sevil de perişan mı edeyim? Babamızın, ayrı ayrı birçok yerde hizmetleri var. Bakalım, arkadaşları uğraşacaklar. Otuz yıllık hizmetini çıkarabilirlerse, anneme ve kardeşlerime birkaç kuruş maaş bağlanır. Onunla da ne yaparlar ki?

-Oğlum Bülent, dedi Sevilin babası.. Anneni ve kardeşlerini al, gel İzmir'e. Bak, çiftliklerimiz, mağazalarımız var, bir sürü. İstedğin birinde istediğin işi yap. Ailene de Seville de gül gibi bakarsın burada.

-Yapamam.. Karımın veya ailesinin yardımları ile kuracağım bir hayatın istikbaldeki ceremesi, ben ve ailem için belki daha ağır olur. Ayrıca bu, bir yaradılış ve prensip meselesi.

Söylenenlerin ve söyleyenlerin hiçbiri Bülenti etkileyemedi. Kafasında tek düşünce vardı. 'Annem, Kardeşlerim'...

Ege Gemisi yükünü almış, yolcuların artakanları yakınları ile vedalaşıyor, sonra yukarı güverteye çıkıp rıhtıma el sallamak

için yerlerini alıyorlardı. Bülent de öyle yapıyordu her seferinde, gemisi İzmirden ayrılırken. Küpeşteden el sallıyordu Seville, gözden kaybolana kadar. Sevil için, geminin gelişi ne kadar güzel ve heyecanlı ise, gidişi o kadar hüzünlü olurdu. Masum ve güzel yüzü kederli bir ifadeye bürünür, kirpiklerini ıslatan yaşlar, yanaklarından dudaklarının kenarına süzülür, bir yandan mendiliyle silerken, bir yandan gülmeye çalışır, rıhtımdan herkesten sonra ve gemi ufukta tamamen kaybolunca ayrılırdı.

Yarım saat vardı geminin kalkmasına. Bülent, kamarasına kapanmış, geminin İzmirden ayrılışını bile görmek istemiyordu. Kimle vedalaşıp, kime el sallayacaktı? Bir yıldan fazla bir zaman, ne hayaller kurmuşlardı birlikte. Evleneceklerdi.. Dış hatlarda sefer isteyecekti Bülent. Balayına gidecekler, Avrupa ülkelerini gezeceklerdi. Sonra İstanbula yerleşecekler, tüm sevdikleri birarada olacaktı Bülentin... Şimdi o sevgi yumağı çözülmüş, kalbinin bir parçası ebedîyen burada kalıyordu..

Kamaranın kapısı hızlı hızlı vurduğunda Bülent, acıya dönüşen tatlı hayallerinden silkelenip, ayağa kalktı, isteksizce kapıyı açtı. Sevil kamaranın ortasına, yere attı kendini.

-Beni de götür Bülent, ne olursun. Sensiz yaşayamam ben. Ne olacaksak beraber olalım.

Hıçkırık ve gözyaşlarına boğuluyordu bunları söylerken. Arkasında biri kadın, diğeri erkek iki hizmetkâr, özür diler gibi ve şaşkın bakıyorlardı.

-Evden kaçtı, peşinden zor yetiştik, mânî olamadık dedi, bir tanesi.

Bülent, kollarından tutarak kaldırdı sevil. Gözlerini sildi parmaklarıyla. Koltuğa oturttu.

-Bak, Sevil.. Beni iyi dinle... Seni bu kadar çok sevmeseydim, incisini düşünmez evlenirdim seninle. Bir hayat mücadelesinin içine gireceğim. Seni de peşimde meçhule sürükleyemem. Sevgimiz, böyle bir ömür sürecek. Beni anla. Sana gelip gerçekleri anlatmadan terketseydim, daha mı iyi olurdu? Seni incitmek istemedim. Severek ayrılalım.

Sevil, hizmetkârların kollarında, gemiden bütün kemikleri kırılmış bir külçe gibi çıktı. Tüm güzel rüyalarını alıp götüren Ege Gemisinin ardından, ufukta hiç görünmeyene dek baktı, baktı.. Elini kaldırıp sallayamadan, gülümseyemeden, güzel gözleri dolup dolup boşaldı. Ses çıkaracak hâli bile kalmamıştı. Yalnızca, imbat yelini karşılamağa çalışan minicik yapraklar gibi, tirtir titriyordu.

Tüm güzel hayallerini İzmire gömen Bülentin çilesini yüklenmiş, kabaran dalgalara baş vura vura yol almağa çalışıyordu Ege Gemisi.. Ruhu İzmirde kalmış, cesedi İstanbulla gidiyordu sanki Bülentin. Akşamın alaca karanlığı, Ege Denizinin maviliğini de alıp götürmüştü. Bülent, geride bıraktığı umutsuz aşkı ile ileride yükleneceği görev ve mes'uliyetlerin arasında sıkışıp kalmıştı yatağında. Günlerdir çare bulamadığı problemlerinin yarattığı uykusuzluk, külçe gibi yıkılan bedenine bir an galip gelmiş, farkında olmadan içi geçivermişti. Ama uzun sürmedi. Karnına üç damla soğuk su damlamış gibi doğruldu yatağından. Eliyle karnını yokladı. Tuvalet ihtiyacı duyarak kalktı, zar zor birkaç damla yaptı. Yeniden yatağına uzandı. Onbeş yirmi dakika geçmiyor, aynı olayla tekrar tekrar tuvalete taşınıyordu. Gemi, henüz Çanakkale Boğazına girmemişti bile. İstanbulla o gün öğleden sonra varabilecekti. Bülent, her idrara çıkışında kendini daha halsiz hissediyor, karın ağrıları dayanılmaz hale geliyordu. Başucundaki zile basıp, kamarota, gemi doktorunu çağarmasını söyledi.

Galata rıhtımı, İzmirden gelecek yakınlarını bekleyenlerle dolmuştu. Gönül, Suna ve Özcan başka bir heyecan içindeydiler. Babalarını kaybettikten sonra yeniden sefere çıkan ağabeylerinin dönüşü, onlara çok uzun gelmişti. Evin en büyük erkeği, güvenceleri geliyordu. Sarayburnundan yorgun burnu ile suları yaran Egeyi gören kalabalık da yerinde bir dalgalandı. Kiminden 'geliyor, geliyor' diye sevinç çığlıkları duyuldu. Bücür römorklar, zorlana zorlana koca gemiyi baştan, kıçtan rıhtıma yanaştırdılar. Merdiven sarkıtıldı yukarıdan. Alt çıkışlara iskeleler sürüldü. Yolcular indi. Rıhtım sarmaş dolaş özlem giderenlerle

kaynaşırken, gemi zabitanı inmeye başladı. Aralarında Bülenti göremeyen Gönül, iskeleden gelen çarkçıbaşına doğru koştu.

-Bülent ağabeyim çıkmadı, merak ettik..

-Biraz rahatsızlandı kızım, şimdi getirecekler.

Geçmek bilmeyen kısa bir bekleyişten sonra iki görevlinin taşıdığı sedye ile Bülenti gemiden çıkardılar. Gönül, Suna, Özcan ne yapacaklarını şaşırılmışlar, ağabeylerine sarılıp sarılıp öpüyor, ağlaşıyorlardı. Gemi doktoru yanlarına gelip, tetkik için Deniz Hastahanesine yatıracaklarını söyledi. Arslanlar gibi vedalaşıp, evinden ayrılan Bülent, sedye içinde Deniz Hastahanesine taşındı.

Müjgân, çocukları evde birbirine emanet etmiş, bir sandalye tepesinde geceyi gündüze ekleyerek, doktorların teşhis ve tedavilerinin bir an evvel olabilmesi için durmadan, Allaha yalvarıyordu. Kocasının taze acısı üstüne, oğlunun nedeni bilinemeyen hastalığının kederi düğümlemişti. İki buçuk ay, her türlü tahlil ve tetkikler yapıldığı halde hastalığa isim konulamadı. Sinirsel de olabilir, zamanla geçer dediler ama evinde annesinin bütün ihtimam ve şefkatiyle bakılan Bülent, karnım barsaklarım diye hergün, her an kıvranıyordu. Aile dostu doktorların aracılığı ile Aşağı Guraba hastanesine yatırılan Bülenti, röntgen ve tetkikler cevap vermese bile ameliyata karar verdiler. Açtılar karnımı ve yirmi altı koca dikişle boydan boya kapattılar. Hiçbir şey bulamadık dediler. Ameliyat sonrası, daha da kötüydü. Hasta ameliyatta mikrop kapmış, septisemi olmuştu. Komaya girince, umumî koğuştaki diğer hastalar görmesin diye paravana ile çevirdiler etrafını. Doktorlar pek te ümit vermiyorlardı. Müjgân, üzüntü ve sıkıntıdan vücudunda çıkan, ağrısı dayanılmaz 'zona' yaralarına aldırmadan, tahta sandalyenin üstünde geceli gündüzlü yirmiki gün, elinden geleni yaptı. Allah, bir ananın bu çırpınışlarını herhalde karşılıksız bırakmadı ve büyüklüğünü gösterdi. Hayata yeniden dönen oğlunu, evine getirdiğinde kardeşlerine teslim edip, iki gün iki gece nasıl uyuyabildiğini sonradan kendi de hatırlıyamıyordu..

İsmail Hakkının yokluğundan sonra, Bülentin bakımına muhtaç olan aile şimdi daha da zordaydı. Yeniden işine dönmesi için sağlığına kavuşmasından başka çaresi yoktu Bülentin. Varlıklı akrabalar, İsmail Hakkının ölümünden kısabir süre sonra ayaklarını kesmişler, görünmez olmuşlardı.. Elinde kolunda ve evinde mümkün olanları sırasıyla satıp, çocuklarının bakımını zar zor idare eden Müjgân, daha sonra ne yapacağını düşünemiyor, bilemiyordu. Kocasının hizmet yıllarının toparlanıp, maaş bağlanabilmesi için, eski arkadaşları uğraştılar ve on ay sonra ayda otuz lira maaş bağlandı aileye.. Bununla otuz kuruş olan ekmekten üç tane alınabilirdi günde ancak.

Bütün ümitler, askerliği bitmek üzere olan ikinci erkek kardeş Sermete bağlanmıştı. Sermet, anneye çok düşkün ve saygılı, aileye bağlı çok hassas bir çocuktur. Askerlikten önceki görevi olan Ankara Defterdarlık Veznedarlığına müracaatı kabul olundu. Ankaraya giderek, hemen işine başladı. Eski baba dostları Cevat Abiler de Sermeti evlerine alıp, otel veya ev kirasından kurtararak çok mutlu etmişlerdi.

Bülentin teşhisi konulamayan hastalığı anneyi yıldırmamış, hangi doktora deseler, tüm maddî imkânsızlığına rağmen borç dert bulup, satıp savıp, kapı kapı dolaştırıyordu oğlunu. Hepsini ayrı bir reçete yazıyor ama hiçbirinin faydası olmadığı gibi, bu gidiş anneyi ümitsizliğe, Bülenti ruhsal bunalım ve bezginliğe sürüklüyordu. Mahalle yaşlılarından bazıları da

-Ayol, bu çocuğu bir de okutsanız, falan filan yerde şöyle derin, böyle şifa dağıtan hocalar var diye, ısrar ediyorlardı. Hans diye İstanbula yeni gelmiş bir Alman profesörden de pek sitayişle bahsettiler Müjgâna. Gittiği doktorlara on lirayı zor tedarik edebilen Müjgân, bütün kapıları çaldı ve elli lirayı toparlayıp Bülenti Profesör Hans'a götürdü. Tepeden tırnağa ilgilendi Hans. Yapılan tedavileri, ameliyatları dinledi. Sonra sordu.

-Bu çocuğun başından acı olaylar mı geçti, bana biraz da aile durumunuzu, geçirdiklerinizi anlatın.

Müjgân, olanları birbir anlattı. Profesör sabır ve üzüntüyle dinledi.

-Bu çocuğun, fiziki hiç bir rahatsızlığı yok. Yazık etmişler, boşuna kesip biçmişler. Bu çocuk üzüntü hastası, ruh hastası. Size boşa zaman ve para harcatmışlar. Gezsin, dolaşsın, hoşlanacağı yerlere gitsin, oyalansın.

Müjgân, bir daha yıkıldı. Ne zor temin etmişti o boşa harcanan doktor ve ilaç paralarını. Çok zaman evde çocuklarına bir sıcak yemek yedirememişti. Hiç birşey bulamadığı günler, bahçeden topladığı çeşitli otları kavurup, tatlı diliyle dünyanın en güzel yemeği olarak yedirmişti onlara.. Müjgân'a ömür boyu destek olan iyi kalpli ağabey Dr. Yusuf İzzettin yaşıyor olsaydı, belki her şey bu kadar zor olmayacaktı.

Karşiki Hoş Sokaktan, yaşlı ve emekli kaymakam Hikmet Beyin kızı Emel, eskiden beri Bülente yakınlık duyardı. Hastalığında daha da bir yakın olmuş, Bülenti mümkün olduğu kadar yalnız bırakmıyordu. Zaman zaman yaşlı babasının oturduğu eve götürüp, onu misafir ediyordu. Bülent de artık sağlıklı ve neş'eli günlerdeki dostların kalmadığını görüyor ve Emelin yakın ilgisine yüz çevirmiyordu. Emel, birgün Müjgânın karşısına ezile büzüle geldi.

-Galiba, ben hamileyim.

-Aman, deme kızım. Biliyorsun Bülent hasta. Ne yapar, nasıl sizlere bakar sonra?.

-Olsun, nasıl olsa iyileşecek birgün. Babamın emekli maaşı ile idare ederiz şimdilik. Bülenti seviyorum, çocuğunu da doğuracağım. Ben doğurur, ben bakarım..

Ve... Nikâh hazırlıklarına başlandı. İki gönül bir olunca Müjgân ne yapsındı zavallı?.

Tosun gibi, kendine benzeyen, çukur çeneli bir oğlu oldu Bülentin. Ergün koydular adını.

HOCALAR VE TIP

Bülent, doktorların defterini kapatmış, kendi başına hocalara ve iyi zamanında inanmadığı ve rağbet etmediği büyücülere gitmeye başlamıştı. Muskalar yazılıyor, okunup üfleniyor, sende büyü var oğlum çözmek lâzım diye cebinde kaç parası varsa alınıyor. Çözülüyor, sözde büyüler. Kim mi yapmış? Karısı tabii.

-Gideceksin oğlum, karının saçından bir tutam, ayağının topuğundan da biraz nasır keseceksin. Bir şişe suya koyup, getir onları okuyalım, hiçbir şeyciğin kalmaz.

Müjgânın ana kalbiyle yakarmaları da kâr etmiyordu artık. Söyledikçe de düşmanlığını kazanıyordu Bülent'in. Biraz daha söylerse, kafasına terlikler, pabuçlar yağıyordu çileli ananın. Sakinleştiği zaman Bülent de üzülüyor, pişman oluyordu ama evde olsun, karısının yanında olsun, kuşku ve korku yaratır hale gelmişti. Sakin ve mantıklı olduğu bir an rica etti.

-Anneciğim, elimde olmadan sizleri üzüyorum bazan.. Beni bir sinir hastahanesinde tedavi ettirsene..

Neden olmasın? Oğlu ne istedi de olmamıştı? Rahmi Duman Hastahanesi, bu iş için en iyi dediler. Sermetin yemeyip, içmeyi gönderdiği kıt kanaat maaşından ayrılan para ile yatırıldı Bülent, Rahmi Dumana.. Sabah gidip, akşam dönüyordu Müjgân Erenköyden, Bakırköye.

SERMETİN KADERİ

Vakit gece yarısı. Kurt köpeği Rintin, zincirini koparacak gibi atılıyor, kalın sesiyle mahalleyi ayağa kaldırıyordu. Hastahane yollarının yorgunluğuyla yatağa serilmiş olan Müjgân, sokak kapısına vurulan tak tak sesiyle doğruldu. Perdeyi araladı. Yüreği yerinden çıkacak gibi heyecanlanmıştı.

-Kim o?

-Benim, Müjgân abla. Postacı Suat. Sana Ankaradan telgraf var.

Ayakları dolaşılıyor, düşmemeye çalışıyordu. Telgrafi okudu, başını iki elinin arasına koydu.

-Allahım, sen artık hayırlar çıkar karşıma diye, mırıldandı..

Bir daha okudu, bir daha okudu;

-Sermet biraz rahatsızlandı. Hastahaneye yatırdık. Gelebilirsen iyi olur. Cevat Kızıltan.

Yavaşça Suna ile Özcanı yataklarından kaldırdı. Titrek bir sesle, boğulacak gibi konuşuyordu.

-Çocuklarım; ağabeyiniz Sermeti hastahaneye yatırmışlar. Ankaraya gitmem lâzım. Birkaç gün biribirinize bakın, olur mu? Hemen döner gelirim. Bana şimdi Emeli çağar evinden Özcan, hadi oğlum benim.

Emel, bir telaşla koşarak geldi gecenin karanlığından.

-Noldu? Allah hayır etsin inşallah..

Telgrafi okuyup, durumu anlattı Müjgân.

- Aman kızım, Emelciğim. Bülenti sen idare et. Çocuğu teyzenlere falan bırakıp arada hastahaneye gidigidiver. Sakın, tedavi oldu bitti sanıp, çıkartmağa kalkma.. Sunayla Özcan kendilerini idare ederler. Ben, sabah ilk vasıtaıyla Ankaraya gidiyorum. İnşallah mühim birşey değildir de çabuk dönerim.

Müjgânın yola çıkarken çektiği telgraf ellerine geçmişti. Cevat Abi ile Sermetin çocukluk arkadaşı Servet, akşamın karanlığında Ankara Garına karşılamağa gelmişlerdi. Ağlamaktan ve uykusuzluktan, gözleri kan çanağına dönmüş olan Müjgânı, trenden inerken ikisi birden kucakladılar.

-Ne oldu? Dedi Müjgân, yorgun bakışlarındaki merak ve heyecanla.

-Merak etme güzel ablacığım. On onbeş gündür iştahsız ve halsiz düştü Sermetciğim. Sizleri düşünüyor ve çok üzülyordu. Doktora götürdük. Hastaneye yatıralım, tetkik edelim dedi. O, anneme haber vermeyin üzüdür dedi ama biz, kızarsın diye sana haber verdik. Hadi şimdi bize gidelim. Bu gece dinlen.

-Olmaz öyle şey. Oğlum, Sermetim hastahanede. Ben, nasıl sizde olurum? Çabuk, beni ona götürün. Hem de çok çabuk.

Başka çaresi yoktu. Doğru hastahaneye gidip, nöbetçi doktorun iznini alıp, yanına girdiler..

-Sermetim, oğlum, yavrum benim. Bak, annen geldi.

Yüzünün her noktasını ayrı ayrı öptüğü oğlunun saçlarını okşuyor, kokluyor, hıçkırıklarını belli etmemeye çalışarak ağlıyor, ağlıyordu. Sermet iki kolunu annesinin boynuna dolamış, güzelliğinden birşey kaybetmemiş simsiyah kirpiklerinin sıralandığı yemyeşil gözlerindeki sevinci, gülümseyerek anlatmağa çalışıyordu. Yine bir kuru tahta sandalye tepesinde günler ve geceler, konacak teşhisin meraklı bekleyişinin ızdırabı ile geçiyordu. Allaha dua ediyordu Müjgân. Başka kime sığınacaktı? Cevatla Servet kendi hallerine göre, maddî yardımlarını esirgemiyorlardı. Alabildiği yiyecek ve meyvaları eliyle oğluna yedirmeye çalışan Müjgân,

-Kendi kendine bakamamış oğlum. Ben, onu elimle besler, evel Allah kısa zamanda ayağa kaldırırım diyordu.

Hastalığın adı konacaktı bugün. Eh, adı konunca da tedaviye geçilecekti elbet. Bir hafta bugünü bekledi Müjgân, yüreği çarpa çarpa.. Çoktan duracaktı yüreği, bunca acı ve mücadeleye dayanamayacaktı ama ‘Çocuklarım, diyordu. Çocuklarıma lâzımım. Babaları yok. Bir de bana bir hâl olsa, kim bakar benim yetimlerime? Kim bakardı? Kim bakmıştı? Neş’eli günlerden geriye kim kalmıştı?

Müjgânı çağırdıkları odada Cevat Abi, Servet ve üç doktor oturmuşlar, suskun başları önde, oturmasını beklediler. Herkesin yüzüne ayrı ayrı bakıyor, açıklama bekliyordu. Sonunda dayanamadı.

-Söylesenize.. Nedir Sermetimin hastalığı?. Niye hepimiz susuyorsunuz, Allah aşkınıza?

Sermetin doktoru olan yerinden kalktı, Müjgânın önünde çömelerek ellerini tuttu onun.

-Müjgân Hanım, kardeşim.. Annesiniz, hem de çok iyi bir anne ama metanetli olmağa mecbursunuz, oğlunuz için. Elimizden

geleni yapacağız, tıp olarak. Ama, size haberlerimiz iyi değil. Sermete konulan teşhis ‘LÖSEMİ’ yani ‘kan kanseri’..

Sermetin son resimlerinden biri

Koltuğunda yığılıp kalan Müjgânı, bir sürü uğraşlardan sonra kendine getirebilen doktorlar, ona sakinleştirici ilaçlar verdiler. Bir sürü telkinlerle teselliye çalıştılar. Ana yüreği nasıl teselli olur? Nasıl dayanır?

-Buda mı gelecekti başıma Ya Rabbim diye, koridorlarda sızlanıyor, oğlunun yanında gülmeye çalışıyordu.

Hasta bilmesin, çok çabuk çöker demişlerdi doktorlar. Güzel Sermetinin, ne kadar süreceğini bilmediği analık hizmetleri için, bir sandalye üzerinde geceli gündüzlü nöbet tutuyordu Müjgân. Bazen başını karyolanın demirine yasladığında, İstanbul geliyor,

Bülent, Suna, Özcan geliyordu aklına. İçi daha bir tuhaf oluyordu. Sermeti götürcekti İstanbulla ama doktorlar, gidemez, dayanamaz diyorlardı. Ne zordu çaresizlik..

Sermet ve bir komşu kızı

Müjgânın Ankara'ya gidişinden bir müddet sonra Emel, çocuğunu kucağına alıp, hastahaneye gitti.

-O, benim kocam, evde daha iyi bakarım diye, imza verip, Bülenti çıkarıp kendi evine getirdi. Hâlbuki doktorlar, bu işin erken olduğunu, daha tedavinin sürdürülmesi gerektiğini söylediler, Emele dinletemediler. Bülent evde birkaç gün zor durdu. Kafasına koyduğu meşhur hocaya okunmak için, Bandırmaya kaçtı gitti..

Suna ile Özcan, kapılarını çalan, hallerini soran bir akraba veya dost olmadığından, çoğu zaman bahçeden topladıkları sebze ve meyvelerle karınlarını doyuruyorlar, annelerine;

-Bizi merak etme anneciğim, çok iyiyiz. Sen, abimize bak diye, teselli mektupları gönderiyorlardı. Bülentin hastahaneden çıkarıldığını bile bildirmemişlerdi.

EKMEK PARASI

Özcan, ailede eli ekmek tutacak erkeğin, artık ancak kendisinin kaldığını düşünerek, çareler arıyordu küçük beyninde. Ona buna sordu, sonunda Erenköy istasyonunda en büyük bakkaliye, züccaciye ve şekerleme dükkânının sahibi Fadıl Erkoça gitti.

-Fadıl ağabey, babamın ölümünden beri çok müşküldeyiz. Okul tatilinden istifade çalışmam lâzım. Ne olur, bana bir iş verin.

-Nasıl bir iş Özcancığım?

-Bana bir bisiklet verin. Dükkânınızdan uzakta ve değişik semtlerdeki köşklardan sipariş alıp, erzaklarını götüreyim. Size de onlara da faydalı olurum.

Fadıl Erkoç, yüksek ticaret mezunu, kültürlü ve anlayışlı bir insandı. O da babasının vefatı sebebiyle bu koca dükkânın başına mecburen geçmişti. Kullanmadığı balon lâstik bisikletini, tamir ettirip Özcana verdi. Arkalığına bir küfe bağlandı. Direksiyonun iki tarafına iki kamış sepet asıldı. Kazaskerdeki Erenköy Sanatoryumundan, deniz tarafındaki Bağdat caddesine kadar her köşkten, sabah yedide elindeki deftere siparişleri yazan Özcan, akşamın yedi veya sekizine kadar taşıma işlerini sürdürüyor, Fadıl abisine hesapları hatasız olarak devrediyordu. Her defasında kendinden ağır bir yükü yola çıkan onbeş yaşındaki Özcan yorulmuyor, üstelik ayda alacağı altmış liranın heyecanı ile pedallara daha bir güçlü basıyordu. Bacakları, baldırları da bayağı pazu yapmağa başlamıştı. Kolları da öyle olsun istiyordu Özcan. Halter, barfiks gibi sporlar yapsa fena mı olurdu? Evine bakacak bir erkek, kuvvetli olmalıydı, güçlü olmalıydı.. İki tane eski, demir

su borusu buldu bahçede. Birini arka bahçedeki dededen kalma koca incir ağacının sağlam iki alt dalına bağladı. Barfiks işi tamam. Öteki demir boruya, iki büyük yuvarlak kaya buldu, günlerce uğraşıp, ortalarını delip geçirdi. Halteri de tamam oldu. Şimdi, sabahları yarım saat evvel kalkıyor, bahçede halter ve barfiks çalışıyor, gittikçe kendini güçlü hissediyordu. Bahçe sulama için kuyudan su çekerken, vaktiyle Bülent abisinin taktığı çıkırığı bile kullanmıyor, kollarıyla ipi çekmeyi tercih ediyordu. Annesine,

-İşe girdim, para kazanıyorum. Bizi hiç merak etme anneciğim, diye yazdığı mektubu, başka bir gurur duyarak vermişti postaya.

Bülent çıkageldi birgün Bandırmadan. Yanında, kendi yaşlarında, gittiği hocanın oğluluyla beraber. Hoca, sözde iyi etmek, evdeki büyüü buldurmak ve çözdürmek için oldukça para istemiş, Bülent de vâdedince hoca oğlunu da yanına takıp göndermiş. Eve gelir gelmez birer keser alıp, döşeme tahtalarını sökmeye başladılar. Büyüyü bulacaklarmış!.. Suna koşup Özcan'a haber verdi. Özcan, vaktiyle bağ evinde kiracı oturan aile dostu Mustafendiye anlattı durumu. Mustafa amca hocanın oğlunu kenara çekip, polis karakol tehditleriyle gözdağı vererek sepetledi. Şimdi Bülent kâh Emelin, kâh kardeşlerinin yanında kalıyor, fakat davranışları ile herkeste bir kuşku ve korku yaratıyordu. Bandırmadan dönüşü, artık gerçek bir ruh hastası görünümünü almıştı.

Müjgânın gidişi beş ayı geçmişti. Çocuklarına sık sık yazdığı mektuplarında hep, Sermetin iyi olacağını, beraber İstanbul'a geleceklerini söylüyordu. Gelen son mektubunda ise, ağabeyiniz pek iyi değil, diyordu.

Yaz tatili bitmiş, okullar açılmış ama Özcan okula başlamamıştı. Mâdem Sermet abisi de iyi değil, eve kim para getirecek, kim bakacaktı? Annesine duyurmadan çalışıp, eve bakabilirdi. Annesi gelince de bir çare düşünürdü elbet.

Müjgân, arasıra kan verilerek ve kendi ihtimamı ile bakarak yaşatmağa çalıştığı oğlunun, hastalığının altıncı ayında iyice çökmüş, bir deri kemik yığını haline gelmiş vücudunu gördükçe kahroluyordu. Doktorların ümidi kestikleri her hallerinden belli oluyordu. Cevat ve Servet abinin, dinlenmek için birkaç gün Müjgân ablalarını eve davet çabaları boşunaydı. Oğlunun başından kimse ayıramıyordu Müjgânı.

1951 Yılıının 18 Ekim sabahı, o yemyeşil badem gözleri son bir gayret, minnet ve sevgiyle baktı anneciğine. Son damla suyunu annesinden içerek sonsuzluğa yola çıktı. Yirmidört yaşında, hayattan birşey alamadan giden, fidan gibi oğul Sermeti Ankara Asrı Mezarlıkta 121 ada 96 parselde defnedip, mezar taşına en güzel resmini yapıştırdılar. Üçgün ısrarla alıkoydular Müjgânı Ankarada. Gözyaşları kuruyacak hale gelince trene bindirdiler.

Gece treninin kasvetli yorgunluğu ile ertesi gün evine, çocuklarına gelebildi , zavallı Müjgân.

-Ağabeyiniz Sermet iyileşti. Hastahaneden çıkıp işine başladı. Ben de sizlere geldim yavrularım, diye hepsine ayrı ayrı sarılıp, öpüp kokluyordu. Yemek yemeye çalışıyor, yiyemiyordu. Gözleri, karşı duvarda asılı olan Sermetin resmine takıldıkça buğulaniyor, mahzunlaşıyordu. Yanında oturan Bülent,

-Anne, ne saklıyorsun.? Sermet öldü deyince, çatal elinden düştü Müjgânın.

Özcan ve Suna da gerçeği anlamışlar, gözyaşlarını önlerindeki peçetelere siliyorlardı sessizce.

Kötü kader, kocasının ölümüyle başlamış, birbuçuk yıl sonra en sevdiği, 'bana en saygılı olanınız' dediği oğlu Sermetini kaybetmiş, büyük oğlu Bülent, yılların ne getireceği bilinmeyen yaşamını, bugünden işe yaramaz bir halde sürdürmeye çalışıyordu annesinin yanında..

Emelin, tedavisi bitmeden Bülenti hastahaneden çıkartmasına çok üzüldü Müjgân. Bülent, ailenin dertlerinin içinde olmanın verdiği üzüntüyle, iyice hastalanmış ve değişmişti. Emelin, ‘yine hamileyim’ demesi, olaylara iyice tuz biber ekmişti. Emel, küçük Ergün kucağında Müjgân ve çocuklarla sobanın etrafını çevrelemiş, oturuyorlardı. Bülent bir hışımla içeri daldı.

-Sen, bana büyü yaptın. Bu çocuğun çamaşırları da büyüü diye, Ergünü çırılçıplak soydu ve üstündeki gemici kaputuna sardığı gibi, aşağı bahçedeki bağ evine girip, kapıyı kilitledi. Bahçeler bembeyaz karla kaplı. Saçaklar buz tutmuş. İçeride soba yok, ocak yok. Yalvarmalar, yakarmalar nafile. Karakola haber verildi. Polisler evi sardı. Gün ışıyana kadar kaldı buz gibi evde Ergünle Bülent. Kaputuna sardığı çocuğu acıkmamış, üşümemiş, ağlamamıştı bile. Herkes,

-Keşke ağlasa, sesini duysak, ne oldu bu çocuğa diye, merakla karların üzerinde titreyerek sabahı etmişti.

Sonunda razı olup çocuğunu veren Bülenti, polisler hastahaneye ama bu sefer Bakırköy Akıl Hastahanesine teslim etmişlerdi. Kısa zamanda hastalığının adı kondu!.. Şizofren.. Talihsiz Bülent yaşama veda edeceği 1970 yılına kadar bu çilehanenin misafiri olacaktı.

Bülentin sevdiği yemekleri gecedan hazırlayan Müjgân, sabah karanlığında yola çıkıyor, dört vasıta değiştirerek en az iki satte Erenköyden, Bakırköy Akıl Hastahanesine ulaşabiliyordu. Akşama kadar oğlunu yedirip, içirip, her türlü bakımını temin ediyor, ancak akşamın alaca karanlığında evine dönebiliyordu.

Solda, Bülent ve bir arkadaşı Ege Gemisinin güvertesinde

Bu ızdırablı yolculuk, aylarca böyle devam etmiş, yıllarca da edecekti. Akşam eve döndüğünde yorgunluktan şişen ayaklarından birini Özcan, birini Suna ovarak annelerinin acılarını dindirmeye çalışıyorlardı. Hastahaneye gidebilmek için bazı günler konu komşudan borç istemek çok ağırına gidiyordu Müjgânın. Kaç keresinde,

-Artık dayanamayacağım deyip, Galata Köprüsünden geçerken alaca karanlık sulara atıvermek istedi kendini. Köprünün korkuluklarına yaslanıp, aşağıda kaynaşan denize baktığında, Özcan, Suna ve Gönülün hayallerinin çırpınışlarını görür gibi oluyor;

-Ben ölür kurtulurum ama, gerideki yavrularıma kim bakar?.. Diye analık sevgi ve merhametinin etkisiyle sıyrılıyordu bu kötü düşüncelerinden.

İyileşecek zannı ile birkaç kere Bülenti ziyaret eden Emel, ikinci oğlu Mehmeti doğurunca, Bülentten ümîdini, hastahanedен ayağını kesti.

Aslında çok başarılı bir öğrenci olan Suna, Erenköy Kız Lisesini bitirir bitirmez, iş aramaya başladı. Topkapıda kurulan General Elektrik Ampul Fabrikasına işçi kızlar aranıyordu. Müracaatı kabul oldu, işe başladı. Kış günlerinin soğuk ve karanlık sabahlarında, tren istasyonuna yürümeye mecbur olan Suna, nezle öksürükten kurtulamıyordu. Herkesi ağlatan o güzel ses, müzmin boğaz rahatsızlığından dolayı kısıldı ve ömür boyu kısık kalacaktı. Ay sonlarında maaş zarfını açmadan anneciğine emanet eden Suna, bir kız çocuğu olarak aileye fedakârlık örneği veriyordu.

Özcan, çocuk yaşında yüklendiği dertlerini boş zamanlarında eline aldığı tanburu ile dağıtmağa çalışıyordu. Annesinin zoru ve fedakârlıkları ile orta okul son sınıfı Haydarpaşa Lisesinde bitirip, mezun oldu. Beyoğlu Sular İdaresinde yeni kurulan Etüt Proje bürosuna ücretli olarak girdi. Çabuk para kazandıracak bir meslek seçmeliydi kendisine. İşine yakın olan Tepebaşındaki İstanbul Belediye Konservatuarı imtihanlarına girdi ve kazandı. Bir yandan çalışıyor, bir yandan Konservatuarın öğle ve akşam derslerine devam ediyordu.

Gönül, ikinci defa yürütmeyi denediği evliliğini, eski huy ve kıskançlıklarını bırakamayan kocası yüzünden, bitirmek zorunda kaldı ve Erenköye dönüp, aileye katıldı.

Bülentin iyi, Sermetin sağ olduğu zamanlar kızkardeşlerine yan gözle bakamayan mahallenin gençleri, şimdi bazı bazı bakar olmuşlardı. Artık delikanlılık çağına giren Özcan, bunları farkediyor, için için de kinleniyordu. Spor yapmaya da bu yüzden daha fazla özen gösteriyordu. Hergün muntazaman yaptığı spor çalışmaları onu hayli güçlendirmiş, vücut hatlarını da iyice

geliştirmişti. Vücut gelişiminin yanı sıra güzelliği ve yakışıklılığı ile kızların dikkatini de çekiyordu.

Müjgân aşağı odada oğlu Özcanla karşılıklı, Suna yukarı kattaki ön odada, Gönül arka balkona bakan odada yatıyordu geceleri. Bir gece yarısı, Özcanın omuzuna yavaşça dokundu Müjgân..

-Oğlum., heyecanlanma. Balkonda biri varmış. Gönül korkmuş. Koş, karakola haber ver..

Özcan yataktan fırladı. Mutfaktan koca bir bıçak kaptı. Merdivenlerden yukarı balkon kapısına vardığında, annesi bacalarına sarıldı arkadan.

-Aman oğlum, elimde bir sen kaldın. Sakın, çıkma balkona. Kurbanın olayım.

Balkondaki adam, evde büyük erkek olmadığını bilmenin rahatlığı ile tepinip, korku saçmağa devam ediyordu. Özcan, ailece verdikleri hayat mücadelesine aldırmandan bu vicdansızlığı yaparak anne ve kızkardeşlerini korkutan adamın, balkon kapısını açar açmaz karnına daldıracağı bıçak darbesinin çok zevkli olacağı heyecanıyla, annesinden sıyrılmak istedi. Müjgânın titreyen elleri bir daha sarstı bacıklarını..

-Hakkımı helâl etmem oğlum..

Özcan, karşı bir iki komşunun kapısını çalıp, yardımlarını istedikten sonra karakola koştu. Polislerle döndüğünde,

-Balkondan atlayıp, karanlıkta kayboldu adam dediler.

Ailede Özcan'dan başka erkek kalmadığını biliyordu bu adam. Özcan'ın artık büyüdüğünü ve güçlü olduğunu düşünemeyen bu adam kim di? Erkeklik gururu zedelenmiş, son derece kinlenmişti. Delikanlılık yaşının ve yaşamının etkisi, Özcan'ı hayattan ve insanlardan öğ almaya zorluyordu adeta. Akşam üzerleri ablalarıyla caddeye tur atmaya çıktıklarında, müstehzi bakışlarından rahatsız olduğu erkeklere kimi zaman çatıyor, kimi zaman kavga etmekten çekinmiyordu artık. Her zaman teketek veya yumruk yumruğa olmazdı bu iş.. Kazasker'de Sobacı Sait Usta diye biri vardı. Kışın evlere köşklere soba kurar,

boş zamanlarında ondan bundan aldığı eski tüfek ve tabancaları tamir eder veya satardı.

Güzel bir İngiliz toplu tabanca beğendi Özcan. Biriktirdiği yirmibeş lirayı saydı Sait Ustanın eline. Geceleri, mermi dolu tabancası yastığının altında daha bir güvenli yatıyordu şimdi.

Karşı evin önündeki ihlamur ağacının gece yarısı karanlığına iyice sığınmış olan üç komşu oğlu delikanlı, Özcanların bahçe kapısını nişan alıp, taş atıyorlardı. Taşlar arada eve yakın düşüyordu. Bir yandan da birbirlerini tahrik ediyorlardı.

-Daha ileri atabilirmisin.

İçkili oldukları, konuşmalarından belli.

Tabancanın horozunu kaldıran Özcan camdan fırlarken, teteğe arka arkaya basıyor, ateş çıkan namlu ile beraber bir nâra inletiyordu gecenin sessiz karanlığını.

-Ulaaan... Babam, abilerim yoksa ben varım...

Korku ile tabanları yağlayıp, sık ağaçlıklı bahçelere kaçışın bu sözde delikanlılar, Allahtan isabet almamışlardı. Fakat, kendilerini tanıyıp,

-Hepsini tek tek temizliyeceğim, sözünden korkup, günlerce sokağa çıkamayıp, işlerine gidemeyip, yaşlarının büyüklüğüne rağmen araçlar koyup, gelip Özcanın özür dilemişlerdi.. Delikanlı Özcanın şöhreti de böylelikle yavaş yavaş yayılmıştı Erenköye. Her ne kadar müzisyen, şair ruhlu, hassas bir çocuk idiyse de eskiden dost bildiği ama ailenin üç erkeği birden yok olunca kötü niyetleri açığa çıkan insanlar, genç yaşında silah taşımağa mecbur etmişlerdi Özcanı.

İki tane kulağı delik, yürekli, fedakâr, candan seven arkadaşı vardı Özcanın. Lokantacı Muzaffer ve Berber Muzaffer. Lokantacı Muzaffer, Özcanın aylardır beklediği haberi getirdi birgün!. Vaktiyle gece yarısı balkona çıkıp, annesini ve kızkardeşlerini korkutan adam, meyhanede arkadaşlarıyla bir yandan kafayı tütüsülerken, bir yandan neş'yle övünerek anlatmıştı olayı, kendi sarhoş ağzıyla. Özcan, hazmedemediği bu olayın intikamını almağa yemin etmişti.

Özcan, o yıllarda (1953)

Adamın genç ve güzel bir karısı, bir de Erenköyde oynaklığıyla meşhur bir kız kardeşi vardı. Her akşam üzeri, onlar da herkes gibi asfalta tur atmağa, hava almağa çıkıyorlardı. Özcanla Muzaffer, bu iki genç ve güzel kadımla bu turlarda samimiyeti arttırdılar. Adamın kız kardeşi Muzafferle çıkmağa can atar hale gelmişti. Muzaffer, Özcanı olamıyacağını, yengesini de Özcan için getirmesini istiyordu. Ertesi gün yengesi Özcana zaten bayıldığını söylemez mi? Dördü beraber Bostancı Deniz Palas Oteline.. Ayrı odalarda zevkle geçen saatlerin ertesi gün Muzaffere talimatı verdi Özcan;

-Git, şimdi haberi yay çarşıda. Bütün Erenköy duysun.

Ertesi gün, Etemefendi caddesinin köşesinde, adamın kızkardeşinin kocası çevirdi Özcanı.

-Böyle bir haber duyduk, doğru mu?

-Evet, aynen doğru. Senin karın Muzafferle, kayınbiraderinininki benimle idi.

Karısının bu tür işlerine alışık olan âdi,

-Benim karımı bırak, ama senin işine kayınbirader inanmadı, mümkünse dükkânında seni bekliyor, senden duymak istiyor, deyince Özcanın tepesi iyice attı;

-Balkonuna çıktığı evimi bilmiyor mu? Gelsin benden kulakları ile duysun. Onunla hesabımız daha bitmedi zaten. Kendi intikamımı aldım. Şimdi babamla abilerim için de hesap soracağım ondan diyerek, tabancayı haysiyetsiz herifin suratına nişanladı.

Erenköyde uzun müddet görünmedi bu iki boynuzlu koca..

Olaylar kulağına geldikçe, Müjgân tedirgin oluyordu. Elinde tek kalan oğlunun, birgün büyük bir belâya gireceğinden korkuyordu.

-Ya katil olursun, ya hapishaneye düşersin. Sonra ben ne yaparım oğlum, diyordu.

Konuştuğu kıza lâf atan delikanlının evine tabanca ile giren Özcan, semtin kabadayısı diye geçinen Köylü Mustafaya da çarşının ortasında kafa tutmuş, herkesin içinde onu rezil etmişti. Ne kadar saklasa annesi duyuyordu. Çok zaman kavgadan dönen Özcanın, yırtık ve kanlı gömleklerini buluyordu evde. Kararını verdi. Çocuklarını alıp İstanbula taşınacak, evi de kiraya verecekti. Özcan, Erenköyden kaçır gibi gitmeyi gururuna yediremiyordu. Üst katı kiraya verip, alt odayı Özcan'a bıraktılar. İsteyince gelip kalıp, arkadaşlarını görsün diye. Söz verdi annesine, artık kavga belâ yoktu. Özcan da biliyordu ki, artık onunla dalaşmak isteyecek kimse kalmamıştı.

Cağaloğlundaki, gündüz ışığı görmeyen eski bir binanın bir göz odasını tuttu Müjgân. Suna topkapıdaki işine daha kolay gidecek, kendisi de Bakırköye, oğlu Bülente. Askerliğine az bir süre kalan Özcan gidince de Erenköyde erkeksiz hiç kalamazlardı zaten.

1955 Kasımında askerlik emrini alan Özcan, bütün ısrarlarına rağmen annesinin Haydarpaşa Garına gelişini engelledi. Karaköy vapur iskelesinden, dualarını aldığı hayattaki biricik varlığı, canından çok sevdiği annesinden ilk defa ayrılışının acısını

yüreğine gömmeye çalışarak ayrıldı ve vapur gözden kayboluncaya kadar, annesinin o minik güzel ellerini sallayışını, gözleri dola dola seyretti.

Denizlideki eğitimden sonra, evvelce atandığı Akçakoca Askerlik Şubesine gönderilen Özcanın yine dert ortağı, yanından ayırmadığı tanburu, notaları ve şiir defterleri idi. Erenköyde kalmıştı, o âsî ve isyankâr Özcan. Burada yeni dostlar, arkadaşlar bulmuş, yaradılışındaki benliğine dönmüştü. Tek düşüncesi, günlerin çabuk geçip, hasretine dayanamadığı anneciğine kavuşmasıydı. Onun sesini duymak, nefesini hissetmek, o güzel gözlerindeki sevgi ve şefkat dolu bakışı görmek ne güzeldi. Dünyada bunlardan daha güzel birşey düşünülemezdi. Gündüz masasına, gece yatağının başucuna taşıdığı anneciğinin resmi ile avunmaktan başka ne çaresi vardı?

Gönülün, Kemal Bey diye biriyle ikinci evliliğini yapıp, annesi ve Sunayı da Şişlide oturdukları eve almaları, Özcanın yüreğine biraz su serpmişti. Hiç değilse, Cağaloğlundaki o izbe odadan ve kiradan kurtulmuşlar, ayrıca başlarında bir erkek vardı. Yeni damat, hobi olarak akordeon ve piano çaldığı için, Müjgânın gönlünde küllenen musikî ateşinin yeniden canlanmasına sebep oluyor, bu da aileyi mutlu ediyordu. Nihat kadar sadistçe olmasa da Kemal'in de kıskanç bir tabiatı vardı. Gönülün tek kusuru fazla güzel ve alımlı olmasıydı. Hiç yoktan ve gereksiz olan bu kıskançlıklar onu evlilikten, hattâ erkeklerden soğutuyordu. Özcanın askerden dönüşü ile bu evlilik de bitti. Aile, yine kendi yuvasında, Erenköyde toplandı.

SUNANIN EVLİLİĞİ

Yıllar geçmiş, yaralar kapanmamış ama biraz küllenmişti. Özcanın iki yıl süren askerlikten dönüşü, hepsini bir başka etkilemişti. Yirmiiki yaşına girmiş olan Özcan, daha bir olgunlaşmış ve durgunlaşmıştı. Erenköydeki insanlar da ona karşı, şimdi daha saygılı ve ölçülü idiler.

Suna, liseyi bitirdiği yıllarda

Akşamları tanburunu eline alan Özcan, annesi ve kardeşleri için çalışıyor, okuyordu. Anne, mutluluktan uçuyordu. Bülentin hastahane ziyaretleri de rica minnet anneye kabul ettirilmiş ve aile

arasında paylaşılmıştı. O, güzel yüzlü, kalpten gülen anne, arada bir

-Ben varım burada diye, şakacıktan parlıyor ama, evin erkeği olarak en önemli konular Özcan'a soruluyordu.

-Sunanın evlenme meselesinde de öyle oldu. İyi imiş, Celâl dedikleri çocuk. Babasının adına çalıştırdığı bir iki dokuma tezgâhından, geçimini de temin ediyormuş mükemmel. Çok araçlar koyup, çok yalvarmış, kapı önlerinde bayılıp ayılmıştı. Eh, bizim kız da ömür boyu çalışıp, ev bakacak değil ya. Özcan, işe başlamış, Türkiyenin en büyük san'atçısı Zeki Mürene eşlik ediyor tanburuyla. 1958 kış sezonuna Kazablanka Gazinosu gibi büyük bir müessesede profesyonelliğe adım atmak, şanslı bir başlangıçtı. Verelim kızı gitsin...

SUNAMA

Gitti de o güzel, dünya evine
Açıldı içimde bir yâre yine.
Gönlümü, ayrılık ateşi yaktı.
Gitti de sevdiğim, gurbet eline.

Baharsız bahçemde, o, bir tek güldü.
Kanatsız bir kuştı, sessiz bülbüldü.
Ben Mecnun misâli, o Leylâ gibi,
Ayrılıverdik de boynum büküldü.

Ö.Korkut 1958

Modern görünüşlü, modern bir yaşam tarzı çizen Celâl, şimdilik ayrı bir ev açacak durumda değildi. İlerde ona da imkânı olabileceğini umuyordu. Suna, neler çekmiş, neler yaşamıştı genç yaşında. Sabırla çile dokumayı çok iyi öğrenmişti. Sağlık ve mutluluğun herşeyden evvel olduğunu öğrenmişti.

Özcan, Suna ve eşi Celâl

Celâlin Fatihde oturan softa babası, annesi ve iki kız kardeşinin yanına gelin gitti. Onu arka bahçeye bakan bir odaya yerleştirdiler. Gelenekleri çok ters gelmesine rağmen, uyumlu ve sabırlı bir kız olan Suna, evde geçimi sağlamayı başardı. Senesine de bir kız çocuğu dünyaya getirdi. Gül Pınar koydular adını da. Ailede ilk kız torun olan Gül Pınar sevgide paylaşılıyordu. Pek de tombalacık, güzel birşeydi. Üçbuçuk aylıktı o ara.. Ailenin bütçesi biraz düzelmiş, Erenköye bir telefon alınmıştı. Hergün kızının ve torununun hatırını, sağlığını sormak, Müjgânı oldukça mutlu ediyordu. Bazen düşünmüyor da değildi. Kimler istemişti Sunayı?.. Tâliplerin hepsini geri çevirmişti kızcağız.

-Ben çalışıp, evime, anneme bakacağım, demişti hep..

İstenmeyecek kız da değildi ki. Fidan gibi bir boy, incecik bir bel, asil ve güzel bir yüz, içinden devamlı gülen gözleriyle annesinin gençlik modeli.

-Ayol, bu kız manken gibi, güzellik kraliçelerine taş çıkarır vallahi, diye, öve öve bitiremezlerdi.

Giyimi kuşamı, edasıyla o kadar da modern yetişmişti, ama şimdi!.. Fatihin ara sokaklarında, kendi yetişme ve geleneklerine zıt bir kaynana ve kayınpederin arka odalarına mahkûm olmuştu. İyi kızdı. İyimser düşünürdü hep. Gözünü açıp gördüğü, sevdiği bir kocası vardı akşamları yolunu gözlediği. O da ailesi ile Suna arasındaki farkı biliyor, durumu birlikte idare ediyorlardı. Balayında Uludağa götürmüştü onu Celâl. Hoş anıları vardı. Bazı bazı gezmeye de götürüyordu. Bunlar da bunca yıl çektiği çilelerden sonra Sunayı mutlu etmeye yetiyordu.

Anne Müjgânla oğlu Özcan başbaşa vermişler, öğleye yakın saatlerde kahvaltılarını etmişler, keyif çaylarını yudumluyorlardı. Özcan, gazinodan geç döndüğü için sabahları geç kalkıyor, anne de kahvaltı etmeden bekleyip, oğluya sofraya zevkini paylaşıyordu. Sonraki saatlerinde bol bol dertleşir, şakalaşırlar, Özcanın zoruyla Müjgân kemarı, Özcan tanburunu alır, karşılıklı nağmelerle söyleşirler, vaktin nasıl geçtiğini anlamazlardı. Özcanın en büyük zevki, annesinin doğduğundan bu yana yaşantısını, acı tatlı

hatıralarını, onun ağzından dinlemektir. O kadar güzel konuşur, o kadar sakın ve duygulu anlatırdı ki, içi gülen gözlerine, minik ağzını çevreleyen kalemlerle çizilmiş kadar zarif dudaklarına hayran hayran bakarak dinleyen Özcan,

-Annem kadar güzel bir kadın dünyada olamaz, diye geçirirdi içinden.

Odasının duvarına sıraladığı, zamanın ünlü yabancı sanatçıları ile karşılaştırır, hepsinin az da olsa bazı yerlerinde kusur bulur, annesinde bulamazdı. Sonra, gazete ve mecmualarda onların özel yaşantılarını okuyordu. Ne çabuk evlenip, ne çabuk ayrılıyorlardı? Bir sürü sevgilileri oluyordu. Annesi öyle miydi? Bunca çaresizlik ve yoksulluk içinde sonuna kadar direnmiş, herşeye katlanmış, nice zenginlerden gelen evlenme tekliflerini hiç tereddütsüz geri çevirmişti. Kendini her evladı için ayrı ayrı feda etmiş, verdiği acı kayıplara karşılık savaşı kazanmış, şimdi, kalanlarla yaşamını sürdürüyor ve içindeki acıları saklayıp, onlara hep gülen yüzünü gösteriyordu. Özcan bunları, annesinin mana dolu gözlerinden okumuyor, hissetmiyor değildi. Yoksa, annesi bu kadar gözünde büyümüydü? Onu, taparcasına sever miydi bu kadar? Annesiğine kimse söz söyleyemez, üzemez, kimse yan bakamazdı.

-Annemi, biri üzerine, tereddütsüz onu öldürürüm, derdi hep..

Onun sayesinde okumuş, adam olmuş, bu günlere gelmişti. Başında böyle bir anne olmasa, yaşadıkları, onu genç yaşında her türlü bataklığa sürükleyebilirdi. Şimdi herkes, Tanburi Özcan Bey diye alkışlıyor, kendisine ve sanatına saygı duyuyorlardı.

Müjgânın geçmişteki acıları, kendi yolunda yetiştirdiği, ruhu kadar fiziğiyle de kendisine benzeyen küçük oğlunun, iftihar ettiği musikîsiyle teselli buluyordu. Sahne kıyafetlerinin ceplerine nazar boncukları, minik kur'anları iğneler, sokaklara kadar dualarla uğurlar, gece yarısı dönüşünü de dualarla beklerdi oğlunun. Yıllarca gözünü ayırmadan, hayal edip gelişlerini beklediği bahçe kapısından, ne sevgili eşi İsmail Hakkı, ne Bülenti, ne Sermeti bir daha girmemişlerdi. Gecenin sessiz karanlığında gıcirtısını

duyduğu bahçe kapısından, artık yalnızca Özcanın, evinin kalan tek erkeğinin girdiğini biliyor, o gelene kadar da koruması için durmadan Allaha dua ediyordu. Tüm sevgisi, merhameti, duaları, bekleyişi yalnız Özcan içindi. Yemekler, onun sevdikleriydi. Sabah erkenden kalkar, bahçede, evin önünde nöbet tutardı. Sütçü gelip bağarmasın. Çöpü Özcanı uyandırmasın. Bulaşıkları, öğleden sonraya saklardı. Mutfakta şangırtı olur, ahşap evin üst katında yatan Özcan ses gider diye. Geceleri gelir gelir, yorganını omzuna örter, cam aralansa hırkayı sırtına koyar Özcanın. Eli çizilecek, kolu yorulacak diye ödü patlar

-Müzişyen adam benim oğlum. O eller ona lâzım der, herkesi paylayıverirdi.

Özcan, anneciğinin aşırı düşkünlüğünün nedenlerini bilir, hisseder, onun sözlerini, davranışlarını sıkılmadan, tebessümle hoş karşılar, içinden ona hep hak verir ama asla şımarmazdı. Hayat onu düşünce ve davranışlarında yaşından daha fazla büyütmiş ve olgunlaştırmıştı. Bazen ince esprilerle sataşıp, annesiyle şakalaşmağaya bayılırdı. Hatta ara sıra kızdırıp da o mini mini pamuk elleriyle, şakadan da olsa kendini okşatmaya bayılırdı. Sonra;

-Anneciğim, ellerin acımıştır, ver de ovayım der, o güzel elleri öper, iki elinin arasında ovalar, yanaklarına koyar, okşar severdi.

İkisinin sevgisi, birbirini mutlu etmeye yetiyordu.

CELÂLİN İKİNCİ YÜZÜ

Çay bardağı elinde masadan kalkan Özcan, zırlayan telefonun ahizesini kulağına götürdü. Suna telefonun öbür ucunda, belli etmemeye çalışarak, ağlamaklı bir ifadeyle konuşuyordu. Celâl, üçbuuk aylık kızı Gül Pınarla Sunayı, sudan bir bahaneyle terkedip gitmiş. Bir hafta meydanda yok, haber yok!.. Bir de not yazmış giderken. Suna o gece radyoda okunan bir şarkıyı dinlerken gözleri yaşarmış...mı?...? Şükrü Tunarın uşşak şarkısı:

Anar ömrünce gönül, giden sevgilileri.

Bilmez biçare kalpler, giden dönmez ki geri..

Softa ailenin modern oğlu, anlayamamış veya işine öyle gelmiş Erenköyün nazlı güzel kızı Sunanın, yakınlarından kimlerinin gidip de bir daha geri dönmediklerini. Bir mektup bırakmış ve habersizce evden gitmiş.

-Sen, başkasını mı düşünüp ağladın bu şarkıda? Seninle beraber olamayız.

Su uyur, düşman uyumaz! Bir telefon ihbarı ile damadın foyasını iletmişler Sunacığa.

-Ogün, bugün.. Kocan Uludağa getirdiği hatunlarla eğleniyor, âlem yapıyor.

Ne yapsın adam? Ölesiye içip, Erenköyün bahçelerinde, çimenlerde bayılıp, kuyu sularıyla ıslatılıp ayıltılan, tazecik Sunanın kocası. Karısıyla balayını geçirdiği Uludağda efkâr dağıtıyor!.

Özcanın tepesi attı. Bakışları sertleşti. Zaten birbirinden ayrılmayan kaşları iyice çatıklaştı. Suna, annesi duyup üzülmesin diye, tembihliyordu bir yandan Özcanı. Bir yandan anlatıyordu dertli dertli. Kocası gittiğinden beri her gece sabahlara kadar kapandığı odasında göz yaşı dökerken, tüm evin ahalisi horul horul uyumuş. Hiç kimse oralı olmamış ve teselli etmemişlerdi kızcağızı. Onların geliniydi, el kızıydı alt tarafı! Onlara göre, biri olmazsa öbürü.. Ne bilsinlerdi ki, Özcanın kıymetlilerinin ne kadar kıymetli olduklarını? Kim, onunla çile çekmiş, kim aç kalmış, kimler soğukta donmuştu beraber? Kim, zeytin tanesini ikiye bölüp kuru ekmekle yemişti Suna ile Özcanın başka? Anaları, hastahanelerde ağabeylerinin başında beklerken, bahçeden otları beraber toplayıp, pişirip yemişlerdi. Çile yumağını, birlikte sarmışlardı çocukluk ruhlarına.

Müjgân, oğlunun yüzünden okumağa çalışıyordu, analık önsözleriyle. Birşeyler anlamıştı ama içinden dua ediyordu. 'Kötü bir haber çıkmasın İnşallah'. Özcan, seve okşaya alıştırmaya çalışarak anlattı. Gidip, kızkardeşini o cendereden çıkarıp

getirmesinin gereğini anlattı. Birlikte karar verdiler. Ailenin bir ferdini, kimse üzemezdi. Hele böyle haksız yere, sorumsuzca ve kalleşçe...

Tabancasını almak için, mutfaktaki dolabın gözünü çektik bir hışımla ama gözleri yerinden uğradı Özcanın. Eline almamağa söz verdiği tabancanın bütün parçaları sökülümüş, dağıtılmış ve bir beze sarılmıştı.

-Anneciğim, bunu kim yaptı?

-Oğlum, o seni korumaz, belâyaya sokar. Artık büyüdün, aklını kullan. Akıl, insanın en güçlü silâhıdır. O zaman küçüktün. Aklın da gücün de yetmezdi düşmanlarına. Evimizi, namusumuzu korumak için belki gerekliydi. Şimdi gereksiz. Onun için ben söktürdüm o tabancanın parçalarını. Hadi oğlum, şimdi beni dinle. Üzme beni. Kardeşine git, gecikme.

Üzmemeliydi.. Üzülecek hali mi kalmıştı artık? Celâle yahut ailesine iyi mi yaptınız demeliydi? Gül gibi gelin edip göndermişti kardeşini. Şimdi çocuklu dul olarak alıp, getirecekti. İçinin yandığını, canının acıdığını hissediyordu. Niye onlardan birinin canı yanmasın? Niye intikamını almasın. Sustalı, çift ağzalı kamasını soktu belinin arkasına, annesine sezdirmeden.

Kadıköy vapuru da ne ağar gidiyordu bugün. Köprüye yanaşmadı bir türlü. Bir ileri, bir geri. Vapurla iskelenin açıklığını gözüne kestirdiği an havada sıçrayıp, Eminönüne doğru koşmağa başlamıştı bile. Halin yanından kiraladığı ilk kamyonu atladığı gibi Fatihin yolunu tuttu. Kendi kendine mırıldanıyordu;

-Celâl şu anda eve dönmüş olsa, mahalle ne kadar şenlikli olur. Karnını yarıp, yere yıkılışını seyretmek ne zevk. Belki, yalvarır, ayaklarıma kapanır. ‘Yeter Özcan, bir daha vurma, öldürme, bağışla beni.’ Bağışlamak mı? Kime, neden? Çocuğuna mı? Çocuğunu zaten bırakıp gittin. Kim üzülecek sana, annen baban mı? Benim annem çok üzüldü, seninkiler de üzülün.

Birden aklına geldi:

- Annem!.. Annem çok üzüldü. Annem çok üzüldü.. Gene üzülecek. Ben hapse girersem daha çok üzülecek. Ne dedi annem?

‘Beni üzme oğlum. Kendi gücünü ve aklını kullan’. Evet. Akıllı ve itidalli olmalıyım. Annem üzülmemeli. Sonra kim bakar ona? Kim bakar Sunama? Kim bakar daha memedeki Gül Pınarıma?

Kamyon kapıya yanaştığında, Özcanın hışmından korkan ev ahalisi yalvaran nazarlarla kapılara üşüştiler. Aralarında karısıyla ayrı evde oturan, Celâlin erkek kardeşi Cevat ta vardı. Hiçbirinin yüzlerini görmek istemeyen Özcan, kararlı adımlarla aralarından geçip Sunanın boynuna sarıldı. Göz kapakları şişmiş, gözleri kan çanağına dönmüştü zavallının.

-Odanda kendine ait eşyalarını topla kardeşim. Köyümüze, anamıza gidiyoruz. Çocuğunu da beşiğine koy, ver bana.

Kaynanadan bir vaveyla koptu. Cevat, çocuğu sepetiyle götüren Özcanın önünü kesmek istedi.

-Bizi torunumuzdan ayırma, ne olur!

Özcanın gözleri yerinden uğradı. Katı bir sesle bağardı hepsine.

- Anasız çocuğu ne yapacaksınız? Torununuz kıymetliyse anasına sahibolsaydınız. Bir gün olsun tesellî etseydiniz. Size mi verdik bu kızı biz? Hani, kocası nerde? Kardeşimin suçu ne? Benden aldı, gelip erkekçe bana söyleseydi.

Sonra gözleri kısıldı, vücudunun bütün adaleleri yay gibi gerildi Özcanın. Dişlerini sıkarak, mırıldanır gibi, sert ve kararlı konuştu.

-Birinizin canını cehenneme göndermiyorsam, o benim büyük gönüllü Anneme dua edin. Hem de yaşayabildiğiniz kadar.

Biliyorlardı, tanıyorlardı Özcanı. Soluklarını bile duyurmamağa çalışarak, birer köşeye çekildiler, sessizce.

-Kamyon Erenköye gelinceye kadar içini döktü, gözyaşlarını döktü kardeşinin omzuna Suna.

SUNAM

Vefa örneğimsin, sevdiğim bacım.
Sînemde kolyemsin, başımda tâcım.
Ömrümce sevgine, sana muhtâcım.
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam.

En tatlı yükümsün, bir ömür boyu.
Erenköy çiçeği, Kayışdağ suyu.
Sabah melteminin o tatlı huyu.
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam.

Seni hayal eder, çocuk olurum.
Papatya tarlamda seni bulurum.
Kavga dövüş eder de zevk alırım.
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam.

Hadi gel, beraber kuzu güdelim.
İncir toplamaya, köye gidelim.
Senin, benim diye, kavga edelim.
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam.

Çocukluk yılları, ne çabuk geçti!..
Seneler peşpeşe, kuş gibi uçtu.
Kahrolası felek, hep bizi seçti.
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam.

Sana mutluluklar, yeni yaşında.
Saadet güneşi doğsun başında.
Bahar olsun senin, yazın, kışın da
Canımsın kanımsın, gül yüzlü Sunam..

Ö.Korkut

DÖNÜŞ ARAYIŞI

Yazdığı senaryoya göre, Uludağda günlerini gün eden damat Celâl, kızını ve karısını baba evinin karanlık arka odasında beklerler ümidini yitirmenin, karısının onurunun ve Özcanın kararlılığının şaşkınlığını atabildiği an, çareler aramağa başladı. Aracılar, ricacılar, yalvarmalar...

-Aman yapmayın, gençlik bu, bir hata etmiş pişman olmuş. Bir daha olmaz.

-Olmaz, diyordu Özcan. Benim kardeşim, bir daha o eve gitmeyecek. O ilgisiz ve merhametsiz aileye dönmeyecek.

Celâli alıp getirdiler. Karı koca arasına girmek istemiyordu Özcan ama, erkek adam evlenince karısına ayrı bir ev açmalıydı. Bütçesi uygun değilmiş Celâlin? Onun da kolayı vardı.

-Gel kardeşim, dedi Özcan. Bizim evin üst katı size ait. Oturun güle güle.

Bir zaman oturdular. Eski neş'eli günlerine dönmeye başladılar. Gül Pınar, anneanne Müjgânın ve dayı Özcanın başlıca meşgale ve eğlencesi olmuştu. Gece babası rahat uyusun, işine uykusuz gitmesin diye, odalarına bile vermiyorlardı çocuğu. Özcanın en büyük zevki, gece yarısı uyanan Pınarı tanburu ile uyutmaktı. O da öyle alışmıştı ki; dayısının gazino dönüşünde çalar saat gibi uyanıyordu.

Celâl, sıkıntılı ve müşkül bir tavırla geldi birgün. Çalıştırdığı makinalarda söz hakkı olan babası,

-Ya karını bize, geriye getirirsin, ya işinden olursun, demiş.

Sonra da noterden protestosunu çekmiş. Özcan, yine oturdu Celâlin karşısına.

-Ben borçlanayım, ben alayım sana iki tezgâh. Kendi işinin kendin sahibi ol. Durumunu düzeltince karını, çocuğunu da al istediğin yerde otur. Evimiz, hepimizin evi. Başımızın üstünde yerin var.

İki arada bir süre bocalayan Celâl, çoluk çocuk sahibi olmuş bir aile erkeğinin hükümrânlık kurallarını kendinde

uygulayamanın aczini ortaya koydu. Tek başına babasının evine ve babasının tezgâhlarının başına döndü. Özcan ve Müjgân, karısı ve çocuğu için bir anlık mücadeleye girme cesaretini bile gösteremeyen bu zayıf ana baba kuzusuna nasıl vermişlerdi, gül gibi, fidan gibi kızı? Yıllarca bunu düşünüp, konuşup, aman aman istekli bir evlilik yapmayan Suna için üzüleceklerdi.

Suna, bir daha evlenmek mi? Hayat boyu istemem demiş, evlenmemişti de. Ben anamla, işimle evliyim diyerek, bu defa sigorta şirketinde daha iyi bir memuriyetle göreve başlamıştı. Gül Pınarın bakımı da Anneanne Müjgâna kalmıştı.

ERENKÖYLÜ SUNAM

Arkama dönüp de baktığım anda,
Gözlerimden neler, neler geçiyor..
Çocukluğum bari, dursa bir yanda.
Karmaşık hayaller, bir bir uçuyor.

Ruhumda yaşayan tüm sevgilerde,
Annemi, Babamı hatırlıyorum.
Mutlu beş kardeşlik, biz o günlerde.
Erenköy, bir cennetti, biliyorum.

Sevda güllerimiz bir bir solarken,
Gülüşen gözlere, gölgeler girdi.
Yeşil bahçelere seller dolarken,
Her fırtına koca bir çam devirdi..

Ne Erenköy kaldı, şimdi, ne çamlar.
Ne o sevdaları bilen biri var.
O loş sokaklarda, pembe akşamlar,
Nerde o bülbüller, nerde o bahar?.

Bir sen varsın şimdi, sevgili Sunam.
Elimde tuttuğum, bir tek dalım sen.
Beş kardeşim, Babam, cefakâr Anam,
Uçsuz bir denizde, sevgi salım sen..

Bütün aşklarımdan sende birşey var.
Ruhumda bir gonca solmayan, Sunam.
İster bahar olsun, ister sonbahar.
Bin sevdıyla yeri dolmayan Sunam..

Ö.Korkut

Özcanın müzik hayatında ismini duyurması, komşuların ve kızlarının ilgisini çekiyordu. Gelen araçların tekliflerini oğluna aktaran Müjgân, evlilik için pek müsbet cevaplar alamıyordu. Ufak tefek maceraları veya aşkları ile yetiniyordu şimdilik Özcan. Kadının olabilir diye düşündüğü bir seçimi de şimdilik yoktu. Hepsinin kusurlu tarafları kısa zamanda ortaya çıkıyordu. O, başta sadakat, saygıyla bütünleşen bir sevgi arıyordu.

Gece yarıları sahneden inip Erenköye dönüş, zor ve maceralı oluyordu. Bir iki kere son vapuru kaçırdığında, hem annesi hem kendisi üzülmüştü. Sunaya da zor geliyordu bu gidiş gelişler. Konuşup karar verdiler. Cihangirde aydınlık güzel bir daireye taşındılar. Erenköydeki ev de tamamı ile kiraya verildi.

Özcan, gece hayatında insanları daha iyi tanıma fırsatı buluyordu. Hele birlikte olduğu kadınları. Çevresi hergün genişliyor, dostları da bir o kadar artıyordu. Benim diyebileceği kadının bir gün mutlaka karşısına çıkacağına inanıyordu. Yalan dolu beraberlikler, onun dürüst yaşam anlayışıyla bağdaşmıyordu.

Bir grup, karşısındaki masaya oturmuşlardı o akşam. İçlerindeki yalnız bir kadın dikkatini çekmişti Özcanın. Güzel yüzü, simsiyah saçları, siyah gözleri, endamı kadar hareketleri de nazik ve cezbediciydi. O da zaman zaman bakışlarını Özcanın ayıramıyordu. Aralıklı birkaç gece gelişin nedenini anlamamak

olamazdı. Bakışlardan doğan yakınlık, kısa sürede arkadaşlığa dönüştü. Buluşmalar, gezmeler, açık yürekle dertleşmeler. Herşey daha sıcak, daha candan, daha dobra, daha bir insan Ayten.. Eşinden ayrılmış. Aile efradı Ankaranın köklülerinden, soylularından. Bir de küçük oğlu var. İhanet görmüştü çok erken evlendiği kocasından. Haketmediğine katlanamamıştı. Suna, affetmişti katlanmıştı da ne olmuştu? Haklıydı belki Ayten. Dobra kadındı. Yalanı, politikası yoktu. Günler, aylar geçtikçe daha da iyi anlıyordu insan birbirini. Bir yılı aşkın beraberdiler. Özcan evlenmeyi geçiriyordu içinden ama reddedilmeye de gelemeydi. Hayatta kimse gururu ile oynayamazdı. Gerçekten seviyorsa o da kabul eder veya bu beraberlik tamamen biter, diye düşündü.

Maçka parkının önünde, denize bakan nefis ve meşhur Şark Bahçesine götürdü Ayteni.

-Ya evlenelim, ya bu iş bugün burada bitsin, dedi..

Şaşkınlığı geçen Ayten, zaman istemeyi denedi ama olamayacağını biliyor, Özcanı iyi tanıyordu.

Anne Müjgânın karşısında, denizin içine bakan harika bir çatı katını tuttular. Ayten, Özcanın umduğundan vefakâr çıkmıştı. Gece gazino ve konser dönüşlerini, sabaha karşı da olsa bekliyor, çayını, sofrasını hazırlıyor, annesinin evindeki alışkanlık ve titizliklerine aksatmadan cevap veriyor, bir ömür böyle de götürecekti. Annesinin ve kardeşlerinin herşeyden önde geldiğini çok iyi biliyor, o da aynı saygı ve sevgiyi gösteriyordu onlara.

YORGUN ANNE

Yaşadığı yılların içinde tatlı günleri pek az olan Müjgân, yaşı elliyi henüz geçmesine rağmen çok yorgun düşmüş ve çektiği acılar yıllar sonra vücudunda şeker emarelerine dönüşmüştü. Kalp, yorgun düşmüştü. Ailenin her ferdi artık onun üstüne titriyordu. O bir ömür herkes için elinden geleni, hiçbir annenin yapamayacağı kadar yapmış, koşamayacağı kadar koşmuş, yorulmuştu. Gül Pınar onun evdeki tek eğlencesiydi. Arada bir de Bakırköye, Bülente götürülüyordu. Doktorlar, üzülmesin, yorulmasın diyorlardı.

Özcanın kızı doğduğunda çok sevindi;

-Bâri en küçük oğlumun mürvetini gördüm. Allaha şükürler olsun. İsmi İtir olsun, dedi.

Herkesin bir araya gelip, onunla yemesi içmesi ayrı bir bayram oluyordu. Gözlerinin içi gülüyordu o zamanlar. Hele Özcan da tanburunu alıp söylemeye başlayınca, o minik güzel ellerini kavuşturur, çıt çıkarmasınlar diye kaşı gözüyle etrafı ikaz ederek, huşu içinde zevkle dinler, bazan da o içli güzel sesiyle eşlik ederdi. Musikî onun tek zevki ve tesellisiydi.

Radyoda Özcanın ismini ve tanburunu duyduğu zamanlar en mutlu anlarını yaşar, herkesi susmağa, dinlemeye davet eder ve oğluyula gururlanırdı.

Özcan, bayram, kandil, anneler gününde ona aldığı mânidar hediyeler yanında bir de şiir veya yeni bir şarkı ile onun gönlünü başka türlü almasını bilir, ablalarını âdeta kıskandıırırdı. Özcanın dış görünümü kadar, iç âlemi, huy ve karakterleri de çok benzediği için, ana oğul birbirlerine çok düşkün ve bağlıydılar. Özcan annesi için sevgi sözcüğü az gelir;

-Ben, annemi sevmek değil, taparım derdi.

Özcan, evlenmiş çocuk sahibi olmuş ama, Müjgân için her zaman en küçük oğlu ve çocuk olarak kalmıştı, öyle kalacaktı.

-Camı kapayın, çocuk üşümesin. Çocuğun karnı açtır, yemek hazırlayın. Aman, ellerini incitecek işler yaptırmayın, onlar müzisyen elidir, demelerini , aile ve etraf her zaman hoş karşılardı. Ne yapsın dı, çileli ana? Bütün kaybettiklerinin sevgisini bir tek erkeği, oğlu Özcan üzerinde toplamıştı. Gözünün bebeğindeki o şefkat ve merhametli bakışı anlayanlar elbette ona hak verirlerdi.

Özcanın, anneler günü, doğum günü gibi önemli günlerde yazdığı şiirleri dinlemek, Müjgânın en büyük zevkiydi.

DÜŞÜNÜYORUM ANNE

Beş kardeşlik bir zaman, üçü erkek, iki kız.
Mutlu bir yuvadaydık, annemizle babamız.
Terennüm ediyorduk, her gece başka fasıl.
Musikî aşkı ile dolmuştuk, yapayalnız.

Bazen uykularımda, annemle pianosu.
Bazen de ellerinde kemanı, tatlı sesi,
'Halâ kanayan' diye, mahurdan çalar, söyler,
İlâhi nağmelerle mestederdi, herkesi.

Tekne kazıntısıydı, benim evdeki adım.
O tatlı rüyalarda yürürken, adım adım.
Bir kâbus çöktü, derken, yuvamızın üstüne
Ve bir ömrü sen, anne, yalnız bize harcadın.

Bir yandan ben büyüdüm, bir yandan gözümde sen.
Kendimi tanıdıkça, baktım ki; özüm de sen.
Bir ilâhi aşk ile, gönlümde dile geldin.
Çaldığım tanbur da sen, şarkımda sözüm de sen.

Cennet cennet dediler, senin gözünde gördüm.
Hûri, melek dediler, senin yüzünde gördüm.
Yalan bir rüya imiş, şu âlem içre herşey.
En tatlı rüyaları, senin dizinde gördüm.

Sana baktım kendimi, kendimde seni gördüm.
Aynada saçlarımı taradım, seni ördüm.
En güzel şey dünyada, benim annem diyerek,
Kucak açtım kırk üç yıl, bağrımda seni sardım.

Mehtâbı karşısına alıp da şiir yazan.
Gurubun renklerini, fırça boyayla çizen,
Acep seni görseydi, nasıl tasvir ederdi?
Yetermiydi acaba, elindeki o düzen?

Düşünüyorum anne; bir gün olur çoşarsa,
Hele bir gün bendini çiğneyip de taşarsa,
Gönlümün dar geldiği bu aşkından bir damla.
Şaşarım, bu kâinat boğulmayıp, yaşarsa...

Ö.Korkut

BİR VARMIŞ, BİR YOKMUŞ.
Gönlümce oturup, şöyle düşündüm,
Yılların ardında kalan günleri.
Hayâl âlemine, birden taşındım,
Elimle tutacak gibi, dünleri.

O zaman mevsimler, hepsi bahardı.
Karanlık değildi, geceler böyle.
Dillerde tükenmez, şarkılar vardı.
Erilmez değildi yüceler böyle.

Neş'eydi, umuttu, hayat sadece.
Sevilmek de vardı, sevmek de vardı.
Adalar göz kırpar, öyle her gece,
Erenköy sahili, ona yanardı.

Konu komşu değil, akraba idik.
Bir bardaktan içer, bir kaptan yerdik.
Bütün insanlarla bir teb'â idik.
Gülerken, ağlarken, hep beraberdik.

Alınca kemarı, annem eline,
Faslı âlem bile, başka olurdu.
Hele bülbül, bakmaz âciz haline
Ötecek dil bulamaz, kahrolurdu.

Erenköyden kalan rüyalarla ben,
Kartal'da sabahı ettim bu gece.
Çaresiz bir hasret, gönlümde tüten.
Bir varmış, bir yokmuş hayat sadece..

Ö.Korkut

Özcan, sahne hayatında (1959)

Biribirinden büyük ve unutulmayan acıların yaşandığı Erenköye dönmek, artık düşünülüyordu. Zaten son kiracılar da kalabalık bir yugoslav aile olup, kendilerine göre bölümlere ayırıp, tahrib ettikleri evi satması için Müjgâna yalvarıp duruyorlardı. Sonunda ev satıldı. Yeni binaların inşa edildiği Fındıkzadede bir teras katı alındı. Beşinci kat, yüksekti ama Müjgân öyle istemişti.

-Ben, terasa çiçekler koyar, Erenköyü hatırlarım, diyordu.

Gül Pınar da orada okula başladı. Suna sabah erken işe gidiyor, Gül Pınarı da okula götürüp getirmek, yine anne Müjgâna düşüyordu. Çocuklarına yaptığı gibi, ona da hem annelik, hem babalık yapıyordu. Babası Celâl, haftada, onbeşte bir iki saat kızını görmeğe geliyor, mahkeme yoluyla bağlanan nafakasını bile aylarca geciktirdiği oluyordu. Müjgân, yıllar geçtikçe çıkıp indiği merdivenlerin kendisini zorladığını fark ediyor, kimseye birşey belli etmemeye çalışıyordu.

KAZA

Özcan, İzmir Fuarınının 1966 yılı konserlerini bitirmiş, kızı İtir ve Aytenle Cihangirdeki evlerine dönmüşlerdi. İlk işi gidip annelerinin elini öpüp, gönlünü almak oldu. Sonra Maksim Gazinosundaki programına başladı. Aytenin teyzesi Sadiye Hanım ve eşi Celâl Bey, Çamlıcaya çıkan yoldaki Örnek Bağında yeşillikler içinde bir evde oturuyorlardı. Çok sevdikleri İtir arada bir bahçede oynasın, hava alsın diye alıp, oraya götürüyorlardı.

Özcan, gündüz matinesi için gittiği Maksimden saat onsekiz sıralarında eve döndü. 26-Mayıs-1966 ..

-İtir nerede? Diye sordu Aytene.

-Uykuya yatırdım, yatak odasına girme.

Birlikte çaylarını içtiler, sohbet ettiler. Saat yediyi geçiyordu. Özcan birden;

-İtir uyandı galiba. Baba, diye bağardı, duymadın mı? Dedi..

-Git, bak öyleyse, kızın seni özlemiştir.

Özcan, yatak odasının kapısını açtı. Itırın karyolası boştu!. Sitemle dönüp Aytene baktı. Aytene gülümseyerek;

-Celâl enişte geldi. Teyzem çok özlemiş, Itır Çamlıcaya götürdü. Yarın biz de gider, alıp geliriz kızımızı.

Özcanın içi burkuldu. Aytene birşey söylemedi ama ‘en azından, gazino dönüşü kızımı görürdüm, severdim, sonra giderlerdi’ diye geçirdi içinden. Özcanın ilk göz ağrısıydı Itır. Herşeyden, herkesten bir başka düşküdü ona. O da başka bir güzel, başka türlü akıllıydı. Tüm san’atçıların sevgilisiydi. Zeki Müren, Sevim Tanürek, Özcanın saz arkadaşları,

-Ne olur Itır getir, sevelim diye kulise çağarırlar, kucaktan kucağa gezer,onlarla büyük bir arkadaş edasıyla sohbet ederdi. Başka türlü bir cazibe vardı çocukta. Cici anne dediği Sevim Tanürek, Avrupadan aldığı giysiler ve oyuncaklarla onu ziyarete gelir, saatlerce kucağından bırakmazdı.

Özcan, hergün kahvaltudan sonra kızını alır, ya Cihangir çocuk parkına, ya da Fındıklıya deniz kenarındaki parka giderlerdi. Orada balıkçılarıyla haşır neşir olmak, onlarla sohbet etmek de çok hoşuna gidiyordu Itırın. Hele Musa amcanın ikram ettiği gazozu, balıkçı peykelerinin üstünde oturup sandalları ve denizi seyrederek içmek, Itırın en büyük zevkiydi. Sonra baba kız elele tutuşur, Cihangirin yüksek basamaklı yollarına yönelirler, merdivenlerde babasının kucağına veya omuzuna çıkar, şakalaşarak, söyleşerek eve gelirler, bu gezinti ile iştahı açılan Itır, öğle yemeğini yer ve uykusuna yatar.

Saat ondokuz otuzu gösteriyordu. Büfenin üzerindeki telefon acı acı çaldı. Özcan heyecanla fırlayıp ahizeyi aldı. Karşıdaki adam sordu:

-Özcan bey misiniz?

-Evet.

-Itır isminde küçük bir kızınız var mı?

-Evet, ne oldu? Hayrola..

-Burası Numune Hastahanesi. Ben, nöbetçi doktor Ahmet. Kızınız küçük bir kaza geçirdi, şimdi burada.

-Doktorcuğum, lütfen doğru söyleyin, yalvarırım..

-Telaşlanmayın Özcan Bey, dizlerinde bir iki sıyrık var.

Ayten, kötü birşey olduğunu hissetmişcesine feryad etmeye başladı. Hastahaneye gelmek sanki asırlar sürdü. Kapıda Celâl Enişte karşıladı onları.

-Tam kapımızın önünde dolmuştan indik. Karşıya geçecekken, yukarıdan bir askeri cip deli gibi geldi, çocuğa vurduğu gibi elimden alıp fırlattı.

Üçü koşar adım koridorları geçiyorlardı. Karşıdan bir asker, bir polis görüldü. Polis;

-Babasız sizmisiniz, dedi. Özcan,

-Vuran asker bu mu? Diye sordu.. Polis, evet dedi. Özcan polisin belindeki tabancayı çekti aldı ve askeri kovalamaya başladı. Silâh emniyette olduğundan ateş almıyor, çıldırmış durumdaki Özcan, Allahtan bunu farketmiyordu. Birkaç saniyelik bu kovalamaca, Özcanın üstüne birkaç kişinin atılıp mâni olmasıyla son buldu. Koşarak çıktıkları üst katta bir odada İtir komada yatıyordu. Hiç yarası beresi yoktu ama doktor, içerden kafatasında açılma var diyordu. Özcan, Ayten yatağın yanına dizüstü çökmüşler,

-Kızım, yavrum İtirim bak biz geldik, aç gözünü diye, hıçkırarak yalvarıyorlardı. İtir, sadece nefes alıyor, o masum melek yüzüyle, gözleri kapalı derin bir ukudaydı.

-Ne olacak doktor?. Yavrumu kurtarın, diye bağıyordu Özcan.

-Beyin cerrahı lâzım. Biri Adapazarına gitti, diğeri Modada oturuyor.

Adresi aldı Özcan. Modada evi buldu. İçerden, doktorun annesi olduğunu söyleyen yaşlı kadın,

-Bilmiyorum, evde yok, diye atlatmağa çalışıyordu.

-Yavrum, biricik kızım komada ne olur teyzeciğim, diye yalvardı Özcan. Kadın sonunda,

-Sinemaya gitti ama hangisi bilmem.

Kadıköydeki her sinemanın kapısından bir avazla içeri girip, müdürü bulup, ışıkları yaktırıp anons yaptıran Özcan, üçüncü girdiği sinemanın balkon bölümünde Doktoru buldu. Daha doğrusu, tanıyanlar ‘burada, burada’ diye doktoru gösterdiler.

Filmi yarıda bırakan doktor, suratından düşen bin parça geldiği hastahanedeki, Itırın odasında üç dakika kadar kaldı ve aynı suratla çıkıp, yürüdü gitti. Özcan odadan içeri daldı. Gırtlığına bir delik açılıp el pompasıyla sun’î hava verilen kızını görünce yere yığılıp, ellerini çıplak yatan yavrusunun minik bedenine sardı. Herşeyin bittiğini anlamıştı. Yaşamındaki tüm hayallerini üstüne kurduğu minik kıızı, buz gibi ve nefes almadan yatıyordu.

Kalktı, kafasını rastgele beton duvarlara vurmağa başladı. Beş yıllık emek, sevgi, aşk, ciğerinin bir parçası, belki beş dakikalık bir ihmal veya gecikmeyle kopup gitmişti onun dünyasından.

Ayten, bileklerini, boğazını kesip intihara kalkıştığında Özcan, Fındıklı Camiinden hayatımın ilk aşkı, herşeyim dediği biricik kızının cenazesini kaldırıyordu ertesi gün. Yirmibirinci gün komadan çıkan Ayten ve Özcanın karararı dünyaları artık yıllarca aydınlanamayacak, kalplerindeki evlât acısının ateşi, yıllar sonra bile küllenemeyecekti.

Kazanın olduğu gece, acı haberi herkes çok çabuk duymuştu. Fındıkzadedeki Babanne Müjgânın henüz haberi yoktu. Ona kim, nasıl haber verecekti? Yıllarca gördüğü acılardan ve çektiği çilelerden sonra bir de torununun acısına nasıl katlanacaktı? Bir başkasından duyduğu an dayanabilirmiydi? Şekeri vardı. Kalbi zaman zaman zorluyordu zaten. ‘Haberi duyduğu an yanında olmalıyım.’ Diye düşündü Özcan. Birlikte paylaşmamışlarmıydı her acıyı? Ana Oğul, bu da kaderleriydi onların.

Sabaha karşı kapıda oğlunu gören Müjgân, bu gelişin hiç de hayra alâmet olmadığını anlamış, gözleri kan çanağına dönmüş, boğazı düğümlenmiş Özcanın ağzına bakıyor, ne çıkacak diye yüreği küt küt atıyordu.

-Oğlum, çok kötü görünüyorsun. Söyle lütfen, ne oldu sana böyle?

-Anneciğim, anneciğim benim, Itırımı kaybettim.

-Nasıl, ne demek o?

-Araba kazası anneciğim, dedi ve dizlerine kapandı annesinin..

-Bu da mı gelecekti başıma? Aman Ya Rabbim. Bugünleri bu acıları da mı görecekdim ben? diye feryad edip dövünürken, gözyaşlarıyla ıslanan Özcanın başını sevip, okşuyor,

-Vah benim çileli oğlum, vah kadersiz torunum Itırım diye, boğulurcasına hıçkırıyor.

Delî Demir namıyla maruf askerin, delî gibi kullandığı askeri ciple sebep olduğu Itırın ölümü, tüm aileyi ömür boyu bitmeyecek bir yasa boğarken, ‘Kazaya biz sebep olduk.’ üzüntüsüne dayanamayan Sadiye Teyze de güzel yüzü kadar güzel olan kalbindeki bu azaba dayanamamış, altı ay sonra yüksek tansiyonun sebep olduğu beyin kanamasından, aynı hastahanedeki genç yaşta hayata gözlerini yummuştu.

Özcan, bu acının şoku ile bir daha dayanamam korkusundan çocuk istemiyordu. İki yıl sonra Allah ona bir mükâfat olarak, Itırın ikizi gibi bir kız verdi. Yıllar boyu gözü yaşlı geçen gecelerinin, Itırın kabrindeki gülün yapraklarında gece oluşun su damlacıkları ile ilâhî bağlantısı olduğuna inanan Özcan, yeni doğan kızına (Gecenin nemiyle gül yapraklarında oluşun su damlası) anlamına gelen ŞEBNEM adını verdi.

KÖYE DÖNÜŞ

Müjgânın şekeri ve kalbi zorluyordu. Doktor, beş kat inip çıkmanın yorucu ve tehlikeli olduğunu söylüyordu. Fındıkzade, ilk kurulduğu günlerden çok farklı olmağa başlamıştı. Apartmanlar birbirini üstüne yığılıyordu. Gürültü, trafik, insanlar çoğalmıştı.

Müjgân, ‘Yine karşı tarafa, sakın bir yere geçsem. Hem de ata toprağım.’ diye düşünüyordu.

Ailece ev aranmağa başlandı. Fındıkzadedeki çatı katı satıldı. Göztepede, nispeten sakın bir sokakta giriş katı bir daireye taşındılar.

Eskiden değişik konularda şarkılar besteleyen Özcan, 1966 yılındaki acı olaydan sonra tüm şarkılarında kızı İtira olan hasretini ve dayanılmaz acısını dile getirmeye çalışıyor, sanki o şarkılarla kızının mavevi varlığına, ruhuna ulaşıyordu.

Hangi akşam gün batar da gözlerimden yaş dökülmez?
Herkes uykuya yatar da bu boynum nasıl bükülmez?
Ya Rab, benim günahım ne? Verdin derdi dert üstüne.
Ben severken, sen alırsan, dünyam döner cehenneme.

Çok mu güldü sanki bahtım? Oldu mu sarayım tahtım?
Sevdiğime neydi kastın? Bu boynum nasıl bükülmez?
Ya Rab, benim .....

Günler, aylar, yıllar, acısıyla tatlısıyla birbirini kovalarken Müjgânın, koca, evlâtlar ve torun acısıyla yüklü bedeni de bir yandan şeker hastalığı nedeniyle sarsılıyordu. Geceleri yattığında dualar edip, elinde kalanlara şükürle başka acı göstermemesi için Allaha yalvarıyordu. Hayatta kalanlar ise, ailenin tek büyüğü, tek yadigârı diyerek, onu incitmeden el üstünde tutmağa çalışıyorlardı. Onu en mutlu eden şey de evlâtları ve torunları tarafından çok sevildiğini bilmesiydi. Mahalle sakınleri, hergün ziyaretine gelir, hatırını sorarlardı. Mahallenin çocukları hergün ya balkonun kenarına sıra sıra dizilirler, ya da eve, onun hiç bozulmayan minik ve güzel ellerini öpmeye gelirlerdi. Bazan yalvarıp, zorla biraz piano çalmasını isterler, ellerinin uyuşmasına aldırmadan onları mutlu etmeye çalışırdı. Kendisi çok çile çekmiş olmasına rağmen, etrafına gülen gözbebekleriyle mutluluk dağıtmaya çalışır ve zevk alırdı. Çocuklar ona bir sürü isim takıyorlar ve birbirileriyle sevgi

yarışına giriyorlardı. Kiminin cici annesi, kiminin büyük annesi, tonton teyzesiydi. En önemlisi, onların yaşına inip, onlarla sohbet etmesi, sabır ve tatlı dille onları eğitmesiydi. Sabır, onun en büyük ilâcıydı. Kendi çocuklarını da öyle eğitmiş, öyle büyütmişti. Dayak değil, çocuklara sert dille konuşmaya, bağarmaya karşıydı. Kulağını çekmeden altı çocuk büyütmişti. ‘Önce büyükler konuşur.’ Teorisi, onun için anlamsız ve geçersizdi. Önce çocukları sonuna kadar dinler, çocuğun adam yerine konulup, dinlenildiğine inanmasını sağlar, sonra sakin ve etkili bir dille kendisi neyin doğru, neyin yanlış olduğunu çocuğa anlatırdı. Evinde huzursuzluğu olan, kapısını çalar, derdini açar, fikir sorardı. Bu yüzden yakınları bir adını da ‘Dert dinleyen anlamında’ Marko Paşa takmışlardı. Fikirleri de yabana atılacak cinsten değildi. Çok yuvayı yıkılmaktan, çocuklarını sefil olmaktan kurtarmıştı. Dedi kodu yapanlara çok kızar, hemen ağızlarını kapatırdı. Çiçekleri ve hayvanları çok severdi. Maddiyat ve lüks ona birşey ifade etmezdi. Fakir zengin, güzel çirkin demeden insanları ruh yapısıyla değerlendirirdi. Lüzumsuz ve kalabalık ağızla konuşmayı hiç sevmez, öz, kısa ve gerçek konuşulmasını isterdi. Çocuklarına bile isteklerini bir kere söyler, ikinci defa tekrarlamazdı. Hayatta hiçbir arkadaşı veya komşusuyla, yüksek sesle münakaşa ettiğini kimse duymamış, görmemişti. Yirmialtı yıllık evliliğinde kendi çocukları bile, birgün kocasıyla münakaşasını görmediler.

Müjgâna göre, sevginin temeli saygı idi. İnsanlar birbirine karşı saygılı davranırlarsa, sevgi kendiliğinden doğardı. Sevgi de ‘Ben seni çok seviyorum.’ demekle değil, yapılan hareketlerle ispat edilebilecek birşeydi. Durdini anlatan herkese; ‘Sakin isyan etmeyin, beteri vardır.’ der, kendi acılarından veya başkalarından örnek gösterip, onları teselli ederdi.

Temizlik konusunda da çok titizdi. İnsanın duygu ve düşünceleri kadar, vücudu ve giysileri de temiz olmalıydı. Yemek yenecek bir masanın veya çay sofrasının tertibi de çok önemliydi.

Ömründe içki ve sigarayı ağzına sürmemiş, tadını bilmezdi. İçenleri de tenkit etmeyecek kadar modern bir hoşgörüyü sahipti. Yalnız çok sevdiği oğlu Özcan,

-Güzel sesin var, şu sigarayı bıraksan evlâdım, diye söze başlar ve oğlu üzülür mü, acabasıyla konuyu değiştiriverirdi.

Kendi, üzüldüğü şeyleri kimseye söylemez, içinde saklar, hiç kimseyi üzmemek istemezdi. Kaybettikleri yakınlarının doğum günleri, ölüm günleri hiç aklından çıkmaz, herkes çekilip yattıktan sonra odasına çekilir, kendi kendine gözyaşlarını döker, Kur'anını okur duasını ederdi. Çocuklarının, geçmişi düşünmeden, üzülmeyen yaşamaları için ne mümkünse yapar, onlara hep mutlu görünmeye çalışırdı.

ANNEM'İN DOĞUŞU

1978 mayısının ilk pazarına, yani anneler gününe dört beş gün kalmıştı. Aile, bayram, kandil, doğum günleri muhakkak Göztepede anne Müjgânın evinde toplanır, herkes kendince bir hediye bir sürprizle annelerinin gönlünü almağa çalışırdı. Özcan, sembolik hediyelerine ilâveten, yazdığı şiirleriyle de annenin hassas kalbine girerdi. Anne tüm mutluluğunu dile getirirse de Özcan, kendi yaptıklarıyla mutlu olamayacak kadar çok seviyordu annesini.

Bir haftadır kafası karmakarıştıktı.

-Öyle bir şey yapmalıyım ki, benim anne sevgimin herkesten çok, herkesten farklı olduğunu herkes duysun, herkes bilsin.

Gazinodan geliyor, çaydanlığı masaya koyuyor, düşünüyor, yazıyor. Olmadı, yırtıp atıyor. Bugüne kadar yazdıklarından farklı olmalı. Bir gece, iki gece, üç gece... Birden aklına geldi. Bunca yıllık müzik hayatında Anneye ithafen yazılmış bir tek şarkıya rastlamamıştı. Onlarca şarkı bestelemiş ama bugüne kadar hiç aklına gelmemişti. Kaybettiği kızı için yıllarca şarkılar yazmıştı. Şimdi yaşlı annesinin mutluluğu ve yaşaması için dualarını

yansıtan bir şarkı yazabilirdi. Annesine olan benzersiz sevgisini anlatabilecek güzel sözler ve güzel melodileri beyinde canlandırırken, çocukluğunu hatırlamaya çalıştı. Hani Boluda, artık kendisini bilmeye başladığı çağda, annesinin keman nağmeleri ve tatlı sesinden ninni dinlemeden uyuyamadığı günleri. Gözlerini kapıyor, o günlere gidiyor, kulağında annesinin ninnisi ve kemanının sesi. Bir yandan elinde kalem, nota kâğıdına söz ve melodileri sıralamağa başlıyor..

Kulağımdan gitmiyor ninni sesin.
İçimdesin, içimden derindesin.
Gördüğüm herşeyde, sevdiğimdesin.
Anlatılmaz, öyle güzel birşeysin.

Gözümün nûru annem
Ömrümün güneşi annem
Şu kalbimin ateşi annem
Ayırmasın seni Allah benden.

Sana versem ömrümü, yetmez bile.
Senin için çekilir çile bile
Yok eşin emsalin dünyada bile
Anlatılmaz, öyle güzel birşeysin.

Gözümün nûru annem
Ömrümün. . . . .

Gönül ve Suna aldıkları hediyeleri gösterirken,
-Bak Anne, bu seferki anneler gününde biz Özcanı geçtik diye, espri yapıyorlardı.
-Allah bilir, Oğlumun ziyareti benim için en büyük armağan.
O getirdiğin teypte ne var evlâdım?
Özcan teybi çalıştırıp, anneye hitaben yaptığı konuşmanın ardından tanburuyla okuduğu ANNEM şarkısını dinletirken,

herkesin gözleri dolu dolu olmuştu. Müjgân, minik güzel ellerini zarafetle birbirine kavuşturmuş, gözlerini yerde bir noktaya dikmiş, nefes almadan dinliyordu. Şarkı bitiyor, ‘Ayırmasın seni Allah benden.’

İlk ses Müjgândan çıkıyor.

-Âmin yavrum. Allah hiçbirimizi ayırmasın.

Ve ilâve ediyor.

-Bu şarkı benim mevlidimdir. Ölürsem de gözüm açık gitmeyecek. Herkes beni bu şarkıyla hatırlasın. Bütün annelere de armağan olsun. Benim hassas, duygulu oğlum. Sana emeklerim helâl olsun.

Yaşlı gözlerini oğlunun yanaklarında gezdirirken,

-Bir daha çal oğlum..

-Bir daha... Ve bir daha..

KRİZ

Özcan, Ayten ve kızı Şebnemle kahvaltısını yapmış, çay sohbetini tamamlayıp Radyoya gitmeye hazırlanırken telefon çaldı. Aytenin konuşmasından, sabah sabah iyi bir haber olmadığı belli oluyordu. Sunayla konuştuğunu anlayınca,

-Ver bana, diye telefonu aldı.

-Çabuk söyle ne oldu? Annem mi rahatsız?

-Biraz kalbi sıkıştı, gelsen iyi olur.

Ayten elbiseyi takıp hazırlanmıştı bile. Tamgaz, uçarcasına gittikleri yol bitmek bilmiyordu.

Müjgânın güzel dudakları morarmış, göğsü patlayacak gibi zorlanarak inip çıkıyordu. Halâ işaretle, kaşla gözle iyiyim, üzülmeyin diye onları teselliye çalışıyordu. Doktorların âcilen ve yerinde müdahalesiyle biraz normale döndükten sonra odasına yatırıldı ve baş ucuna her ihtimale karşı elektroşok cihazı getirildi ve kalp atışlarını gösteren monitör bağlandı. Monitörde kalp ritmini gösteren ışık akımı ve ses düzeninde olabilecek bir anormalliğe karşı, anında şok yapabilmek için Özcan, âletin iki kolunu sabaha kadar elinde tutarak bekledi.

Tehlikeli gece geçmişti, ancak, Müjgân bir buçuk aylık yatak tedavisinden sonra hastahaneden çıkabilecekti.

Hastahanedeki Müjgânı sevmeyen yoktu. İki küçük kız çocuğu olan fakir bir hastabakıcı kadın vardı. Büyük kızını ilk okula giden pek akıllı, hassas ve güzel Müge. Her akşamüstü okul dönüşü annesine uğruyor ve hastahanedeki beraberce evlerine gidiyorlardı. Hastaların hepsini ayrı ayrı ziyaret edip, ilgilenen bu hassas, melek ruhlu kız, Müjgânla da candan dost olmuş, onu pek seviyordu. Yaşının ötesinde bir duygu ve incelikle yazdığı şiirlerini Müjgâna okuyor, o da yattığı yerden onunla sohbet etmeye bayılıyordu. Sevgi ve bağlılıkları o kadar sıcaktı ki, Mügenin gelişini görenler;

-İlâcın geldi Müjgân Hanım diye, takılıyorlardı.

Müge her gelişinde, elinde yol kenarlarından topladığı bir iki kır çiçeği ile odaya giriyor, Müjgânın yanaklarından öpüyor, kır saçlarını okşarken,

-O kadar masum ve güzel yüzünüz var ki, hele bu minik elleriniz, ayaklarınız ne kadar güzel. Siz benim BEBEK ANNEMSİNİZ diyordu..

Bu isim, Müjgânın, diğer hastaların, doktor ve hemşirelerin çok hoşuna gitmişti. Artık herkes Müjgâna ismiyle değil BEBEK ANNE diye hitabediyordu.

Birgün minik müge, beyaz bir kâğada sardığı kır çiçekleriyle yine geldi Müjgânın odasına..

-Bebek Anneciğim. Sizi tanıdığım gün çok sevmiş ve sizin için bir şiir yazmıştım. Bugüne kadar cesaret edip okuyamadığım şiirimi lütfen, dinlermisiniz?

Hasta yatağında, bir an bu minik güzel kızın içten sevgisiyle buğulanan gözleriyle gülmeye çalışan Müjgân;

-Dinlemez miyim, benim hassas yavrum. Hem de dikkat ve büyük bir zevkle.

Müge, çıtır çıtır diksiyonu, kibar tavrı ve duygulu sesiyle okumağa başladı.

BEBEK ANNE

Dün tanıştım, annemin hastanesinde,
Tatlı bir büyük anneyle.
Gülerek baktı gözüme, neş'eyle.
Dağılmıştı yastığın üstüne gümüş saçları.
Etrafını sarmıştı torunları.
Yatağından yarı kalktı,
Her birine gülümseyerek baktı.
Bunu görünce, bir an üzüldüm.
Büyük annemin yaşamadığını düşündüm.
Birden sevindim, taa içimden
Çağardı beni yanına,
Anladım, yeni bir büyük anne buldum ben.
Öpmek istedim, o bebek yüzünden.
İçimden bir his çıkıverdi, derinden.
O anda hasta olduğunu düşündüm.
Neden? Birşey yapmak gelmiyor elimden.
İsterdim, bütün güzellikleri getirmek yanına.
Onu iyileştirebilir miydi bunlar, acaba?
Kucak dolusu sevgiler sunsam ona..
Onu tanımak, bütün ömrümce yeter bana.

Müge Akyalçın; 5-2-1981

-Madem senin büyük annen yok, bundan sonra ben senin büyük annenim, diye Mügeyi kendine çekip, hasta kalbinin üstüne bastıran Müjgânla minik Mügenin dostlukları, ölüme kadar sürecekti.

Şimdi aileye yeni bir torun girmişti. Bayram, kandil, doğum günleri gibi aile toplantılarında Müjgânın evinde mutlak Müge de

oluyor, hediye ve benzeri şeylerde öbür torunlardan ayırt edilmiyordu.

Hastahane çıkışından beri evde bir bebek ihtimamı ve sevgisiyle bakılan Müjgâna, aile fertleri, diğer komşular ve çocukları BEBEK ANNE ismini pek yakıştırmışlardı ve artık öyle hitabediyorlardı. Yaşı ne olursa olsun, ‘Bebek’ sözü onun da hoşuna gitmiyor değildi.

1983 Yılıının son aylarında, kendisinin ve çocuklarının tüm ihtimamına rağmen Müjgânın ayakları, bazan beline kadar su toplayarak şişiyor, doktorların verdiği idrar söktürücü ilaçlarla inen bu şişlikler zaman zaman yine de oluyordu. Aralık ayı geldiğinde, bir hastahane bakımı iyi olur dedi, doktorlar.

Numune hastahanesine yatırıldı. Bütün aile ve dostları her an yanında olmak için seferberdiler. Ayaklar, normalin iki üç katı şişmiş ne yapsalar indiremiyorlardı. Derinin çok yerlerinden yaralar açılmış, sular sızıyordu. Bir haftalık tedaviden sonra hastahane hiç birşey yapılamıyacağını söylediler. Bu kadar düşkün aile fertlerinin, evde çok iyi ve ne şekilde bakacaklarını anlatıp, taburcu ettiler.

Özcan, zaman zaman bozulan kalp ritmini takviye için, eve oksijen tüpü ve tertibatını, ayaklarının altına serip değiştirmek için çuval dolusu bezleri aldı, yatağı ıslanmasın diye. Şişliklerden tuvalete gidemeyen annesi rahat etsin diye, büyük tahta koltuğun ortasına bir lâzımlık oturttu.

Özcan, Ayten, Gönül, Suna, Torunları Pınar ve Şebnem, herkes iş veya okul durumuna ve saatlerine göre nöbetteydi. Gidişin iyi olmadığını hissediyorlar ama kimse birşey kondurmak istemiyordu. Çok hassas ve titiz bir insan olan Müjgân,

-Oğlum, insan eti ağırdır, size yük oluyorum diye, yakınırken, Özcan;

-Canım anneciğim, sen altı tane doğurup, büyüttmüşsün. İkişer sene altımızı temizleyip bezimizi yıkasan, oniki sene eder, diye onu teselli ederken, ağarlaşan vücuduna sarılıp, yatağından indirip lâzımlığa oturttuğu annesinin sırtını ovuyor, okşuyor,

seviyor, sonra ılık sular ve pamuklarla altını temizleyip, yerine yatırıyordu. Bunları yapmak Özcan'a ve diğerlerine büyük bir haz veriyordu.

Neler yapmamıştı düne kadar onlar için, bu ufak tefek görünümlü büyük gönüllü anne. Sıcacık kanatlarını hiç ayırmamıştı ki üzerlerinden. Gözyaşlarını içine akıtıp, gülücükler dağıtmıştı onlara. Yetmiş altı yıl ne büyük cesaret, sabır ve irade ile göğüslemişti hayatı. Şimdi onlar ne verebiliyorlardı karşılığında? Hiçbir şey.. Böyle bir annenin hakkının bir zerresini ödeyebilmek mümkün müydü?

Şiirler yazıyordu, destanlar yazıyordu annesine Özcan. Başka ne yapabiliyordu? Allahın mucizesi için dua ediyordu ama ayak başparmağından başlayan morarmaya, hiçbir doktor çare bulamıyordu. Kalp dayanıyor ama sirkülasyon yapmağa yetmiyor diyorlardı. 25-Şubat-1984, yetmişbeş yaşını doldurup, yetmişaltıya girişini de yatakta kutlamışlardı annelerinin. Bu doğum gününde de bir şiir yazmıştı Özcan. ANNELER ASLA ÖLMEZ. Müjgânın isteği üzerine bu şiir hemen çerçevesiz, yatağının başucuna asıldı.

ANNELER ASLA ÖLMEZ

Kutlarım doğumunu, yetmişbeş yıl biterken.
Kalbimdeki bu ateş, senin için tüterken.
Çınlayan kulağımda kemanın ve sen varken,
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

'Annem' diye şarkılar söylenip, çalınırken,
Sızlayan ayakların, başlara alınırken.
Kâbeyi hac misali, sen tavaf olunurken,
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

Göğsümdeki nefessin, düşmana siper gibi.
Secdeye varmış güneş, ellerin öper gibi.
Bereket denen yağmur, alnındaki ter gibi.
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

Tâ be sabah emzirip, çocuğunu sallayan.
Var mı, yok mu demeden, okuluna yollayan.
Kızımı gelin edip, duvağını pullayan.
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

Asker edip oğlunu, cepheye gönderirse.
Gözün yaşın aş edip, zembemdir sandırırsa.
Her sabah bir yetime, bir buse kondurursa.
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

Sende tesellî bulur, âlemden cefa çeken.
Derdine deva bulur sende, gözyaşı dökten.
Öyle bir şifasın ki, kalbimden nabza akan.
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

Bana can veren sensin, varlığınla, özünle.
Ve bir tek gülen sensin, bana, kalpten gözünle.
Destanlar yazdım sana, şarkım, sözüm, sazımla.
Bil ki, dünya durdukça, anneler asla ölmez.

25-Şubat-1984, cumartesi
(Son doğum gününde)
Tanbûri, Özcan Korkut

Müjgân, halâ herşeyle ilgilendiğini, hayatta olduğunu göstermek ve çocuklarını üzmemek için, bütün gayretini kullanıyordu. Arada vasiyet ve nasihatlerinden de geri durmuyordu.

-Karaca Ahmeti severim, çünkü; orada çocukluğumda doyamadığım annem ve ilk kaybettiğim yavrum Ercümentim yatar.

Son iki üç gün, dalıp gittiği uykularında,

-Geliyorum anneciğim, seni çok özledim, diye sayıklayıp duruyordu.

20-Mart-1984 gecesi, ayağındaki morluk dizine kadar yayılmış, vücudu ateş gibi yanıyor ve artık zorlukla nefes alıp veriyordu.

Doktor ve başucunda sessizce okuyan hocanın rica ve ikazları hiç işe yaramamış, Özcanı yanından kimse ayıramamıştı. Yatağının yanına diz çökmüş, sol kolunu başının altına koyduğu anneciğinin yanağına, yanağını dayamış ve durmadan;

-Yanımdayım anneciğim. Seni seviyorum anneciğim. Yalnız değilsin, bak oğlun yanında diye durmadan, ara vermeden kulağına fısıldadı durdu.

Derin bir nefes alan Bebek Anne Müjgân, tüm nefesini dışarıya verirken başı yana düştü. Özcanın arkasından uzanan birkaç el, onu kollarından tutarak ayağa kaldırdılar ve yürütmesine yardım ettiler.

-Bu şarkı benim mevlidim. Sevenler bununla hatırlasınlar beni, demişti.

Karaca Ahmet kabristanındaki ikinci adanın ortalarında, ömrünün her anını evlâtları ve torunlarına veren bir anne yatar.

Zâlim ellerce zaman zaman hırpalanan kabrindeki taşına yazılanlar, okuyanlara birşey anlatmağa çalışır.

BEBEK ANNE-LÂMİA MÜJGÂN KORKUT

Kulağımdan gitmiyor ninni sesin

İçimdesin, içimden derindesin

Oğlun-Özcan Korkut

. Ayak ucunda, durmadan açan güller, ziyaretçilere onun adına yine şefkat ve sevgi dağıtır.

CANIM ANNEM,

Ölümün de doğum kadar hak olduğuna îman ettiğim fanî dünyada hepimiz ve benim için, zerresinin ödenmesi mümkün olamayan haklarını helâl etmeni Cenabı Hak yoluyla niyaz ederim. Kendimi bildiğim yaştan itibaren Hz. Peygamberimizin (S.A.V.)

‘Cennet, anaların ayağının altındadır’ hadîsi şerifini gönlüme düstur ettim. Yine de hatam olmuştur. Beni, hepimizi affet. Allah senden, her zaman razı olsun.

Bana, helâl yedirdin, helâl içirdin, helâl giydirdin. İyi sözler söyledin, daima iyi yolu gösterdin. Allah kalbimi biliyor ki; ben, senin yolunda ve öğütlerinin tutucusuyum.

Acım, seninle olana dek sürecek. En özlediğim ve kimsede bulamadığım, o merhamet dolu bakışın.

Kabrin nur, mekânın cennet olsun, Amîn.. Ruhuna Fâtiha..

Küçük oğlun
Tanburi, ÖZCAN KORKUT

CANIM ANNEM

Mutluluk veriyordu senle, gönlüme bahar.
Tek tesellim, diyordum, benim de bir annem var.
İlk defa böyle acı, sensiz gelen ilk bahar.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Başbaşa verir senle, ne hülyalar kurardık.
Her derde şifa ancak, birlik olur arardık.
Bir bakışla anlaşır, ruhumuzu sarardık.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Kırkdokuz yıl kolunda, sanki hiç büyümedim.
Sanki, birgün ninnini duymadan uyumadım.
Öyle bir çiçektin ki, kokuna doyamadım.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Her veda edişimde, mini mini ellerin,
Sallanırdı balkonda, arasından güllerin.
İşitirdim, arkamdan dua eder dillerin.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Anneler günü diye, sana koşar gelirdim.
Gözlerin hep yollarda, beni bekler, bilirdim.
Ellerini, yüzünü, öper mutlu olurum.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

İlk defa sensiz geldi, bu yıl anneler günü.
Ellerim neden bomboş? Bir sarabilsem seni.
Arar yaşlı gözlerim, mazîde kalan dünü.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Gönlüm hiç incinmedi, ömrümce, tek kadından.
Şifa buldum sözünden, ellerinden, adından.
Katık ettim gönlüme, gönlündeki tadından.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Ziyaretgâhım oldu, bir karış toprak şimdi.
Gönlüm, üstüne düşen, bir sarı yaprak şimdi.
Gözyaşımla sulanan kabrin bir uğrak şimdi.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem..

Boş yatağın ve odan türbe gibi, duruyor.
Halâ o sıcak sevgin benliğimi sarıyor.
Kulağımda sesin var, sanki beni arıyor.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Üzülme canım annem, üzülme, günler geçer.
Daha kimbilir kimler, dünyaya konup göçer.
Sana biçen azrail, bana da kefen biçer.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

Şarkılar söylenecek adınla, dilden dile.
Bülbüller öğretecek, kabrinde açan güle.
Mum yakacak anneler, başındaki kandile.
Özlüyor seni kalbim, neredesin? Canım annem.

‘Bebek Anne’ mezarı nerde, diye soracak.
Bir murad almak için, gelen geçen duracak.
Okunacak dualar, hepsi sana varacak.
Çünkü sen, cennet denen yerdesin, canım annem.

13-Mayıs-1984 Anneler günü
Tanbûri, Özcan Korkut